
**INFORMACE O NAPLŇOVÁNÍ STRATEGIE ROMSKÉ INTEGRACE DO ROKU 2020
V ROCE 2015**

Úřad vlády České republiky

Sekce pro lidská práva

Oddělení kanceláře Rady vlády ČR pro záležitosti romské menšiny
a sekretariátu Rady vlády pro národnostní menšiny

Praha 2016

OBSAH

OBSAH.....	2
ÚVOD	5
1 MINISTERSTVO KULTURY ČR	6
Vzdělávací a lektorská činnost	10
Spolupráce s tuzemskými organizacemi.....	14
2 MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR	20
3 MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU ČR	23
4 MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ ČR	26
5 MINISTERSTVO SPRÁVEDLNOSTI ČR	48
6 MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY ČR	49
7 MINISTERSTVO VNITRA ČR	68
8 MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ ČR.....	72
9 MINISTR PRO LIDSKÁ PRÁVA, ROVNÉ PŘÍLEŽITOSTI A LEGISLATIVU.....	74
10 ÚŘAD VLÁDY ČR.....	83

SEZNAM ZKRATEK

AP	Akční plán
APK	Asistent prevence kriminality
ASZ	Agentura pro sociální začleňování
ČR	Česká republika
DMK	Dětský muzejní volnočasový klub
EK	Evropská komise
ESF	Evropský sociální fond
EU	Evropská unie
FEAD	Fond evropské pomoci nejchudším osobám
HF	HateFree Culture
IPOD	Individuální plán ochranu dítěte
IROP	Integrovaný regionální operační program
MF	Ministerstvo financí
MK	Ministerstvo kultury
MLP	Ministr pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MO	Ministerstvo obrany
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MRK	Muzeum romské kultury
MS	Ministerstvo spravedlnosti
MŠ	Mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MV	Ministerstvo vnitra
MZ	Ministerstvo zdravotnictví
NNO	Nestátní nezisková organizace

NPMK	Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského v Praze
NRP	Náhradní rodinná péče
OBSE	Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě
OP LZZ	Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
OP PMP	Operační program Potravinová a materiální pomoc
OP VVV	Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání
OP Z	Operační program Zaměstnanost
OSPOD	Orgán sociálně-právní ochrany dětí
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
OÚ ORP	Obecní úřad obce s rozšířenou působností
OZV	Obecně závazná vyhláška
PČR	Policie ČR
PKP	Plánovací komise programu
PS	Pracovní skupina
PT	Pracovní týmy
RIP	Regionální individuální program
SPO	Sociálně-právní ochrana
SŠ	Střední škola
SVL	Sociálně vyloučená lokalita
SRI	Strategie romské integrace do roku 2020
ÚPČR	Úřad práce České republiky
ÚV ČR	Úřad vlády ČR
VOŠ	Vyšší odborná škola
VŠ	Vysoká škola
ZŠ	Základní škola

ÚVOD

Tento dokument je vypracována na základě usnesení vlády ze dne 26.10.2015 č. 874, ke Zprávě o stavu romské menšiny v České republice za rok 2014, a usnesení ze dne 23.02.2015 č. 127, o Strategii romské integrace do roku 2020.

Cílem materiálu je vyhodnotit naplňování jednotlivých opatření Strategie romské integrace do roku 2020 v roce 2015.

1 MINISTERSTVO KULTURY ČR

4.1.a) zajistit trvalou podporu Muzea romské kultury, státní příspěvkové organizace, jako specifické samostatné instituce se zásadním významem pro integraci romské menšiny, včetně zajištění jejího financování

Pro rok 2015 byl příspěvek na provoz Muzea romské kultury (dále jen „MRK“) schválen ve výši 10.647.000 Kč. V průběhu roku byl příspěvek navýšen o částku 1.030.376 Kč a o částku 280.000 Kč na kulturní aktivity (podrobněji v části C – Doplnující informace pro zpracování Zprávy o stavu romské menšiny v České republice v roce 2015). Do navýšení byl zahrnut i převod prostředků ve výši 411.800 Kč od MŠMT. Konečný rozpočet ve výši 11.957.376 Kč byl na rok 2015 ve stejné částce vyčerpán.

Mezi hlavní činnosti MRK patří výzkumná, dokumentační, sbírkotvorná a výstavní činnost a sociálně-edukační činnost. K činnosti MRK v roce 2015 uvádíme následující informace.

Výzkumná a dokumentační činnost

Výzkumná a dokumentační činnost muzea pokračovala v roce 2015 ve všech mapovaných oblastech romské kultury a historie. V oblasti výtvarného umění, muzeum, v souvislosti s přípravou výstavy „...A možná přijede na koze“, věnovalo značnou pozornost profesionálnímu řezbáři Martinu Matěji Holubovi z Horních Chvatlin na Kolínsku. Dále dokumentovalo tvorbu sochaře Miloše Ráce z Považské Bystrice a dalších autorů. V oblasti literární tvorby MRK v souvislosti se sérií literárních čtení dokumentovalo tvorbu Ireny Eliášové z Mimoně, Evy Danišové z České Třebové, Jany Hejkrlikové z Příbrami a Ivetě Kokyové z Hradce Králové. Podařilo se natočit obsáhlý rozhovor s aktivistou Svazu Cikánů-Romů Stanislavem Holomkem a také rozhovor s pamětníkem holocaustu panem Arnoštem Vintrem z Prahy. Pracovníci muzea podnikli zahraniční cestu do polské Czarne Góry, kde dokumentovali život a dílo romské výtvarnice a aktivistky Malgorzaty Mirgy Tas.

Sbírkotvorná činnost

Nejvýznamnější sbírkotvorné počiny za rok 2015 se týkají fondy výtvarného umění, který byl rozšířen o sochy začínajícího výtvarníka Miloše Ráce z Považské Bystrice (Šuster, Smieško, Húsličkář, Kotlár, Korytár), dřevěné dekorativní hračky řezbáře Martina Matěje Holuba (Černo-bílá pohyblivá koza, Potetovaná koza, závěsní anděl), dále soubor olejomalb výtvarníka Rudolfa Ráce z Prahy (Fašiangy, Romská osada za stromem, Povožník vracející se z města, Muži hrající karty, Romano teme/Pohřeb, Romano bijav/Svatba, Fašangy/Masopust, Návrat z vesnice). Zakoupena byla cenná kolekce velkoformátových obrazů Malgorzaty Mirgy Tas (Matka, Ibrona, Teta Baša, Na vakeren, Te thovel e jag), soubor obrazů výtvarníka Palyho Paštiky (Akt, Romka ve voze, Čhajori) a rozsáhlý soubor vyšívaných obrazů od Markéty Šestákové (Léto, Slunce, Bába a dědek, Uspávání dítěte, Kočovná Cikáni, Okno, Večerní siesta, Bolest, Africká matka, Kartářka věští lásku, Dívka s pavími péry, V divadelní lóži, Hádání z ruky, Život). Darem MRK získalo 2 unikátní grafické listy výtvarníka Daniela Pešty, jehož práce ve fondu výtvarného umění dosud nebyly zastoupeny (Babí léto, Vyplácení služby). Fond šperku byl obohacen o 3 originální umělecké šperky umělecké šperkařky Nicole Taubingerové, které jsou zajímavé použitím netradičních materiálů – plastových a hliníkových součástek určených k recyklaci (náhrdelník BYE, BYE, LADY G, náhrdelník CO ZŮSTÁVÁ NOVÉ a náušnice CLOONEYS). Na zahraniční cestě v polské Czarne Góře byl zakoupen soubor ručně vyráběné kolekce bižuterie. Fond fotografie byl rozšířen o více než 60 kusů historických pohlednic ze sbírky soukromého sběratele. Do fondy textilu bylo zakoupeno několik souborů ručně šitých tradičních romských oděvů z rumunské oblasti Fagaraš a také souborů

tradičních oděvů finských Romů. Fond písemného materiálu byl rozšířen o mimořádný přírůstek – ve fondu dosud nezastoupený kovový odznak organizace Névodrom fungujícím při Svazu Cikánů Romů. Fond videodokumentace se v souvislosti s realizací pravidelných filmových čtvrtků podařilo rozšířit o zajímavé pořady z Národního filmového archivu (Ostravské filmové noviny 8/1953, reportáž z natáčení filmu Můj přítel Fabián) a z archivu České televize Brno (O lidech z Hornácka, r. K. Jureček, 1983; Poslední Hudci, r. K. Fuksa, 1974; Dalekonosné housle – U nás doma, r. J. Vanýsek). Fond audiodokumentace byl kromě pravidelných zvukových záznamů všech proběhlých akcí Muzea a množství rozhovorů s romskými pamětníky rozšířen o několik zajímavých gramodesek a CD nosičů. K nejvýznamnějším patří CD From the Monty Csárdás to the Liszt Rhapsody s nahrávkami Orchestru Sándora Lakatose z roku 1994 nebo CD A 100 Tagú Budapest Cigányzenekar zachycující známou maďarskou romskou zpěvačku Márgit Bangó z r. 2000.

Výstavní činnost

MRK nabízí svým návštěvníkům rozsáhlou stálou expozici Příběh Romů. V roce 2015 vytvořili odborní pracovníci muzea její velmi zhuštěnou putovní verzi nazvanou Stálá expozice Příběh Romů – putovní verze. Je tvořena 35 panely v systému roll-up, seznamuje s dějinami Romů od Indie po současnost, jejich kulturou hmotnou i duchovní, výstavu financovala nadace Bader Philanthropies (USA).

Během roku 2015 nabídlo MRK přímo v prostorách budovy tyto přechodné výstavy:

do 20.03.2015 výstava obrazů ze skleněné drti a dřevorezeb Století pohrom – století zázraků Rudolfa Dzurka. 16.04.–06.09.2015 výstavní projekt Kesaj čhave sestávající ze 3 samostatných výstav:

1/ Bohatství Romů – úryvky z komiksu ilustrátora Johanna Le Berre zachycující tvorbu souboru Kesaj čhave

2/ Kesaj čhave, zázrak dětí víly – fotografie Jeana - Michella Delage

3/ Naše cesty za Romy – fotografie Claudea a Marie-José Carretových

25.09.2015 – 21.02.2016 výstava dřevěných soch, loutek a dekorativních hraček profesionálního výtvarníka a řezbáře Martina Matěje Holuba „...A možná přijede na koze“.

Kromě uvedených přechodných výstav realizovalo muzeum v roce 2015 také několik výpůjček z nabídky putovních výstav:

Řemesla našich předků/Sikhľardĭ buťi – somnakuňi buťi - výstava z fondu tradičních romských řemesel, profesí a zaměstnání byla zapůjčena do Muzea Těšínska, kde byla prezentována na dvou místech – od 28.05. do 06.09. ve Výstavní síni Jablunkov a od 17.09.2015 do 10.01.2016 ve Výstavní síni v Karviné.

Výběr akcí pro veřejnost

V průběhu celého roku 2015 probíhaly oslavy 10 let existence Muzea romské kultury jako státní příspěvkové organizace. Oslavy vyvrcholily plesem desetiletí, který se konal dne 28.11. v kulturním centru Semilasso v Brně (viz v přehledu níže).

08.04. Oslavy Mezinárodního dne Romů

MRK se již tradičně podílí na společných oslavách Mezinárodního dne Romů (dále MDR) spolu s dalšími brněnskými organizacemi (IQ Roma Service, Drom aj.). V r. 2015

se aktivně zapojilo s programem na náměstí Svobody v Brně, kde jednak na samostatném stánku prezentovalo svou činnost, jednak také připravilo poutavou módní přehlídku na pódiu, během níž představilo tradiční oděvy různých romských skupin světa. Zástupci muzea se pak zapojili do oslav MDR i na jiných místech – kupř. v pražském klubu Meet Factory, v Novém Jičíně.

16.04. Jom ha-šoa ve ha-gvura – Den vzpomínání na oběti holocaustu

MRK se podílelo na veřejném čtení jmen obětí židovského a romského holocaustu u příležitosti Jom ha-šoa ve ha-gvura pořádané Institutem Tereziánské iniciativy a Nadačním fondem obětí holocaustu ve spolupráci s Židovskou obcí Brno, brněnským Oddělením pro vzdělávání a kulturu Židovského muzea v Praze a radnicí městské části Brno-střed.

16.05. Brněnská muzejní noc

Muzeum romské kultury nabídlo bohatý program, jehož vrcholem bylo uspořádání dvou hudebních vystoupení 35 členného souboru Kesaj čhave (taneční a pěvecký spolek sestávající z dětí a mladých lidí z romských osad na východním Slovensku), která se odehrála před budovou muzea na pódiu postaveném pro tento účel.

Program muzejní noci:

18:00 – 18:30 Zahájení – průvod souboru Kesaj čhave ulicí Hvězdová a zpět k muzeu

18:00 – 20:00 Výtvarná dílna pro děti s tvorbou komiksu

18:00 – 22:00 Předvádění tradičního romského řemesla – výroba z proutí

18:30 – 19:15 Pěvecké a taneční vystoupení souboru Kesaj čhave na pódiu před muzeem

19:30 – 20:30 Prohlídka stálé expozice Příběh Romů s odborným komentářem

20:30 – 21:30 Pěvecké a taneční vystoupení souboru Kesaj čhave na pódiu před muzeem

22:00 – 23:00 Prohlídka stálé expozice Příběh Romů s odborným komentářem

03.10. Mikroměsto 2015

3. ročník série literárních čtení na celkem 4 místech v okolí MRK (klub Clubwash, nízkoprahové centrum v parku Hvězdička, kavárně Café In The Ghetto a v přednáškovém sále MRK). Na jednotlivých zastávkách byly čteny ukázky ze současné tuzemské romské literatury, představily se 4 romské autorky, které publikovaly ve sborníku současné ženské romské prózy Slunce zapadá už ráno (vydala Knihovna Václava Havla) – Irena Eliášová, Jana Hejrlíková, Iveta Kokyová, Eva Danišová. Pozvání přijali také editoři sborníku – romistka Karolína Ryvolová a Lukáš Houdek, dále romistka Helena Sadílková. Série čtení byla završena společným posezením v muzejním Café Bengl za hudebního doprovodu Gejzy Horvátha.

28.11. Ples desetiletí

V roce 2015 MRK slavilo 10 let své existence jako státní příspěvková organizace. Oslavy dekády historického přelomu, kdy se „neziskovka“ zrozená z čirého entuziasmu romských buditelů přerodila ve světově ojedinělou odbornou instituci s unikátními sbírkami, probíhaly v průběhu celého roku formou muzejních akcí pro veřejnost. Návštěvníci

se tak stali přímými účastníky muzejních oslav. Oslavy vyvrcholily akcí, která bývá řazena do oblasti lehčí zábavy – plesem. Pod nabídkou „zábavy“ se však skrýval vážnější záměr, totiž atraktivní formou zasvětit do činnosti muzea i lidi, kteří běžně do muzeí nechodí. To se podařilo měrou vrchovatou. Ples desetiletí MRK v brněnském KC Semilasso (28.11.2015) měl minutu po minutě nabitý program, který představil to nejlepší z činnosti muzea, ale též „vrcholky ledovce“ živé romské kultury (samostatný koncert měla v rámci akce hvězdná Monika Bagárová, zpívaly sestry Bikárový, Gejza Horváth, k tanci hrál Lázok band a cimbálová kapela V. Oračka, tančila Natálie Kubíčková známá ze slovenské soutěže StarDance a mnoho jiných). Akci navštívilo více než 350 hostů, dostalo se jí také patřičné reflexe v médiích. Ples byl podpořen dotací z Jihomoravského kraje. Na plese byly jako zásadní body programu akce prezentovány mj. tyto produkty celoroční práce muzea:

- nový prezentační film MRK (režie Anna Babjárová, 8 minut),
- výstava Stálá expozice Příběh Romů - putovní verze,
- bylo představeno nové CD, které vydalo MRK v rámci výše uvedených oslav - Zapomenuté tóny Cimbálová muzika Horváthovci (podrobný popis v části vydavatelská činnost).

09.12. Hudební vzpomínkový večer „Jaká je to pěkná růža“ s předáním Ceny Muzea romské kultury

Na sklonku roku 2015 uspořádalo muzeum další akci z volného cyklu pamětnických večerů, tentokrát zaměřený na hudební a osobnostní odkaz dvou proslulých primášů cimbálových muzik z regionu Horňácka na jihovýchodě Moravy – Jožky Kubíka z Hrubé Vrbky a Josefa Kubíka „Filíka“ z Velké nad Veličkou. Součástí večera bylo předání Ceny Muzea romské kultury za rok 2015 panu Ignáci „Hynku“ Zimovi, který se nemohl zúčastnit Plesu desetiletí, na kterém byla Cena vyhlášena. Cena mu byla udělena za dlouholetou spolupráci s MRK, zejména v péči o uchování a rozvoj romského jazyka a dalších oblastí tradiční kultury, za předávání historického vědomí dalším generacím. Kromě reprezentativního diplomu mu byla předána také socha košíkáře z dílny romského výtvarníka Miloše Ráce z Považské Bystrice, která představuje pana Zimu při pletení košíku.

Během celého roku 2015 muzeum rovněž pokračovalo v pravidelném cyklu Filmových čtvrtků, pořádaných částečně v Moravské zemské knihovně a částečně přímo na půdě muzea. V rámci těchto akcí probíhá vždy projekce vybraného snímku a diskuze k tématu:

- 22.01. dokument s prvky doku-reality Mária a Mária (r. Jan Plachý, ČR, 2014, 53 min.) + debata s režisérem filmu Janem Plachým, vedoucím dobrovolnického projektu Radimem Kupcem a jednou z dobrovolnic, Markétou Círovou
- 19.02. snímek Cigarety a pesničky (r. Marek Šulík, Jana Bučková, SR, 2010, 52 min.) + debata s etnoložkou a muzikoložkou Janou Belišovou
- 26.03. dokumentární film Zatajené dopisy (r. Tomáš Kudrna, ČR, 2015, 52 min.) + debata s režisérem filmu Tomášem Kudrnou a odborníkem na inkluzivní školství z Ligy lidských práv Markem Zemským
- 09.04. snímek Jenica a Perla (r. Rozálie Kohoutová, ČR, 2015, 72 min.) + debata s režisérkou filmu Rozálií Kohoutovou
- 21.05. filmové pásmo Cesta z osady I – Upre Roma (1955, 32 min., r. Dimitrij Plichta), Biela cesta vedie z osady (1978, 20 min., r. Pavol Benca) + debata se slovenskou filmovou historičkou, autorkou dramaturgického pásma „Cesta z osady“ Evou Filovou

- 18.06. dokument Češi proti Čechům (r. Tomáš Kratochvíl, ČR, 2015, 88 min) + beseda s režisérem Tomášem Kratochvílem
- 16.07. němý film Čarovné oči (r. Václav Kubásek, 1923) za živého hudebního doprovodu v podání romské jazzové kapely The Harmonic Play
- 17.09. dokumenty ilustrující živou taneční tradici Romů Piroshka a Remusz (r. Sabine Wewer, 38 min) a Folklore of Rajasthan (r. Rena Milgrom, 39 min) + beseda s autorkami dokumentů Sabine Wewer a Renou Milgrom
- 22.10. dokumentární portrét řezbáře Martina Matěje Holuba „...A možná přijede na koze“ (r. Anna Babjárová, Martin Chlup, 2015) + beseda s hlavním protagonistou snímku
- 19.11. dokumentární film Baro mariben (r. Paula Ďurinová, Slovensko, 2013, 29 min.) o perzekuci Romů na Slovensku za druhé světové války + beseda se slovenským etnologem PhDr. Arne B. Mannem

Vzdělávací a lektorská činnost

MRK realizuje programy pro návštěvníky všech věkových kategorií (od předškoláků po seniory). V roce 2015 realizovalo 64 programů ve stálé expozici Příběh Romů, zaměřených na kulturu a dějiny Romů v několika variantách – pro školní skupiny od MŠ po VŠ a VOŠ a pro nejrůznější zájmové útvary. Programů se zúčastnilo více než 1200 návštěvníků. Po domluvě s vyučujícím lektorka program doplňovala o další výklad a aktivity, např. o romském holocaustu, obrazu Romů v médiích aj. Program zaměřený na holocaust realizovalo MRK sedmkrát, z toho třikrát ve spolupráci s Židovským muzeem (250 účastníků). Interaktivní program zaměřený na předcházení projevům rasismu a netolerance „Můžeme se domluvit?“ byl proveden rovněž sedmkrát (170 účastníků). Specificky zaměřené workshopy pro studenty vysokých škol (budoucí pedagogy, zdravotnické záchranáře a sociální pracovníce) v muzeu absolvovalo 80 návštěvníků.

Vzdělávací programy k přechodným výstavám

Jednalo se o výtvarné dílny k výstavě děl Rudolfa Dzurka Století pohrom – století zázraků, k výstavnímu projektu Kesaj čhave (na motivy výstav Příběh dětí víly Kesaj a Bohatství Romů) a výstavě „...A možná přijede na koze“ – Martin Holub řečený řezbář Matěj. Dílny byly určeny pro veřejnost, mateřské školy, žáky ZŠ a SŠ. Celkem bylo realizováno 36 výtvarných dílen.

MRK realizovalo řadu vzdělávacích akcí a přednášek pro veřejnost, studenty ZŠ, SŠ a posluchače VŠ:

23.01. Romská rodina, romská kultura a její specifické přesahy do současnosti

28.01. Prohlídka expozice a workshop o romské literatuře

16.02. Debata „Tábor smrti Lety“

05.03. Workshop pro studenty LF MU, obor Zdravotnický záchranář

09.03. Přednáška v expozici Příběh Romů a komentovaná prohlídka výstavy Rudolfa Dzurka

18.03. Workshop pro VOŠ Sociální Brno

30.03. Katedra evropské etnologie FFMU – Romové ve filmu

27.03. Dějiny Romů I.

08.04. Dějiny Romů, Nový Jičín, ZŠ Tyršova

08.04. Dějiny Romů, Nový Jičín, Čajovna Archa

10.04. Dějiny Romů II.

13.04. Katedra evropské etnologie FFMU – Romové a výtvarné umění

27.04. Tíživé mlčení a česká historiografie

28.04. Závěrečná fáze tzv. konečného řešení cikánské otázky (1944 - 1945)

21.05. Dějiny Romů

22.05. Komentované prohlídky a workshopy pro učitele z Chminianských Jakubovan

25.05. Diskuze po dokumentárním filmu Několik Let

27.05. Komentovaná prohlídka stálé expozice a výstavy Kesaj čhave

27.05. Kdo jsou Romové? (Dějiny Romů, přesahy tradice, specifika romského pacienta)

15.06. Migrace v dějinách Romů na území bývalého Československa s přihlédnutím k jižní Moravě

29.05. Místa paměti III, Příběhy Bronxu – komentovaná prohlídka

26.06. Komentovaná prohlídka stálé expozice a výstavy Kesaj čhave

21.07. Děti z komunitního klubu IQ Roma servisu navštívili výstavu Kesaj čhave

28.07. Návštěva klientů (11 dětí a dospívajících) a sociálních pracovníků Charity Frýdek-Místek

07.08. Muzeum navštívily děti z nízkoprahového zařízení Člověka v tísní v Předlicích

10. – 12.09. Setkání Gypsy Lore Society v Kišiněvě (Moldávie)

14.09. Dějiny Romů od pravlasti po dnešek

14.09. Přednáška Dějiny Romů

17.09. "Konečné řešení cikánské otázky v Osvětimi", Jičín

18.09. "Konečné řešení cikánské otázky v Osvětimi", Turnov

18.09. Dějiny Romů, Jičín

27.09. Vzdělávání pěstounů

03.10. Místa paměti, Příběhy Brna aneb brněnským Bronxem, Kreuzbergem nebo rájem developerů?

- 08.10. Cesty zmizení. Židovská a romská paměť Zadněstří
- 12.10. Seminář pro studenty učitelství Mendelovy univerzity v Brně
- 14.10. Mezinárodní konference Being Jewish in Central Europe Today
- 21.10. Dějiny Romů
- 01.11. Workshop pro studenty česko – americké školy CIEE v Praze
- 04.11. Vzdělávání Romů v ČR. Zkušenosti Muzea romské kultury v oblasti vzdělávání
- 08.11. Vzdělávání pěstounů
- 13.11. Dějiny Romů I.
- 02.12. Seminář pro studenty Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity v Brně
- 04.12. Seminář pro studenty sociální pedagogiky Západočeské univerzity v Plzni
- 04.12. Dějiny Romů II.
- 09.12. Prohlídka stálé expozice a workshop pro studenty sociologie z MU v Brně

Sociálně-edukační činnost

Individuální doučování

Muzeum se dlouhodobě věnuje sociálně-edukační činnosti, především v oblasti individuálního doučování romských dětí. Doučování zajišťuje koordinátorka projektu a celkem 63 dobrovolníků. Díky grantové podpoře ze strany MŠMT (projekt Společně za vzděláním) bylo možné zaměstnat na rozvoj sociálně edukačních aktivit dva mentory na DPČ, kteří podporují žáka ve vzdělávacím procesu a tvoří komunikační kanál mezi dítětem, rodinou, školou a doučujícím. V rámci projektu Společně za vzděláním vznikl pro každé dítě Individuální plán se zaměřením na vzdělávací i osobní cíle. Také se dvakrát realizovalo setkání dětských vrstevnických skupin, které slouží k rozvoji sociokulturních kompetencí dětí. V prvním pololetí roku 2015 docházelo na doučování celkem 86 dětí (z toho 66 na individuální doučování a 20 na skupinové), v druhém pololetí roku 2015 docházelo na individuální doučování celkem 63 dětí a 20 dětí bylo zapojeno na skupinovém doučování.

Dětský muzejní volnočasový klub

V roce 2015 muzeum nabízelo dětem Dětský muzejní volnočasový klub (DMK), v němž se scházejí zejména romské děti, které docházejí na individuální doučování. Nabídka dětského muzejního klubu čítá několik pravidelných odpoledních volnočasových kroužků a dále nepravidelné víkendové akce. Většinu aktivit v klubu zajišťují lektoři (dobrovolníci) pod vedením muzejní lektorky. Kroužky a výlety jsou pro děti odměnou za pravidelné doučování. Během roku 2015 se podařilo zorganizovat 5 pravidelných volnočasových kroužků (výtvarný kroužek, dramatický kroužek ROMADLO, fotografický kroužek DYK foto, taneční kroužek a fotbal) pod vedením dobrovolnic a dobrovolníků. Proběhlo několik akcí, na kterých se podíleli odborní pracovníci muzea, děti z klubu se seznamovaly s chodem muzea a činností jednotlivých pracovníků.

V průběhu roku se uskutečnilo celkem 33 akcí, při kterých měly děti z DMK možnost navštívit nejrůznější instituce a lokality, jak v městě Brně, tak mimo něj. Celkem se akcí zúčastnilo 587 dětí a dobrovolníků. Jednalo se o výlety do přírody, výtvarné a jiné workshopy, návštěvy nejrůznějších institucí atd. Díky stabilní skupině dětí, která akce navštěvuje, se dařilo větší zaměření se na vzájemné vztahy mezi dětmi a skupinovou spoluprací.

Letní tábor, který trval 9 dní na základně Severní Hvězda u Hrubé Vody – Smilova byl vyvrcholením letních aktivit. Celkem se tábora zúčastnilo 25 účastníků (dětí, dobrovolníků a pracovníků muzea). Kromě klasického táborového programu se dobrovolníci také zaměřili na práci se staršími dětmi – a to tak, aby mohly některé aktivity pro mladší děti organizovat samy a rozšiřovat tak svoje organizační dovednosti.

Vydavatelská činnost

V roce 2015 začala příprava na transformaci Bulletinu MRK směrem k odbornému recenzovanému periodiku. Byla ustavena redakce a redakční rada a bylo připraveno první recenzované číslo Bulletinu Muzea romské kultury č. 23/2014.

„...A možná přijede na koze“ - Martin Holub řečený řezbář Matěj; čtyřicetistránkový barevný výběr z tvorby vycházející u příležitosti stejnojmenné výstavy pořádané od 25.09.2015 do 21.02.2016 v Muzeu romské kultury, ed. Jana Habrovcová, 40 str., ISBN 978-80-86656-27-4.

„...A možná přijede na koze“; dokumentární film o řezbářu Martinu Matěji Holubovi – film je promítán návštěvníkům přímo na výstavě, proběhla také projekce pro veřejnost v Moravské zemské knihovně (22.10.2015), režie Anna Babjárová, Martin Chlup, stopáž 18 minut.

DVD „Odtud nemáte žádnéj návrat...“ Videomedailony pamětníků romského holocaustu (podrobněji viz opatření 4.3.a)

Prezentační film Muzea romské kultury; krátký film představující expozici, sbírky a komplexní činnost Muzea romské kultury. Film bude využíván k prezentaci muzea, stopáž 8 minut, režie a střih Anna Babjárová, kamera Martin Chlup, Anna Babjárová, zvuk Anežka Hrbáčková, hudba La Caravane Passe (Francie), Gypsy Hill (UK) a Cigánsky Diaboli (SK), účinkuje PhDr. Jana Horváthová

CD Zapomenuté tóny Cimbálová muzika Horváthovci - bylo vydané v rámci oslav desíletého výročí MRK jako státní instituce. Tato brněnská cimbálová muzika pokračuje v rodové tradici muzikantského rodu Horváthovců, z něhož pocházel jeden z nejvýraznějších představitelů tohoto hudebního stylu své doby, již zesnulý primáš Eugen „Janko“ Horváth. Obsah CD tvoří 12 tracků romských, převážně lidových písní, přičemž v jednom tracku je zachycena také hra Eugena Horvátha. Další písně nahrála kapela pod primášským vedením Milana Horvátha, Eugenova syna. Zvukový mastering CD proběhl již v roce 2002 a od té doby čekalo CD na vydavatele. Bylo vyrobeno v počtu 1000 kusů a jeho součástí je také barevný šestnáctistránkový booklet s přepisem textů písní, jejich překlady do češtiny a angličtiny, úvodním slovem, abstraktem v angličtině, tracklistem, nástrojovým obsazením a dalšími materiály. CD bylo představeno 28.11.2015 na plese, pořádaném u příležitosti oslav desíletého výročí MRK jako státní instituce. Křest CD za přítomnosti celé cimbálové muziky Horváthovci je naplánován na 07.04.2016, bude se konat v rámci oslav Mezinárodního dne Romů.

„Vyprávěj, maluj, hraj... Příběh Romů“ Metodický materiál pro učitele

Metodický materiál pro učitele popisuje možné didaktické přístupy – práci se složeným podnětem a program vystavěný na principu tematické kooperativní výuky, jehož ústřední didaktickou technikou je živý obraz. Pro vlastní práci ve třídě je k dispozici několik námětů, které vycházejí z expozice Příběh Romů a mohou návštěvu muzea vhodně doplnit, a soupis materiálů připravených muzeem, které jsou pedagogům k dispozici (videodokumenty, výstavy k zapůjčení, dosud publikované pracovní listy). Projekt „Vyprávěj, maluj, hraj... Příběh Romů“ byl realizován v Muzeu romské kultury v roce 2015 ve spolupráci s Katedrou výtvarné výchovy Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity v Brně a Střediskem volného času Lužánky. Projekt byl podpořen Ministerstvem kultury. Texty: Veronika Rodová, Eva Dittingerová, vydalo Muzeum romské kultury, 12/2015.

Spolupráce s tuzemskými organizacemi

V roce 2015 pokračovala spolupráce s celou řadou tuzemských organizací, jako jsou:

- Památník Terezín (workshopy a přednášky)
- o. p. s. Živá paměť (přednášky)
- Moravská zemská knihovna (cyklus filmových čtvrtků)
- o. s. Tripitaka (pořádání brněnského festivalu Ghettofest – 06.06.2015)
- Metodické centrum pro informační technologie v muzejnictví (CiTEM) (konzultace)
- Romano Hangos (příspěvky)
- Academia Film Olomouc (příprava programu festivalu dokumentů a historické úvody k několika snímkům v rámci projekcí)
- Pedagogická fakulta a Historický ústav Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně (cyklus přednášek na téma Dějiny Romů)
- Police ČR (přednášky v rámci vzdělávacích seminářů pro policisty)

Nově byla navázána spolupráce s o. s. Zaedno, které je vydavatelem časopisu pro vícejazyčné děti a multikulturní výchovu Kamarádi (příspěvek o romských Vánocích aj.).

Spolupráce se zahraničními organizacemi

V roce 2015 pokračovala spolupráce s mezinárodní organizací International Holocaust Remembrance Alliance. Historik MRK M. Schuster je členem oficiální české delegace v rámci mezinárodní organizace International Holocaust Remembrance Alliance (IHRA) (dříve The Task Force for International Cooperation on Holocaust Education, Remembrance and Research - ITF). Zástupce MRK je tu členem podkomise pro romský holocaust (anglický název „*Subcommittee on the Roma Genocide*“), která spadá pod vzdělávací pracovní skupinu IHRA. V roce 2015 se zúčastnil konference této organizace v Budapešti (08. – 11.06.) a Debrecenu (02. - 05.11.).

Rovněž pokračovala spolupráce s Nadací M. Šimečku – ve dnech 23. – 24.08.2015 proběhlo v muzeu dvoudenní setkání účastníků mezinárodního projektu Discovering Roma Genocides in Central Europe spojené také s pietním aktem v Hodoníně u Kunštátu.

V rámci memoranda o spolupráci se Státním pedagogickým ústavem Bratislava zajistila ředitelka muzea přednášku a odborní pracovníci vytvořili recenzi slovenského překladu vzdělávacího materiálu o dějinách Romů s názvem „Rómská história“.

V souvislosti s přípravou výstavního projektu Kesaj čhave byla navázána nová spolupráce se slovenským o. s. Kežmarský hlas a s francouzským sdružením Yepce (Rennes).

Na jaře roku 2015 došlo k podpisu Smlouvy o spolupráci s polskou Slezskou univerzitou v Krakově. Dne 28.01. navštívila muzeum zástupkyně Slezské univerzity dr. Anna Drozd se studenty z Institutu Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Slaski, Cieszyn, absolvovali komentovanou prohlídku stálou expozicí. Dr. Drozd plánuje zařadit exkurzi do Muzea romské kultury pravidelně v každém semestru akademického roku.

V roce 2015 se muzeum nově aktivně zapojilo do činnosti vznikajícího Digital Archive of the Roma – digitálního archivu Romů, ředitelka muzea PhDr. Jana Horváthová je členkou ustavujícího boardu a muzeum zahájilo spolupráci se zástupci archivu.

Byla navázána spolupráce s občanským sdružením Romano kher – Rómsky dom, o. z., kdy se pracovníci muzea podíleli na přípravě pracovních listů Farebný svet/Coloriskeri luma 2015, Tradičné rómske remeslá očami detí.

4.1.d) podporovat Světový romský festival Khamoro

Ministerstvo kultury (dále jen „MK“), resp. odbor regionální a národnostní kultury poskytl v rámci výběrového dotačního řízení v programu na podporu kulturních aktivit příslušníků národnostních menšin žijících v ČR v roce 2015 spolku Slovo 21, z. s., Praha, na realizaci projektu Světový romský festival KHAMORO 2015 dotaci ve výši 900.000 Kč. V rámci výběrového dotačního řízení na podporu integrace příslušníků romské menšiny poskytl ještě dotaci ve výši 105.000 Kč - celkem 1.005.000 Kč. V rámci výběrového dotačního řízení pro oblast profesionálního hudebního umění byla na hudební program tohoto festivalu poskytnuta odborem umění, literatury a knihoven dotace ve výši 70.000 Kč. Celkově byl Světový romský festival Khamoro podpořen částkou 1.075.000 Kč.

4.3.a) popularizovat téma romského holocaustu s využitím veřejných sdělovacích prostředků a v úzké spolupráci s Muzeem romské kultury a dalšími neziskovými organizacemi

Romský holocaust je součástí stálé expozice MRK a je rovněž připomínán ve vzdělávacích programech a výstavách. Výstava Genocida Romů v době II. světové války, která je putovní, byla v roce 2015 zapůjčena Divadlem Líšeň Brno (verze banner, 16.01. – 15.02.), Soukromou vyšší odbornou školou sociální, o.p.s., Jihlava (verze banner, 03.04. – 17.04.) a Muzeem Těšínska pro Památník životické tragédie v Havířově-Žitčicích (verze octanorm, 12.05.2015 – 15.01.2016). Také byla prezentována v rámci projektu Romský stan, který se realizoval 09.– 10.09. v Ústí nad Labem a 17. – 18.09. v Praze (verze banner, pořadatel: Pražská společnost bloumající veřejnosti, o. s., Praha). Část anglické verze výstavy byla také prezentována na mezinárodním romském festivalu So keres, Europa?! v Cluj-Napoca v Rumunsku (12. – 19.07.). Dalším vypůjčitelem bylo Informační centrum pro mládež - Centrum pro pomoc dětem a mládeži, o. p. s., Český Krumlov (verze banner, 12.10. – 27.10.) a Turistické informační centrum Brno (verze banner, 01.11.2015 – 31.01.2016).

Aktivity připomínající romský holocaust byly realizované v průběhu celého roku:

- vzdělávací programy pro školy o druhé světové válce, romském holocaustu a jeho přesazích do současnosti, spojené s promítáním dokumentárního filmu Žít! Ceija Stojka (r.: A. Juránková-Babjárová, 2009, 40 min.)

- 27.01. Den památky obětí holocaustu a předcházení zločinům proti lidskosti.
- Pravidelný pietní akt v MRK u příležitosti připomínky prvního hromadného transportu Romů z Moravy do koncentračního tábora v Osvětimi dne 07.03.1943. Akce se tradičně účastní významní představitelé regionální politické scény, kulturních institucí a některých ministerstev.
- 09.03. Pietní shromáždění k uctění obětí romského holocaustu.

V rámci spolupráce s Památníkem Terezín zajistila muzejní lektorka několik workshopů v rámci vzdělávacího semináře pro pedagogy „Jak vyučovat o holocaustu“.

- 20., 22., 27. a 29.03. Jak vyučovat o romském holocaustu, Památník Terezín
- 06.05. „Umíme učit o válce?“

MRK se podílelo na veřejném čtení jmen obětí židovského a romského holocaustu u příležitosti Jom ha-šoa ve ha-gvura (Den vzpomínání na oběti holocaustu, 16.04.2015) pořádané Institutem Terezínské iniciativy a Nadačním fondem obětí holocaustu ve spolupráci s Židovskou obcí Brno, brněnským Oddělením pro vzdělávání a kulturu Židovského muzea v Praze a radnicí městské části Brno-střed.

Také v roce 2015 probíhala spolupráce s o. p. s. Živá paměť při pořádání přednášek a besed na téma romského holocaustu na základních, středních a vysokých školách po celé ČR – celkem bylo realizováno 9 besed pro několik stovek žáků a studentů (Základní škola Kojetín, Základní škola Gebauerova, Ostrava-Přívoz, Gymnázium Lesní čtvrť Zlín, Základní škola Polička, Střední zdravotnická škola, Praha 10, Gymnázium Třeboň, Gymnázium Olgy Havlové, Ostrava – Poruba, Katedra společenských věd PF JU v Českých Budějovicích, Technická univerzita, Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická, Liberec).

Historik muzea připravil ve spolupráci s videodokumentátory k vydání DVD Odtud nemáte žádnéj návrat... Videomedailony pamětníků romského holocaustu. Jde o DVD nosič s video sestřihem 5 zkrácených výpovědí pamětníků, které obsahově pokrývají nejrozumnější formy perzekuce romského obyvatelstva na českém a slovenském území v období druhé světové války. Připojený booklet obsahuje kromě stručných medailonů všech pěti pamětníků také přehled historie pronásledování romského obyvatelstva na území dnešní České a Slovenské republiky. Muzeum DVD bezplatně nabízí učitelům, kteří je mohou využívat v další samostatné práci ve škole. Spolu s DVD byl vytvořen muzejní pedagožkou MRK E. Dittingerovou nový lektorský program věnovaný holocaustu Romů. V průběhu programu žáci pracují s autentickými výpověďmi přeživších. Programy jsou určeny žákům 2. stupně ZŠ a středních škol. Účast na programu je zdarma.

4.3.b) pokračovat v úpravě a údržbě pietních míst romského holocaustu v Letech u Písku a v Hodoníně u Kunštátu, konzultovat klíčová rozhodnutí s Radou vlády pro záležitosti romské menšiny, tak aby bylo zajištěno důstojné uctění památky obětí, a to s ohledem na pozůstalé

Památník Lidice

Památník Lidice, který je příspěvkovou organizací Ministerstva kultury, spravuje v souladu s usnesením vlády ze dne 04.05.2009 Pietní místo v Letech u Písku. Jeho posláním je péče o uchování trvalé vzpomínky na utrpení Romů internovaných v bývalém cikánském táboře v Letech u Písku, včetně péče a úpravy pietního místa. Rok 2015 přinesl několik zajímavých akcí a podařilo se udržet návštěvnost památníku na srovnatelné úrovni jako v roce 2014, tzn. 8,5 tis. návštěvníků. Návštěvnícká sezóna byla v Kulturní památce

Lety zahájena 30.03.2015 vzdělávacím programem pro školy "Sobě blíž". Provozní doba byla opět prodloužena na celý rok.

Kulturní památku Lety navštívilo 28.02.2015 Sdružení Ackermann-Gemeinde, z. s. za účasti ministra kultury Daniela Hermana. V tomto památníku přivítal početnou skupinu ředitel Památníku Lidice. Představena byla nejen současná činnost KP Lety, ale také historie tohoto místa. Po prohlídce následovalo položení květin k pomníku obětí, kde pronesl krátkou řeč ministr kultury, a na závěr zazněla modlitba za oběti romského holocaustu.

Památník Lidice, Kulturní památka Lety a nadace Cheiron T o. p. s. společně pořádali 1. ročník vzdělávacího projektu nesoucí symbolický název "Sobě blíž". Společným cílem bylo seznámit žáky s historií cikánského tábora v Letech u Písku s historií Romů, jejich tradicemi a kulturou. Úvodní slovo pronesla PhDr. Anna Matoušková – náměstkyně ministra kultury, která popřála projektu a přivítala přítomné vřelým proslovem. 200 žáků základních škol a gymnázií z Českých Budějovic, Písku, Tábora, ale i blízkých Mirovic mělo tak možnost shlédnout hudební vystoupení romského umělce, klavíristy a zpěváka Mária Biháriho a významné české herečky a zpěvačky Báry Hrzánové. Tradiční romské písně doprovodil také taneční soubor z Tábora Čiriklore (romský název, který v překladu znamená Ptáčkové). Energie, nadšení a improvizace souboru byla obdivuhodná. V přednášce Anny Dunčkové a Kláry Berkyové se žáci seznámili s tradicemi a kulturou Romů. V poslední části programu žáci shlédli film "Nehodni žití", který detailně popsal původ Romů, život a práci, kočovný způsob života a historii pracovního tábora v Letech. Atmosféra byla také podpořena úryvkem z knihy Přemysla Veverky – Nelehká cesta za snem. Tyto úryvky popisovaly každodenní těžký život mužů, žen i dětí v táboře. Závěr probíhal na pietním území, kam zástupci škol položili květiny a zapálili svíčky.

Dne 13.05.2015 se uskutečnila vzpomínka na romské oběti z letského tábora na nouzovém pohřebišti v Letech u Písku organizovaná Výborem pro odškodnění romského holocaustu. Účastnila se jí ministryně práce a sociálních věcí Michaela Marksová.

Dne 03.08.2015 se uskutečnila v KP Lety vzpomínková akce pod názvem Uctění obětí romského holocaustu a vzpomínka na zahájení a ukončení provozu cikánského tábora Lety. Účastnila se jí místopředsedkyně Senátu PČR Miluše Horská a další významní hosté.

Památník Lidice z podnětu MŠMT pokračoval v činnosti Komise pro vybudování Památníku romského holocaustu v Hodoníně u Kunštátu, kde mohl prezentovat své dosavadní zkušenosti s vedením památníku v Letech, zaměřeného na historii romského holocaustu.

V roce 2015 probíhala v Infocentru KP Lety další výstavní činnost. Konkrétně šlo o výstavy:

- 31.03. – 29.05.2015 výstava „Návrat lidických žen“
- 01.06. – 30.08.2015 Mezinárodní dětská výtvarná výstava – výběr prací
- 01.09. – 30.10.2015 výstava „Návraty lidických dětí“

Spisovatel Přemysl Veverka pracující v Památníku Lidice obdržel v roce 2015 významnou Cenu E. E. Kische za knihu "Nelehká cesta za snem" pojednávající o jednom z dozorců v cikánském táboře Lety u Písku.

Památník Lidice taktéž v roce 2015 zorganizoval vzdělávací seminář pro pedagogy a studenty s názvem Tábory – nástroje persekuce, zahrnující KP Lety u Písku, a také vyvíjel propagační činnost k tomuto místu (například na celkem 8 veletrzích cestovního ruchu v ČR a 1 zahraničním ve SRN).

Muzeum romské kultury

V neděli 23.08.2015 uspořádalo MRK pietní shromáždění k uctění obětí romského holocaustu na Žalově, tj. v místech hromadného pohřebiště vězňů bývalého protektorátního tzv. cikánského tábora v Hodoníně u Kunštátu u příležitosti prvního hromadného transportu Romů z Hodonína do koncentračního tábora v Osvětimi (dne 21.08.1943). MRK vypravilo z Brna plně obsazený autobus, který na místo přepravil zejména brněnské Romy, kteří o akci projevíli velký zájem. Na místě hromadného pohřebiště Žalov se uskutečnilo duchovní setkání za účasti faráře Církve Československé husitské Martina Kopeckého. Toho shromáždění se kromě dalších významných hostů (ministr pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu, ministr kultury, zástupce veřejné ochránkyně práv, ředitel Památníku Terezín, náměstkyně primátora měst Brna ad.) zúčastnila za Národní pedagogické muzeum a knihovnu J. A. Komenského jeho ředitelka PhDr. Markéta Pánková, jež měla ke všem zúčastněným proslov. Hudební doprovod po celou dobu shromáždění zajistil Robert Lacko (violoncello) a Anna Marie Bagárová (zpěv). Pietní shromáždění bylo zakončeno v sousední obci Černovice na místním hřbitově, kde u hřbitovní zdi, na místech pro tzv. bezvěrce, byli v první fázi existence tzv. cikánského tábora pohřbíváni jeho první mrtví vězňové, zde je pohřbeno 74 romských dětí-vězňů. U pamětní desky romských obětí z dílny nevidomé romské sochařky Boženy Přikrylové byl pietní akt dokončen.

Historikové muzea – PhDr. J. Horváthová a Mgr. M. Schuster – se v průběhu roku 2015 zúčastnili dvou jednání pracovní skupiny pro Památník Hodonín v Národním pedagogickém muzeu a knihovně J. A. Komenského.

4.3.c) přijmout opatření, která by vedla k ukončení provozu velkovýkrmny prasat v bezprostřední blízkosti pietního místa v Letech u Písku

Na úrovni MK Mgr. Daniela Hermana a ministra pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu Mgr. Jiřího Dientsbiera probíhají jednání se zástupci a. s. AGPI o možnostech řešení ukončení provozu velkovýkrmny prasat.

4.4.a) podporovat prostřednictvím dotací a dalšími opatřeními šíření včasných a objektivních informací o kultuře, jazyku, dějinách a současnosti romské menšiny, včetně aktuálního politického dění

V rámci výběrového dotačního řízení v programu Podpory rozšiřování a přijímání informací v jazycích národnostních menšin byly odborem médií a audiovizí podpořeny tyto romské projekty: *Kereka/Kruh* – 1.400.000 Kč (časopis určený mládeži), *Romano hangos/Romský hlas* – 876.000 Kč (periodikum novinového formátu) a *Romano džaniben/Romské vědění* – 458.000 Kč. Výše podpory činila celkem 2.734.000 Kč.

4.4.b) poskytovat dotace na podporu rozvoje romské kultury v rámci podpory integrace příslušníků romské menšiny ve smyslu Nařízení vlády č. 98/2002 Sb., kterým se stanoví podmínky a způsob poskytování dotací ze státního rozpočtu na aktivity příslušníků národnostních menšin a na podporu integrace příslušníků romské komunity

Ve výběrovém dotačním řízení v programu na podporu integrace příslušníků romské menšiny bylo v roce 2015 podpořeno 30 projektů od 27 žadatelů částkou ve výši 1.515.693 Kč. V lednu a únoru roku 2016 však došlo k vrácení nevyužitých finančních prostředků v částce 11.557 Kč (někteří příjemci dotací nevyčerpali poskytnuté finanční prostředky v plné výši). Po odečtení vrácených finančních prostředků byl tento program tedy podpořen částkou 1.504.136 Kč (stav k 15.02.2016) – přehled podpořených projektů je součástí tabulky k části B – Informace o plnění usnesení vlády týkajících se integrace romské menšiny a aktivního postupu státní správy při uskutečňování opatření přijatých souvisejícími usneseními vlády ke dni 31.12.2015 ve znění připravované revize.

9.3.c) spolupráce s médii na vytváření tolerantní společnosti respektující rovná práva všech

Ve sledovaném období nevidujeme ze strany médií žádnou iniciativu ke spolupráci v této oblasti.

2 MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR

6.3.a) podporovat mimo jiné rozvoj sociálního podnikání se zaměřením na chudé oblasti, například tam, kde žije vyšší počet příslušníků romské menšiny

V rámci sociálního podnikání v IROP byly vyhlášeny v říjnu 2015 dvě výzvy – SVL a pro ostatní území ČR. Alokace pro SVL tvoří 70 % celkové alokace pro sociální podnikání, podle požadavku EK. V rámci alokace této výzvy je vždy ještě vyčleněna část alokace jen pro projekty realizované v území s KPSVL. Tímto je otevřená cesta pro široký okruh žadatelů mj. z etnických menšin.

6.3.b) při stanovení podmínek podpory podnikání vzít v úvahu také možnosti znevýhodněných žen a to například v oblastech sociálního podnikání

Při nastavování výzev a vytyčení cílových skupin pro sociální podnikání vycházel IROP, s ohledem na komplementaritu, z operačního programu Zaměstnanost (dále jen „OP Z“). Cílové skupiny jsou identické s OP Z a těmi jsou:

1. Uchazeči o zaměstnání evidovaní na ÚPČR déle než 1 rok.
2. Uchazeči o zaměstnání, jejichž doba evidence na ÚPČR dosáhla v posledních dvou letech v součtu délky 12 měsíců.
3. Osoby, které opustily výkon trestu do 12 měsíců od ukončení výkonu trestu.
4. Osoby, které opustily zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy do 12 měsíců od opuštění zařízení.
5. Osoby se zdravotním postižením podle § 67 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, jedná se o:
 - a. osoby invalidní ve třetím stupni (osoby s těžším zdravotním postižením) – dříve osoby plně invalidní,
 - b. osoby invalidní v prvním a druhém stupni – dříve osoby částečně invalidní,
 - c. osoby zdravotně znevýhodněné.

6.3.c) při zadávání veřejných zakázek uplatňovat, tam kde to je možné a účelné, podporu sociálního podnikání

Povinnost byla naplněna přijetím novely č. 40/2015 Sb., zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, jež nabyla účinnosti dne 06.03.2015. Tato novela nově v souladu s evropskými zadávacími směrnici zakotvila do zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, možnost zadavatelů hodnotit vliv na zaměstnanost osob se zdravotním postižením a osob se ztíženým přístupem na trh práce. Tatáž úprava je pak obsažena i v připravovaném zákonu o zadávání veřejných zakázek.

Zároveň dojde i k vytvoření metodických pokynů strategie společensky odpovědného zadávání veřejných zakázek dle národních i regionálních potřeb, v souladu s Národním akčním plánem společenské odpovědnosti organizací v ČR.

7.2.c) zajistit, aby při všech plánovaných intervencích v oblasti bydlení bylo přijímané opatření (program, projekt, podpora) předem vyhodnocen z hlediska možných segregačních a desegregačních dopadů ve vztahu k Romům a dalším menšinám v daném území či lokalitě

Politika územního rozvoje ČR stanoví rámcové úkoly pro navazující územně plánovací činnost a pro stanovování podmínek pro předpokládané rozvojové záměry s cílem zvyšovat jejich přínosy a minimalizovat negativní dopady. Dále stanoví „Republikové priority územního plánování“ pro zajištění udržitelného rozvoje území a územní soudržnost, uplatňované na celém území ČR. Jednou z priorit je „Předcházet při změnách nebo vytváření urbánního prostředí prostorově sociální segregaci s negativními vlivy na sociální soudržnost obyvatel, analyzovat hlavní mechanismy, jimiž k segregaci dochází, zvažovat existující a potenciální důsledky a navrhnout při územně plánovací činnosti řešení vhodná pro prevenci nežádoucí míry segregace nebo snížení její úrovně.“

Vyhodnocení z hlediska možných segregačních a desegregačních dopadů územního plánu by mělo být integrální součástí sociálního pilíře Vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území podle zákona č. 183/2006, Sb. (Stavební zákon). Stavební úřady při územním rozhodování vycházejí z cílů a úkolů územního plánování a republikových priorit Politiky územního rozvoje ČR i v oblasti předcházení vzniku a odstraňování stávající segregace prostorové i sociální.

V průběhu roku 2015 došlo ze strany EK ke schválení IROP, který ve specifickém cíli 2.1 Zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucích k sociální inkluzi podporuje vznik nového sociálního bydlení. Celková alokace pro aktivitu sociálního bydlení v IROP je 7,5 mld. Kč. Indikátor je nastaven na 5 tis. bytových jednotek s podmínkou naplnění milníku v roce 2018, kdy musí být zrealizováno 1 tis. bytových jednotek sociálního bydlení. Udržitelnost projektů je nastavena na dobu pěti let od ukončení realizace projektu, příjemce je ale dále povinen plnit pověření pro výkon služby obecně hospodářského zájmu, které je vystavováno minimálně na dobu 10 let. První výzvy na podporu sociálního bydlení plánuje ŘO IROP vyhlásit ve druhém pololetí 2016.

Kritériem přijatelnosti pro podporu projektů sociálního bydlení v IROP je, že projekt nevede k segregaci cílových skupin ohrožených sociálním vyloučením. IROP plánuje podporovat rekonstrukci, či nákup stávajícího bytového fondu v území měst a obcí ČR. To vše za podmínky eliminace rizika vzniku nových segregovaných residenčních zón. Všechny projekty musí splnit podmínku občanské vybavenosti, dostupnosti veřejné dopravy a projekty zajišťující v době udržitelnosti projektu návaznou sociální práci obdrží zvýhodňující bonifikaci při hodnocení projektů v dané výzvě.

13.2.c) provést analýzu možnosti širšího zapojení Romů do plánování, vytváření a monitorování opatření financovaných z jednotlivých operačních programů a navrhnout systémové možnosti zapojení Romů, kde k němu zatím nedošlo a předložit ji ministru pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu

V návaznosti na článek 5 návrhu obecného nařízení a Etickým kodexem Evropské komise pro partnerství a článek 3.2. Doporučení Rady EU o účinných opatřeních v oblasti integrace Romů v členských státech je potřeba zapojit příslušné zástupce a zúčastněné strany do dohod o partnerství a operačních programů spolufinancovaných z evropských strukturálních a investičních fondů. Strategie romské integrace do roku 2020 je předběžnou podmínkou (ex ante kondicionalita) aplikovatelnou ve vztahu ke klíčovým OP (IROP, OP VVV), je požadováno, aby Romská strategie 2020 a její implementace byly navrženy, prováděny a kontrolovány v úzké spolupráci a nepřetržitém dialogu s romskou občanskou společností, místními a regionálními orgány. Uvedený požadavek je potřebné naplnit i ve vztahu k operačním programům. Zatímco některé otázky participace již byly projednány a dohodnuty, je potřeba je prověřit a případně rozšířit.

13.2.d) vytvářet podporu pro budování kapacit romské občanské společnosti a zajistit, aby při určování členství ve všech pro romskou integraci relevantních grémiích, které

se podílí na implementaci Evropských investičních a strukturálních fondů, byla zohledněna romská participace

Členové Rady vlády pro záležitosti romské menšiny byli v roce 2015 zastoupeni jako členové v **OP Z** (Programovém partnerství pro začleňování a přístup ke službám), v **OP VVV** (Monitorovací výbor) a v **Programu rozvoje venkova** (Monitorovací výbor).

V rámci IROP byly k jednotlivým výzvám vytvořeny pracovní týmy, ve kterých jsou zastoupeni pracovníci ÚV ČR ze sekce pro lidská práva. Sekce pro lidská práva ÚV ČR je zastoupena zároveň v Monitorovacím výboru IROP.

3 MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU ČR

6.3.a) podporovat mimo jiné rozvoj sociálního podnikání se zaměřením na chudé oblasti, například tam, kde žije vyšší počet příslušníků romské menšiny

K záležitosti podpory sociálního podnikání je nutno konstatovat, že sociální podniky patří do kategorie malých a zcela výjimečně středních podniků a týká se jich problematika podpory této kategorie podnikatelských subjektů. Ministerstvo průmyslu a obchodu (dále jen „MPO“) vytváří příznivé podnikatelské prostředí kontinuálně pro všechny podnikatelské subjekty. Zejména se jedná o cílené podpory pro malé a střední podniky z Operačního programu podnikání a inovace pro konkurenceschopnost, v rámci kterého je do roku 2023 k dispozici bezmála 120 mld. Kč.

Podnikatelé mohou využít i další národní podpůrné programy kupříkladu program Záruka 2015 – 2023, ve kterém mohou sociální podnikatelé kromě záruky až do výše 80% jistiny zaručovaného úvěru získat i finanční příspěvky až do výše 10% zaručovaného úvěru, ne však více jak 500.000 Kč. Záruky jsou vystavovány Českomoravskou záruční a rozvojovou bankou na úvěry poskytované úvěrujícími bankami zejména na pořízení a rekonstrukci dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku a financování zásob. V této souvislosti je také nutné zmínit, že dne 14.12.2015 byl na zasedání Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody České republiky projednán Akční plán podpory malých a středních podnikatelů na rok 2016, který je klíčovým implementačním dokumentem MPO reflektujícím aktuální potřeby malých a středních podnikatelských subjektů (vč. sociálních podniků) v České republice.

Cílem akčního plánu bylo v souladu s Konceptí podpory malých a středních podnikatelů na období let 2014 - 2020 předložit soubor opatření, která by umožnila efektivnější rozvoj malých a středních podniků v ČR ve všech fázích jejich podnikatelského cyklu. Akční plán na rok 2016 se zaměřuje na čtyři prioritní oblasti – příznivé podnikatelské prostředí pro malé a střední podniky, přístup k financím, internacionalizaci podnikání malých a středních podniků a energetické úspory v podnikání těchto firem.

MPO stejně jako v předešlém roce spolupracovalo na přípravě Akčního plánu na rok 2016 s hospodářskými a sociálními partnery na platformě Rady hospodářské a sociální dohody ČR a Rady vlády pro konkurenceschopnost a hospodářský růst. Konkrétně byli do zpracování tohoto dokumentu zapojeni zástupci těchto svazů a asociací: Českomoravské konfederace odborových svazů, Svazu průmyslu a dopravy ČR, Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR, Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR a Svazu českých a moravských výrobních družstev. Při řešení otázek podpory malého a středního podnikání vychází Ministerstvo průmyslu a obchodu také z Koncepce hospodářské restrukturalizace Ústeckého, Moravskoslezského a Karlovarského kraje, která, mimo jiné oblasti, řeší také záležitosti nezaměstnanosti a podnikání v krajích s největšími sociálně-ekonomickými problémy. Zástupci **MPO se aktivně spolupodílí na tvorbě věcného záměru zákona o sociálním podnikání** prostřednictvím pracovní skupiny, která za tímto účelem byla zřízena při ÚV ČR.

6.3.b) při stanovení podmínek podpory podnikání vzít v úvahu také možnosti znevýhodněných žen a to například v oblastech sociálního podnikání

Ministerstvo průmyslu a obchodu zabezpečuje **národní program podpory malých a středních podnikatelů ZÁRUKA 2015 až 2023**, financovaný z národních zdrojů, který byl schválen usnesením vlády ČR č. 1053 ze dne 15.12.2014 a je realizován prostřednictvím Českomoravské záruční a rozvojové banky, a.s. **Jeho cílem je podpořit prostřednictvím záruk přístup podnikatelů k bankovním úvěrům na realizaci jejich podnikatelských projektů. Rovněž je možno z tohoto programu zaručit úvěr i sociálním podnikatelům a současně**

jim poskytnout finanční příspěvek až do výše 500.000 Kč. Českomoravská záruční a rozvojová banka, a. s., poskytla v roce 2015 v rámci národního programu ZÁRUKA 2015 až 2023 první záruku s finančním příspěvkem pro sociálního podnikatele. Příjemce podpory splnil statut sociálního podnikatele zaměstnáváním osob ze znevýhodněných skupin obyvatelstva. Za znevýhodněné skupiny se považují pro účely tohoto programu osoby sociálně vyloučené nebo ohrožené sociálním vyloučením, a to:

- osoby se zdravotním postižením – osoby, jejichž zdravotní postižení představuje určité znevýhodnění ve vztahu k ostatním členům společnosti; definice této cílové skupiny vychází ze zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů nebo z § 67 zákona č. 435/2004 Sb., zákona o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů;
- osoby bez přístřeší - osoby, které v rozhodném období 12 měsíců před podáním žádosti neměly ubytovací možnosti, popř. obývaly nouzová obydlí;
- osoby, které v rozhodném období 3 měsíců před podáním žádosti opustily zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy a pro výkon trestu odnětí svobody;
- osoby pečující o osobu blízkou - osoby, které k datu uzavření pracovní smlouvy pečovaly o osobu blízkou z různých příčin ohroženou sociálním vyloučením;
- osoby se zkušeností se závislostí na návykových látkách osoby s diagnostikovanou závislostí na návykových látkách, které v rozhodném období 3 měsíců před podáním žádosti úspěšně ukončily minimálně 3 měsíční ambulantní či bytovou léčbu;
- osoby, které byly v rozhodném období 12 měsíců před podáním žádosti dlouhodobě nezaměstnané, tj. byly déle než 1 rok vedeny v evidenci uchazečů o zaměstnání Úřadu práce ČR;
- další nespecifikované sociálně vyloučené nebo sociálním vyloučením ohrožené osoby, které byly k datu uzavření pracovní smlouvy uživateli registrované sociální služby podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

V tomto konkrétním případě poskytnutí podpory z národního programu Záruka 2015 až 2023 v roce 2015 se jedná o osoby se zdravotním postižením, které pracují v režimu chráněné dílny.

6.3.c) při zadávání veřejných zakázek uplatňovat, tam kde to je možné a účelné, podporu sociálního podnikání

MPO takovýto postup zadavatelů veřejných zakázek plně podporuje a doporučuje. Platný zákon o zadávání veřejných zakázek umožňuje zadavatelům vyhradit některé veřejné zakázky sociálním podnikům. V současné době navrhuje v § 38 vyhrazené zakázky pro dodavatele zaměstnávající na chráněných pracovních místech podle zákona o zaměstnanosti alespoň 50 % osob se zdravotním postižením z celkového počtu zaměstnanců.

Také Směrnice č. 2014/24/EU o zadávání veřejných zakázek včl. 20 umožňuje následující: *„Členské státy mohou vyhradit právo na účast v zadávacím řízení chráněným dílnám a hospodářským subjektům, jejichž hlavním cílem je sociální a profesní začlenění osob s postižením nebo osob znevýhodněných, nebo mohou vyhradit plnění veřejných zakázek v rámci programů chráněného zaměstnání, pokud alespoň 30 % zaměstnanců*

těchto dílen, hospodářských subjektů nebo programů jsou osoby s postižením nebo osoby znevýhodněné."

9.2.c) vzdělávání soudců, státních zástupců, advokátů, zapsaných mediátorů a státních úředníků a úředníků samospráv v antidiskriminačním právu

Ochrana před diskriminací je součástí interních předpisů MPO OPM č. 19/2014, kterým se vydává Pracovní řád MPO a Služební předpis č. 1/2016 státního tajemníka, kterým se stanoví pravidla etiky státních zaměstnanců. Problematika „Ochrany lidských práv a rovných příležitostí“ je rovněž součástí Vstupního vzdělávání úvodního MPO. Vstupní úvodní vzdělávání je povinné pro všechny zaměstnance a zahajuje se bezprostředně po nástupu nového zaměstnance a ukončuje se do 3 měsíců od jeho nástupu.

4 MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ ČR

5.1.c) zvyšovat informovanost romských rodičů o možnostech a přínosech předškolního vzdělávání (umístění dítěte do mateřské školy přednostně před přípravným ročníkem) a zajištění podpory rodičů pro umísťování dětí do předškolního vzdělávání, a to jak systémovými opatřeními, tak i prostřednictvím spolupráce neziskových organizací, obcí a rodičů již od raného věku dítěte

Za účelem rozšířit spektrum služeb péče o děti a umožnit rodičům návrat na trh práce a sladit profesní a rodinný život připravilo Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále jen „MPSV“) zákon o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a o změně souvisejících zákonů, který upravuje službu hlídání a péče o děti od jednoho roku věku dítěte do zahájení povinné školní docházky. Tento zákon je účinný od 29.11.2014. Rodiče mohou uplatnit slevu na dani za každé dítě, které navštěvuje dětskou skupinu ve výši maximálně minimální mzdy za rok. Dětské skupiny plní také důležitou integrační funkci. V současné době je u MPSV zaevidováno 84 dětských skupin s 1 254 místy a dalších cca 24 žádosti je ve fázi zpracování.

V listopadu 2015 byly vyhlášeny výzvy z ESF na podporu vybudování a provozu zařízení péče o děti předškolního věku v celkové výši 1 mld. Kč. Alokace výzvy již byla jednou navýšena pro velký zájem. MPSV plánuje vyhlásit další výzvu na konci tohoto roku a dále v roce 2017. Celková alokace v ESF na podporu dětských skupin je cca 4,5 mld. Kč.

MPSV realizuje systémový projekt Podpora implementace dětských skupin, v rámci kterého dochází k podpoře poskytovatelů přímo v regionech ČR. Dále je plánovaná osvětová kampaň, nyní je funkční web k dětské skupině www.dsmpsv.cz.

MPSV připravilo pilotní projekt na podporu mikrojeslí po vzoru německé „Tagesmutter“ financovaný z ESF na vytvoření a pilotní ověření nového způsobu zajištění péče o nejmenší děti od šesti měsíců v malém kolektivu maximálně 4 dětí. Mikrojesle jsou koncipovány jako veřejná služba péče pro děti rodičů s místem bydliště v dané lokalitě. Výzva pro žadatele o finanční podporu na zřízení a provoz mikrojeslí byla vyhlášena na počátku ledna 2016 s alokací 140 mil. Kč.

MPSV v rámci dotací ze státního rozpočtu financuje neziskové organizace v oblasti podpory rodiny. Dotační program v oblasti podpory rodiny – Rodina a ochrana práv dětí (od roku 2016 název Rodina) rozděluje neinvestiční dotace na podpůrné aktivity pro rodiny, které mají posilovat rodičovské kompetence, rodinné vztahy, pomoci ve sladění práce a rodiny a komplexně podpořit rodiny s dětmi ocitající se v ohrožení nebo jsou krizí ohroženy. V roce 2015 byla v rámci dotačního programu rozdělena částka přibližně 101,5 mil. Kč a bylo podpořeno 304 projektů. V rámci dotačního programu jsou každoročně podporovány také projekty související s romskou tematikou.

Na počátku roku 2015 byla ustavena Odborná komise pro rodinnou politiku (dále pouze „Odborná komise“), která si klade za cíl zhodnotit současný stav rodin v ČR z hlediska jejich demografické, sociální a ekonomické situace a navrhnout postupy pro prosazení relevantních opatření ve prospěch rodin. V současné době spolupracuje Odborná komise s MPSV na tvorbě Konceptce rodinné politiky, která se mimo jiné zabývá také otázkou předškolní péče a vzdělávání. V tomto ohledu je například navrhováno stanovení právního nároku na místo v předškolním zařízení od dvou let věku dítěte. Konceptce bude utvářet směřování rodinné politiky na několik příštích let.

Podpora ohrožených dětí v oblasti vzdělávání je dílčím tématem *Národní strategie ochrany práv dětí* s akčním obdobím 2012 – 2018. Věnuje se jí konkrétně v Cíl 7: *Prevence chudoby*, kde je jedním z opatření vyrovnání příležitostí v přístupu ke vzdělání u dětí

a mladých lidí, zejména pokud pocházejí ze sociálně-znevýhodněného prostředí, náhradní rodinné péče (dále jen „NRP“) nebo z ústavní péče.

Vzdělávání je také jednou z oblastí, na kterou se zaměřují pracovníci orgánů sociálně-právní ochrany dětí (dále jen „OSPOD“) obecních úřadů obcí s rozšířenou působností (dále jen „OÚ ORP“) při vyhodnocování situace dítěte a jeho rodiny a při tvorbě individuálního plánu ochrany dítěte (dále jen „IPOD“), v němž jsou definované cíle a opatření k řešení situace ohroženého dítěte. Tuto oblast pracovníci OSPOD řeší u všech dětí bez ohledu na jejich etnicitu či příslušnost k národnostní menšině, které jsou vyhodnoceny jako ohrožené děti dle ustanovení § 6 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 359/1999 Sb.“).

Přesah činnosti OSPOD do oblasti vzdělávání je právně ukotven ve vyhlášce č. 473/2012 Sb., o *provedení některých ustanovení zákona o sociálně-právní ochraně dětí* (dále jen „vyhláška č. 473/2012 Sb.“), která upravuje náležitosti vyhodnocení, kde je v ustanovení § 1 písm. a) mimo jiné uvedeno, že vyhodnocování situace dítěte zahrnuje oblasti jako je:

- posouzení úrovně tělesného a duševního vývoje dítěte s ohledem na věk dítěte;
- zhodnocení průběhu vzdělávání dítěte a předpokladů k dalšímu vzdělávání;
- určení a posouzení individuálních potřeb a zájmů dítěte;
- vymezení vlastností a určení schopností dítěte, popřípadě předpokladů k jejich získání.

Výše uvedené oblasti vyhodnocení jsou důležité právě z hlediska naplnění rozvojových a vzdělávacích potřeb dítěte. Na základě vyhodnocení situace dítěte a jeho rodiny pak pracovníci OSPOD vytváří IPOD, který by měl dle ustanovení § 2 písm. e) obsahovat metody práce s rodinou, rozsah intervencí a pomoci rodičům nebo jiným osobám odpovědným za výchovu dítěte při péči o dítě a při jeho výchově, které mimo jiné zahrnují posílení kompetencí rodiny v oblasti vzdělávání, přípravy na vyučování a motivace ke vzdělávání. Dle ustanovení § 2 písm. j) by měl IPOD také obsahovat plán vzdělávání dítěte. Součástí intervencí využívaných OSPOD při řešení situace dětí v předškolním věku je také osvěta a zvyšování informovanosti rodičů o možnostech a přínosech předškolního vzdělávání.

Pracovníci OSPOD jsou v praxi vedeni k tomu, aby navazovali multidisciplinární spolupráci se všemi odborníky a institucemi, které mohou napomoci řešení situace ohroženého dítěte. Pokud jsou při vyhodnocení situace dítěte v předškolním věku identifikovány vzdělávací potřeby, a v IPOD definovány cíle a opatření týkající se předškolního vzdělávání, potom zahajují spolupráci se všemi důležitými partnery, jako jsou např. nestátní neziskové organizace působící v této oblasti, předškolní zařízení, dětský lékař, psycholog, atd. Praktickým nástrojem podporujícím spolupráci, výměnu informací, efektivní plánování a koordinaci postupů uplatňovaných při řešení situace konkrétního ohroženého dítěte jsou *případové konference*.

Povinnost OSPOD OÚ ORP pořádat případové konference vyplývá z ustanovení § 10 odst. 3 písm. e) zákona č. 359/1999 Sb. Jejich účelem je řešení konkrétních situací ohrožených dětí ve spolupráci s rodiči, dalšími přizvanými osobami, zejména zástupci škol, školských zařízení, zařízení poskytovatelů zdravotních služeb, orgánů činných v sociální oblasti, orgánů policie, státních zástupců, odborných pracovníků v oblasti NRP, poskytovatelů sociálních služeb a pověřených osob k výkonu sociálně-právní ochrany (dále jen „SPO“).

Za účelem zajištění odborné přípravy pracovníků působících v systému péče o ohrožené děti v oblasti vyhodnocování situace dítěte a jeho rodiny a tvorby IPOD organizovalo MPSV v roce 2015 vzdělávání. To bylo realizováno jako součást projektové aktivity 06

individuálního projektu MPSV „*Systémová podpora procesů transformace systému péče o ohrožené rodiny a děti*“ (dále jen „IP MPSV I“), který MPSV realizovalo v období let 2012 – 2015 s využitím finančních prostředků z ESF (konkrétně OP LZZ). Takto byli ve vyhodnocení situace dítěte a jeho rodiny proškoleni pracovníci OSPOD, pro něž bylo uspořádáno 33 školení, kterých se zúčastnilo celkem 1 081 osob. Další cílovou skupinou byli pracovníci pověřených osob k výkonu SPO a poskytovatelé služeb pro rodiny s dětmi, pro které bylo uspořádáno 10 školení s účastí 443 účastníků. Vzdělávání se zaměřovalo i na pracovníky spolupracujících subjektů z oblasti školství, zdravotnictví, policie atd., pro něž bylo uspořádáno 13 školení s účastí 628 osob.

5.1.d) snížit počet dětí romského původu v systému ústavní a ochranné výchovy

Za účelem snížení počtu dětí v ústavní a ochranné výchově bez ohledu na jejich etnicitu byla zahájena transformace systému péče o ohrožené děti, jejíž záměr je obsažen v *Národní strategii ochrany práv dětí*. Cílem transformace je vytvořit takový systém péče o ohrožené děti, který:

- zajistí důslednou ochranu všech práv každého dítěte a naplnění jeho potřeb;
- bude podporovat kvalitu života dětí a rodiny;
- bude eliminovat diskriminaci a nerovný přístup vůči dětem;
- bude podporovat všestranný rozvoj dítěte v jeho přirozeném rodinném prostředí, případně v náhradním rodinném prostředí;
- bude otevřený participaci dítěte na rozhodovacích procesech, které se ho bezprostředně týkají.

Jednou z priorit transformačního úsilí je posunout těžiště péče o ohrožené děti k prevenci odebírání dětí, k sanaci původní rodiny dítěte, k zajištění primárně terénních a ambulantních služeb dítěti, které umožní naplnění jeho potřeb v přirozeném prostředí jeho rodiny a komunity. Cílem změn je také výrazně omezit institucionální péči o děti, které nemohou dočasně nebo trvale vyrůstat ve své rodině a upřednostnit jejich umisťování do náhradní rodinné péče (dále jen „NRP“), jakožto vhodnější alternativy péče. Ústavní péče by měla být vnímána jako poslední možnost řešení situace dítěte.

Konkrétní opatření vedoucí k naplnění záměru transformace byla součástí *Akčního plánu k naplnění Národní strategie ochrany práv dětí na období 2012 – 2015*. Ten se zaměřoval na optimalizaci systému péče o ohrožené děti a rozvoj sítě služeb pro děti a jejich rodiny, na tvorbu a pilotní ověřování inovativních programů a aplikaci nových nástrojů sociální práce s uvedenou cílovou skupinou, kterými bylo vyhodnocení situace dítěte, tvorba IPOD, případové konference a rodinné konference.

V rámci transformace byly provedeny legislativní změny v zákoně č. 359/1999 Sb., na základě nichž byly ustanoveny principy SPO, kterými jsou nejlepší zájem a blaho dítěte, ochrana rodičovství a rodiny, dále vzájemné právo rodičů a dětí na rodičovskou výchovu a péči. Dále bylo legislativně ukotveno, že při výkonu SPO mají přednost ta opatření, která zabezpečí řádnou výchovu a příznivý vývoj dítěte v jeho rodinném prostředí a není-li to možné, tak v náhradním rodinném prostředí. Ústavní výchovu lze dle ustanovení § 972 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku nařídit nejdéle na dobu tří let s možností prodloužení. Nejméně jednou za šest měsíců je soud povinen přezkoumat, zda trvají důvody pro nařízení ústavní výchovy a zda není možné zajistit dítěti NRP. Důvodem pro podání návrhu na přijetí opatření zasahujících do rodičovské odpovědnosti k dítěti OSPOD nesmí být majetková a bytová nouze rodiny.

Významným posunem, kterého bylo dosaženo v rámci transformace systému péče o ohrožené děti, byla standardizace výkonu SPO, který zajišťují OSPOD a pověřené osoby k výkonu SPO. Cílem standardizace bylo dosáhnout kvalitního, transparentního, efektivního a nediskriminujícího systému péče o ohrožené děti. Podařilo se také navýšit počet pracovníků OSPOD tak, aby byla zajištěna intenzivnější přímá práce s konkrétními ohroženými dětmi a jejich rodinami za účelem včasné úpravy poměrů v rodinném prostředí.

Legislativní změny se dotkly i systému NRP. Nyní jsou v zákoně č. 359/1999 Sb. podrobněji upraveny postupy OSPOD při svěřeni dítěte do výchovy jiné osoby odpovědné za výchovu dítěte. Dále zde jsou upřesněny podmínky zprostředkování osvojení a pěstounské péče, jsou nastavena kritéria příprav a dalšího vzdělávání pěstounů. Byl upraven i systém výplaty dávek pěstounské péče a jsou legislativně vymezeny práva a povinnosti pěstounů a dalších osob vykonávajících NRP. Nová legislativní úprava se vztahuje i k dalším institutům NRP jako je osvojení, poručenství, pěstounství, svěřeni dítěte do péče jiné osoby.

Došlo také v rámci legislativních změn k posílení participačních práv dětí, kdy se má u dítěte nad 12 let za to, že je na věci běžného života schopno vytvořit si vlastní názor a tento názor by měl být brán v potaz ve věcech, které se jej týkají. U dětí mladších je zohlednění názoru na uvážení soudce či jiného rozhodujícího orgánu při zohlednění rozumové a volní vyspělosti dítěte. V každém případě však soud či jiný státní orgán musí poskytnout dítěti všechny potřebné informace úměrně jeho rozumové a volní vyspělosti. Podobně musí postupovat podle zákona i rodiče při řešení každodenních záležitostí dítěte.

V rámci plánování dalších změn v rámci transformace systému péče o ohrožené děti probíhala v roce 2015 příprava navazujícího *Akčního plánu Národní strategie ochrany práv dětí na období 2016 – 2020*. K jeho implementaci by měl napomoci nový individuální projekt MPSV „*Systémový rozvoj a podpora nástrojů sociálně-právní ochrany*“ (dále jen „IP MPSV II“) financovaný z OP Z s předpokládaným celkovým rozpočtem ve výši 326 mil. Kč. I ten obsahuje řadu aktivit zaměřených na omezení počtu dětí v ústavní a ochranné výchově, na rozvoj sítě ambulantních a terénních služeb na místní úrovni, na rozšíření a profesionalizaci náhradní rodinné péče, které by měly být realizovány v horizontu let 2016 – 2020.

5.3.e) navrhnout systém efektivní podpory žáků/škol s cílem odstranit segregačně působící finanční bariéry ve veřejném školství, jednak ve vztahu k aktivitám spojeným s výukou (např. lyžařský výcvik, plavání, školní výlety, škola v přírodě) a jednak ve vztahu k zájmovému a mimoškolního vzdělávání s cílem umožnit zapojení dětí z nízkopříjmových rodin do těchto aktivit

V rámci *Národní strategie ochrany práv dětí* usiluje MPSV o vyrovnaní příležitostí pro děti a mladé lidi ze sociálně znevýhodněného prostředí a o rozvoj sítě terénních a ambulantních služeb, které přispějí k jejich sociálnímu začleňování a povedou ke zvýšení kvality jejich života, k řešení jejich obtížné životní situace, ke smysluplnému, bezpečnému a společensky přijatelnému trávení volného času.

K zapojení OSPOD do rozvoje preventivních aktivit, jejichž součástí bývá i mimoškolní a zájmové vzdělávání, přispěla standardizace výkonu SPO. Jedním z požadavků standardu č. 7 *Prevence*, konkrétně kritéria 7a) je, aby OSPOD aktivně vyhledával, monitoroval ohrožené děti a prokazatelně koordinoval, případně vytvářel podmínky pro preventivní aktivity ve svém správním obvodu. V rámci kritéria 7b) je požadováno, aby OSPOD spolupracoval v rámci preventivních aktivit s dalšími fyzickými osobami, právníckými osobami a orgány veřejné moci, zejména s orgány územní samosprávy, pověřenými osobami, poskytovateli sociálních služeb, zástupci škol a školských zařízení, s Policií ČR, Probační a mediační službou, soudem, státním zastupitelstvím,

poskytovateli zdravotních služeb, případně fyzickými osobami, právníckými osobami a orgány veřejné moci zúčastněnými na péči o ohrožené děti podle místních potřeb a podmínek.

Na rozvoj širokého spektra služeb pro ohrožené děti a jejich rodiny byla také zaměřená aktivita 04 IP MPSV I „*Podpora rozvoje služeb pro ohrožené děti a rodiny*“, jejímž cílem byla podpora sítě služeb s důrazem na systémovost, provázanost a návaznost služeb a jejich preventivní charakter. Výstupem aktivity bylo zjištění reálné potřeby služeb pro ohrožené rodiny a děti na území pilotních krajů (v Pardubickém a v Karlovarském kraji), identifikace služeb, které zde chyběly. V rámci této aktivity byly v pilotních krajích vyhledány ve spolupráci s OSPOD podpůrné služby, které byly podpořeny prostřednictvím minitendrů. Systém minitendrů je v oblasti SPO příkladem zcela nového pojetí financování podpůrných služeb poskytovaných ohroženým dětem a jejich rodinám. V Karlovarském kraji tak bylo podepsáno 67 dílčích smluv s vybranými poskytovateli služeb, mezi nimi byli i zástupci občanské společnosti. V Pardubickém kraji bylo uzavřeno 167 smluv o poskytování podpůrných služeb. Pozitivním dopadem této aktivity byla podpora lokálního síťování včetně zlepšení a rozvoje komunikace mezi jednotlivými aktéry v síti, dále zavedení nových služeb v některých lokalitách s potenciálem jejich udržitelnosti i po skončení minitendru, zlepšení schopnosti analýzy situace klientů u pracovníků OSPOD a zvýšení kvality při specifikaci služeb pro klienty OSPOD.

Aktivity zaměřené na rozvoj sítě služeb na lokální a krajské úrovni jsou také součástí navazujícího IP MPSV v rámci klíčové aktivity 01 „*Podpora rozvoje služeb v oblasti SPOD*“, v rámci níž budou v horizontu let 2016 až 2020 posíleny kapacity OSPOD v oblasti síťování služeb pro ohrožené rodiny a děti, vytváření sítě služeb na území vybraných pilotních obcí a krajů, podpora metodického vedení síťování, definování a pilotní ověření preventivních služeb nebo rozvoj inovativních služeb pro ohrožené děti a rodiny. Podporována bude v rámci této aktivity také spolupráce a komunikace příslušných aktérů v rámci sítě služeb pro ohrožené rodiny a děti, zajištěno bude zvýšení informovanosti o procesu síťování těchto služeb u všech aktérů sítě služeb. Rozvoj sítě služeb by měl přesahovat rámec sociálních služeb tak, jak jsou vymezeny v zákoně č. 108/2006 Sb., *o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů*. Záměrem je rozvíjet komplexní síť služeb, které budou zahrnovat i služby na podporu vzdělávání dětí, zdravotní služby, včetně ambulantní dětské psychiatrické péče i služeb pro práci s dětmi a mladistvými užívajícími návykové látky.

Na počátku roku 2015 byla ustavena Odborná komise pro rodinnou politiku (dále pouze „Odborná komise“), která si klade za cíl zhodnotit současný stav rodin v ČR z hlediska jejich demografické, sociální a ekonomické situace a navrhnout postupy pro prosazení relevantních opatření ve prospěch rodin. V současné době spolupracuje Odborná komise s MPSV na tvorbě Koncepce rodinné politiky (dále pouze „Koncepce“), která se mimo jiné zabývá otázkou mimoškolní výchovy a vzdělávání dětí mladšího školního věku či ochranou dětí před chudobou. Koncepce bude utvářet směřování rodinné politiky na několik příštích let.

5.3.f) navrhnout systém efektivní podpory dětí/škol, který by zajišťoval školní stravování dětí, které si jej nemohou z finančních důvodů své rodiny dovolit

MPSV je garantem Operačního programu Potravinová a materiální pomoc (OP PMP), který využívá finanční prostředky z Fondu evropské pomoci nejchudším osobám (FEAD). Cílem FEAD je uspokojit základní potřeby nejchudších osob na okraji společnosti tak, aby byly vůbec schopny využít nástroje ESF (soc. služby, aktivizační, zaměstnanostní a vzdělávací programy, sociální bydlení...). Prostředkem dosažení cílů FEAD je distribuce potravinové a materiální pomoci. Je třeba zdůraznit, že FEAD, ze kterého je OP PMP spolufinancován, není primárně zaměřen na pomoc jen určitým etnickým (marginalizovaným) skupinám a Nařízení 223/2014 o FEAD výslovně ukládá členským státům, aby jej takto

nekoncipovali. Dále je třeba zdůraznit, že intervence Specifického cíle I musí být zachována v anonymitě (v rámci škol), aby nedocházelo ke stigmatizaci podpořených osob a jediná přípustná komunikace s osobami cílové skupiny (s ohledem na nastavení implementace SC I-níže) mezi zákonnými zástupci podpořených dětí a ÚP ČR (konkrétně KoP).

Oblasti intervence (specifické cíle) celého programu OP PMP:

1. potravinová deprivace dětí a její snižování prostřednictvím bezúplatného školního stravování (v základních a mateřských školách) – Specifický cíl I: Způsobilým příjemcem pomoci jsou děti ve věku 3 – 15 let, které navštěvují základní nebo mateřskou školu, a patří do okruhu společně posuzovaných osob pobírajících dávku pomoci v hmotné nouzi po dobu alespoň 3 měsíců (bylo zkráceno z původní požadované doby 6 měsíců kvůli stížnostem z terénu a požadavku Evropské komise).

2. potravinová deprivace osob bez domova a dalších osob ve vážné sociální nouzi

3. materiální deprivace rodin s dětmi, osob bez domova a dalších osob ve vážné sociální nouzi

Cílové skupiny OP PMP:

- Osoby a rodiny s dětmi, ohrožené chudobou a sociálním vyloučením, zejména materiálně deprivované osoby a rodiny bez vlastního nebo nájemního bydlení (např. v azylových domech či v ubytovnách)
- Osoby a sociálně slabé rodiny s dětmi, žijící v nejistém nebo nevyhovujícím bydlení
- Osoby a rodiny v sociálně vyloučených lokalitách
- Osoby a rodiny ve finanční tísní
- Neúplné rodiny s nízkou pracovní intenzitou
- Jiné osoby ve vážné sociální nouzi (např. osamělí senioři, dlouhodobě nezaměstnané osoby či obchodované a vykořisťované osoby)

Záměr Specifického cíle I – Obědy pro děti – je zajistit dětem ze sociálně a ekonomicky slabých rodin pravidelnou kvalitní stravu ve školních jídelnách mateřských a základních škol a vypěstovat u nich zdravé stravovací návyky, zlepšit školní docházku, pomoci k integraci dětí do běžného kolektivu.

Cílové skupiny Specifického cíle 1:

- děti v předškolním věku 3-6 let, žijící v domácnostech v hmotné nouzi
- 2. děti školního věku 6-15 let, žijící v domácnostech v hmotné nouzi

Implementační struktura

- Řídící orgán (vyhlašuje výzvu, schvaluje a monitoruje projekt): MPSV, odbor 80
- Žadatel/příjemce dotace/nositel projektu: kraj

- Partneři v projektu: mateřské a základní školy bez ohledu na zřizovatele – poskytují dětem obědy
- Další zapojené subjekty: Krajské pracoviště a Kontaktní pracoviště ÚP ČR – zjišťují, které domácnosti jsou alespoň 3 měsíce v hmotné nouzi a mají tudíž nárok na podporu v programu; těmto rodinám je vystaveno potvrzení pro účast v programu
- Spolupracující organizace: OSPOD, obce, NNO

První výzva v rámci specifického cíle 1 byla vyhlášena 18.12.2015 s ukončením příjmu žádostí 31.01.2016. Přihlášily se dva kraje, Liberecký a Jihomoravský. Jde o pilotní ověření nastavení projektu.

Podpora bude trvat do konce školního roku 2015/2016.

5.5.a) zvýšit efektivitu a účelnost dopadu dotačního programu „Podpora sociálně znevýhodněných romských žáků středních škol a studentů vyšších odborných škol“ s cílem jeho rozšíření o komplementární systém podpory formou tutoringu, doučování a dalších aktivit ke zvýšení sebevědomí dětí k jejich udržení na školách a možnosti zvýšení podpory žáků v nižších ročnících, současně je nutné zajistit, aby školy zachovaly mlčenlivost o příjemcích dotací

Jedná se o dotační program v gesci MŠMT. MPSV je ochotno podílet se na konzultacích k dotačnímu programu a na případné další spolupráci.

5.5.b) navýšit finanční prostředky na dotační titul „Podpora sociálně znevýhodněných romských žáků středních škol a studentů vyšších odborných škol“ na částku 12 mil. Kč s účinností od roku 2016

Jedná se o dotační program v gesci MŠMT. MPSV je ochotno podílet se na konzultacích k dotačnímu programu a na případné další spolupráci. Financování programu je zcela v gesci MŠMT.

5.6.a) podporovat vzdělávací aktivity pro dospělé Romy a Romky, s důrazem na rozvoj klíčových kompetencí a funkční gramotnost, a jejich lepší provázanost s aktuálními potřebami trhu práce

ÚP ČR podporuje vzdělávací aktivity svých klientů bez ohledu na to, zda klient uvádí, že je Rom, či nikoliv (ÚP ČR nemá oprávnění tyto údaje sám zjišťovat).

Vzdělávací aktivity - poradenské, motivační a podpůrné služby pro vstup a udržení se na trhu práce byly ÚP ČR v roce 2015 realizovány. Byly zabezpečovány jak interně speciálními poradci – státními zaměstnanci ÚP ČR, tak externě prostřednictvím nákupu poradenských služeb. Na realizaci služeb se podílely kromě odborných zařízení – podnikatelských subjektů i nestátní neziskové organizace, poskytující poradenské služby. Poradenské aktivity se soustředily jak na skupinové poradenské aktivity, tak na individuální poradenství klientům. Byly zajištěny aktivity směřující k volbě povolání, příp. změně profesní orientace, poradenské aktivity zaměřené na informování klientů o jejich právech a povinnostech, o nabídce služeb ÚP ČR, o rekvalifikacích a dalších nástrojích aktivní politiky zaměstnanosti, o možnostech individuálních akčních plánů, dluhové poradenství, poradenství k prevenci nelegálního zaměstnávání. Byly realizovány motivační a další poradenské programy, jejichž cílem je zvýšit zaměstnatelnost klientů a usnadnit jim přechod

na trh práce. Významná byla i realizace skupinových poradenských aktivit v rámci regionálních individuálních projektů, které byly orientovány především na skupiny ohrožené na trhu práce.

V oblasti funkční gramotnosti byla posilována především numerická gramotnost, a to s důrazem na gramotnost finanční. Projekt Vzdělávání uchazečů o zaměstnání v oblasti socioekonomických kompetencí realizoval Fond dalšího vzdělávání. Hlavním cílem projektu bylo zvýšit šance klientů ÚP ČR na získání a udržení si zaměstnání prostřednictvím rozvoje socioekonomických kompetencí, tedy finanční gramotnosti a dalších sociálních dovedností. V rámci projektu bylo úspěšně podpořeno 26 459 osob.

Tab. č. 1: Podpořené osoby

<i>Kraj</i>	<i>Podpořené osoby</i>	<i>Úspěšně podpořené osoby</i>
Hl. m. Praha	1842	1755
Plzeňský	1789	1675
Karlovarský	2683	2629
Ústecký	2870	2753
Liberecký	2593	2559
Královéhradecký	1589	1442
Pardubický kraj	1701	1431
Vysočina	2086	1862
Jihomoravský	2467	2240
Olomoucký	2471	2389
Moravskoslezský	3537	3443
Zlínský	2483	2281
Celkem	28111	26459

MPSV v rámci dotací ze státního rozpočtu financuje neziskové organizace v oblasti podpory rodiny. Dotační program v oblasti podpory rodiny – Rodina a ochrana práv dětí (od roku 2016 název Rodina) rozděluje neinvestiční dotace na podpůrné aktivity pro rodiny, které mají posilovat rodičovské kompetence, rodinné vztahy, pomoci ve sladění práce a rodiny a komplexně podpořit rodiny s dětmi ocitající se v ohrožení nebo jsou krizí ohroženy. V roce 2015 byla v rámci dotačního programu rozdělena částka přibližně 101,5 mil. Kč a bylo podpořeno 304 projektů. V rámci dotačního programu jsou každoročně podporovány také projekty související s romskou tematikou.

V rámci grantových projektů OP LZZ oblasti podpory 3.3 zaměřených na práci s cílovou skupinou byla v roce 2015 realizována podpora vzdělávacích aktivit s důrazem na rozvoj klíčových kompetencí a funkční gramotnost, a jejich lepší provázanost s aktuálními potřebami trhu práce; a rovněž docházelo k nepřímé podpoře motivace k zaměstnávání Romů a podpoře zaměstnavatelů zaměstnávajících dlouhodobě nezaměstnané.

Projekty s cílovou skupinou „**Etnické menšiny a osoby z jiného sociokulturního prostředí**“ se zaměřují převážně na romskou menšinu. Některé z projektů jsou však zároveň cíleny i na jiné skupiny, kterých je v oblasti podpory 3.3 celkem 11. Romská menšina se však účastní i projektů zaměřených na jiné cílové skupiny, např. na Fyzické osoby starší 50 let, Osoby do 25 let věku a mladistvé do 18 let bez kvalifikace nebo s nízkou úrovní kvalifikace a Osoby se zdravotním postižením.

Cílem těchto projektů je řešit sociální vyloučení na trhu práce a komplexní podpora při hledání uplatnění na trhu práce. Nejčastějšími aktivitami jsou motivační kurzy, pracovní diagnostika, vzdělávací kurzy a rekvalifikace, poradenství, odborné praxe, místa na zkoušku, zprostředkování zaměstnání a tvorba pracovních míst, obvykle s čerpáním mzdových příspěvků. Prostřednictvím těchto projektů tak byla podporována nepřímá podpora motivace k zaměstnávání Romů a podpoře zaměstnavatelů zaměstnávajících dlouhodobě nezaměstnané.

Tab. č. 2: Přehled počtu grantových projektů na Etnické menšiny a osoby z jiného sociokulturního prostředí v oblasti podpory 3.3 Integrace sociálně vyloučených skupin na trh, realizovaných v roce 2015

GG 3.3 OP LZZ		
	Počet projektů	Souhrnná výše dotací za projekty v příslušné výzvě (Kč)
Výzva 96 (2 projekty v r. 2015 již ukončené)	18	95 779 339,69
Výzva D6	8	27 732 023,95

5.6.b) podporovat vzdělávací aktivity pro osoby vracející se na pracovní trh po více než pěti letech přerušení práce z důvodu péče o děti či závislé osoby anebo odložení vstupu na pracovní trh z uvedených důvodů

ÚP ČR podporuje aktivity osob vracejících se na trh práce po delší době především realizací poradenských aktivit jako je Job club a bilanční diagnostika. V roce 2015 bylo realizováno 345 Job clubů, kterých se zúčastnilo 3 292 klientů ÚP ČR. Do bilanční diagnostiky bylo zařazeno 1 486 klientů.

6.1.a) zařazovat osoby ohrožené rasovou diskriminací a příslušníky etnických menšin mezi cílové skupiny v rámci aktivní politiky zaměstnanosti, ze kterých budou podporováni uchazeči o zaměstnání

Při zařazování osob mezi cílové skupiny v rámci aktivní politiky zaměstnanosti věnuje ÚP ČR zvýšenou péči uchazečům o zaměstnání, kteří ji pro svůj zdravotní stav, věk, péči o dítě nebo z jiných vážných důvodů potřebují. Přičemž příslušnost k etnické menšině lze (pokud je nám známa) považovat za tzv. jiný vážný důvod podle § 33 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.

Regionální individuální projekty realizované v rámci OP LZZ:

RIP „Sociálně vyloučené lokality Ústeckého kraje“

Doba realizace: 01.12.2012 až 30.11.2015

Rozpočet: 94.828.100 Kč

Popis projektu:

Projekt „Sociálně vyloučené lokality Ústeckého kraje“ vznikl jako reakce na situaci v Ústeckém kraji, ve kterém se nachází celkem 63 sociálně vyloučených lokalit (mapa sociálního vyloučení sestavená společností GAC spol. s r.o. pro MPSV), v nichž žije přes 20 tis. obyvatel, z nichž je větší část romského původu. Dle provedené analýzy, bylo ve vymezených lokalitách vysoké množství nezaměstnaných osob. Předmětem zájmu projektu byli primárně Romové, ale obecně všichni obyvatelé daných lokalit postižení sociálním vyloučením a stigmatizací. Projekt přistoupil k řešení problému zaměstnanosti, jakožto problému sociálně ekonomického, nikoli etnického, zejména s ohledem na nemožnost ze statistik určit, kdo je a není Rom. Kultura a životní styl Romů nicméně byl při realizaci projektu zohledněn ve způsobu provádění aktivit projektu – mluvíme zde o tzv. kulturně citlivém poskytování služeb. Projekt rovněž vycházel z evaluace výstupů regionálního individuálního projektu "Podpora zaměstnanosti v sociálně vyloučených lokalitách Mostecka" (realizace 2009 - 2012 v okrese Most). Na tomto projektu spolupracoval ÚP ČR s Pracovní skupinou pro sociální lokality Ústeckého kraje a Agenturou pro sociální začleňování (dále jen „ASZ“). Společně s těmito organizacemi došlo ke zpracování analýzy a vybrání míst, které byly prostřednictvím projektu podpořeny. Hlavním cílem projektu bylo pomoci lidem ze sociálně vyloučených lokalit. Ti mnohdy čelí kumulaci hendikepů tvořených zpravidla stavem vlastní zadluženosti, která brání přijmout legální zaměstnání z obavy před exekucí, nedostatečnou kvalifikací, často nepřesahující stupeň základního vzdělání, nepřipraveností na formální pravidla trhu práce a stavem hmotné nouze, při němž třeba i náklady na dojíždění jsou výraznou bariérou pro získání zaměstnání. Projekt byl svými aktivitami navržen tak, aby poskytl lidem z cílové skupiny pomoc při překonávání těchto obtíží, a to formou individuálního a skupinového poradenství, motivací a aktivitací, rekvalifikací, pracovní asistencí včetně doprovodů na pracovní pohovory a zprostředkování podporovaného zaměstnání s využitím pracovní asistence ještě po dobu několika prvních týdnů na novém pracovišti účastníků. Celkem bylo podpořeno přes 1200 osob.

RIP „Příležitost dělá(t) zaměstnance“

Doba realizace: 01.05.2013 - 30.11.2015

Rozpočet: 27.234.900 Kč

Popis projektu

Projekt svou náplní přímo podporuje činnosti zaměřené na pomoc se zařazením do pracovního poměru osob, které žijí ve vyloučených lokalitách. Ve vymezených problémových obytných zónách Moravskoslezského kraje žije vysoký počet obyvatel produktivního věku, kteří vykazují charakteristiky sociálního vyloučení nebo jsou sociálním vyloučením bezprostředně ohroženi. Prostředí, ve kterém tyto osoby žijí, pro ně představují jak vnější, tak vnitřní bariéry na cestě jejich dalšího rozvoje a integrace do pracovního procesu. V projektu bylo podpořeno celkem 273 osob.

Cíle projektu

Hlavním cílem projektu bylo vytipovat vhodné uchazeče příp. zájemce o zaměstnání splňující podmínky cílové skupiny, podpořit je v dalším rozvoji prostřednictvím individuálního přístupu, motivačních aktivit, poradenství, profesního vzdělávání, terénní asistence a integrovat tyto osoby do pracovního procesu.

6.1.b) napomáhat osobám ohroženým rasovou diskriminací a příslušníkům etnických menšin v překonávání specifických bariér a překážek na trhu práce, včetně specificky zaměřené podpory tohoto cíle z OP Z za účelem získání práce

Příklady realizovaných regionálních individuálních projektů v rámci OP Z:

Práce a život v Jihočeském kraji

Projekt realizován s dodavatelem.

Realizace projektu: 01.12.2015 – 30.11.2019

Cílová skupina: uchazeči o zaměstnání v evidenci 12 měsíců a více a s evidencí 5 a více měsíců s kumulací znevýhodnění (800 osob)

Rozpočet projektu: 44.800.776 Kč

Klíčové aktivity: publicita, propagace, příprava cílové skupiny, poradenský program, rekvalifikace, individuální poradenství, umísťování na pracovní místa, podpora zahájení podnikání, doprovodná opatření.

Kudy kam v Královéhradeckém kraji

Realizace projektu: 01.03.2016 – 29.02.2020

Cílová skupina: uchazeči o zaměstnání, kteří potřebují zvláštní pomoc; těmito osobami se rozumí zejména osoby, které se přechodně ocitly v mimořádně obtížných poměrech nebo které v nich žijí, po ukončení výkonu trestu odnětí svobody nebo po propuštění z výkonu ochranného opatření a osoby ze sociokulturně znevýhodněného prostředí (150 osob).

Rozpočet projektu: 42.000.000 Kč

Klíčové aktivity: výběry účastníků projektu, motivačně-poradenský program, zprostředkování zaměstnání, poradenství a asistenční služby, doprovodná opatření.

6.1.c) zvýšit podporu vynakládanou na dotované pracovní místo, zejména v regionech s vyšší nezaměstnaností, a tam kde sociální podnikání není dostupné. Současně vyhodnotit možnosti k navázání systému veřejně prospěšných prací na systém státem podporovaného zaměstnávání dlouhodobě nezaměstnaných v případech, že se v rámci VPP dlouhodobě nedaří návrat na trh práce

V rámci realizace regionálních projektů zaměřených na cílovou skupinu dlouhodobě nezaměstnaných uchazečů o zaměstnání, do kterých může být romská menšina zařazována, je součástí klíčových aktivit individuální či skupinové poradenství, a to ve směru profesní dráhy a odborné asistence při hledání zaměstnání.

Regionální projekty, které realizují krajské pobočky ÚP ČR, jsou zaměřeny na komplexní řešení situace této cílové skupiny uchazečů. Projekty mají komplexní charakter a nabízí účastníkům celou škálu aktivit - od motivačních, školicích, a již zmiňovaných

poradenských, až ke zprostředkování zaměstnání a podpoře pracovních míst. S asistencí na přípravu do zaměstnání jsou v projektech dobré zkušenosti a je považována zcela určitě za účinnou.

Výše možné podpory veřejně prospěšných prací a společensky účelných pracovních míst se stupňuje s délkou evidence uchazečů o zaměstnání na ÚP ČR, což se pozitivně odráží v sociálně vyloučených lokalitách, kde je početná skupina dlouhodobě evidovaných uchazečů o zaměstnání.

6.2.a) podporovat v rámci aktivní politiky zaměstnanosti první pracovní příležitosti u osob ohrožených rasovou diskriminací a podporovat v rámci OP Z specifické aktivity směřující k poskytnutí první pracovní příležitosti, která má zejména jasně deklarovanou vazbu na vytvoření pracovního místa

V projektech, které jsou nyní realizovány v rámci OP Z, je také podporována aktivita Práce na zkoušku, při které si mohou uchazeči o zaměstnání krátkodobě vyzkoušet nové zaměstnání, a to za jejich stálého vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání. Po ukončení aktivity navazuje podpora formou umístění těchto uchazečů o zaměstnání na společensky účelná pracovní místa.

Aktivity takovými mladým uchazečům o zaměstnání jsou nabízeny a poskytovány intenzivně již v prvních čtyřech měsících vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání, aby nedošlo ke ztrátě zájmu o nástup do zaměstnání a k fixaci na pobírání sociálních dávek.

6.2.b) zmapovat situaci mladých Romů ve věku do 24 let ve vztahu k zaměstnání a vyhodnotit dopady sociálního zabezpečení státu specificky na skupinu mladých dospělých (15–24 let) a navrhnout opatření k jejich efektivnější podpoře na trhu práce, která budou v souladu s Evropskou strategií zaměstnanosti, jmenovitě se schématem Záruka pro mladé lidi

ÚP ČR v rámci realizace regionálních individuálních projektů zavádí inovativní prvky do nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti jako je mentoring nebo generační tandem, přičemž princip těchto inovací spočívá v zapracování mladých uchazečů o zaměstnání bez pracovních zkušeností a předávání informací od zkušenějších pracovníků.

6.3.a) podporovat mimo jiné rozvoj sociálního podnikání se zaměřením na chudé oblasti, například tam, kde žije vyšší počet příslušníků romské menšiny

Podpora podnikatelských aktivit v oblasti sociálního podnikání. Alokace výzvy činila 100.000.000 Kč, oprávněnými žadateli byli obchodní korporace a OSVČ, podporovanými cílovými skupinami byly osoby dlouhodobě či opakovaně nezaměstnané, osoby se zdravotním postižením, osoby opouštějící výkon trestu odnětí svobody a osoby opouštějící institucionální zařízení. Výzva byla ukončena 30.11.2015, do výzvy bylo registrováno 283 žádostí.

Sociální podnikání bylo rovněž podporováno (ve shodných parametrech jako výzva č. 15) v rámci výzev KPSVL, a to ve výzvě č. 26, která zahrnuje obce Ostrava, Krnov, Osoblažsko, Odry, Kadaň, Roudnice n/L, Dubí, Chodov, Obrnice, Štětí, a ve výzvě č. 42 zahrnující obce České Velenice, Brno, Bruntál, Frýdlantsko, Jesenicko – Mikulovice, Klášterec – Vejprty, Kolín, Litvínov, Moravský Beroun, Poběžovice, Příbram, Ralsko, Slaný, Velké Hamry, Žlutice.

V roce 2015 byla vyhlášena výzva č. 16 „Výzva pro systémové projekty realizované MPSV - soc. podnikání“ v rámci Operačního programu Zaměstnanost. V rámci této výzvy,

resp. projektu, bude spuštěna podpůrná poradenská struktura pro sociální podnikatele a pro zájemce o sociální podnikání. Oprávněným žadatelem výzvy je MPSV.

V září 2015 byla vyhlášena výzva č.03_15_026 Koordinovaný přístup 1.výzva, kde je jednou z aktivit i sociální podnikání. Výzva je určena pro 10 konkrétních obcí na základě schválených strategických plánů sociálního začleňování. Jedná se o lokality Ostrava, Krnov, Osoblažsko, Odry, Kadaň, Roudnice n/L, Dubí, Chodov, Obrnice a Štětí.

V prosinci byla vyhlášena výzva č.03_15_042 Koordinovaný přístup 2.výzva, kde byla opět jednou z aktivit i podpora sociálního podnikání. Výzva je určena pro 15 obcí na základě schválených strategických plánů sociálního začleňování. Jedná se o Bruntál, České Velenice, Frýdlantsko, Jesenicko-Mikulovice, Klášterec-Vejprty, Kolín, Litvínov, Moravský Beroun, Poběžovicko, Příbram, Ralsko, Slaný, Velké Hamry, Vrbensko a Žluticko.

6.3.b) stanovení podmínek podpory podnikání vzít v úvahu také možnosti znevýhodněných žen a to například v oblastech sociálního podnikání

V rámci nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti podporuje ÚP ČR zahájení samostatného podnikání uchazečů o zaměstnání prostřednictvím poskytnutí příspěvku na zřízení pracovního místa, které pro sebe zřizuje podpořený uchazeč. Příspěvek je určen zejména na nákup vybavení. V loňském roce bylo takto podpořeno celkem 2 643 osob, z toho 39,4 % žen.

Výzvy zaměřené na podporu sociálního podnikání (viz 6.3 a)) umožňovaly rovný přístup mužů i žen. S ohledem na zaměření výzev na podnikání na volném trhu, nebyla možnost zvýhodňování pohlaví považována za relevantní.

6.3.c) při zadávání veřejných zakázek uplatňovat, tam kde to je možné a účelné, podporu sociálního podnikání

Na konci roku 2015 byla vyhlášena výzva 03_15_018 „Projekty veřejné správy zaměřené na inovace v tematických oblastech OPZ“, v rámci níž byl předložen a v roce 2016 schválen projekt MPSV „Podpora implementace a rozvoje sociálně odpovědného veřejného zadávání“. Hlavním cílem tohoto projektu je začlenění užívání principů odpovědného veřejného zadávání do každodenní praxe zadávání veřejných zakázek, a tak zajištění funkčního řešení, jak efektivněji vynakládat veřejné prostředky (princip „value for money“). V rámci projektu budou realizovány následující činnosti: vytvoření webového portálu pro vyhledávání odborných a metodických textů, vytvoření aktivní odborné podpory při hledání konkrétního řešení při zadávání veřejných zakázek (help-linky apod.), vytvoření sítě odborníků pro všechny aspekty související s odpovědným veřejným zadáváním (včetně experta pro sociální podnikání), edukace a osvěta a konečně vytvoření platformy klíčových stakeholderů, kteří mají potenciál ovlivňovat prostředí zadávání veřejných zakázek a podpořit implementaci aspektů odpovědného veřejného zadávání. Jádrem projektu jsou především poradenské a konzultační služby, včetně poradenství, jak podporovat sociální podnikání při zadávání veřejných zakázek.

V rámci podpůrné poradenské struktury pro sociální podnikatele a pro zájemce o sociální podnikání, která vznikne díky výzvě č. 16 (viz 6.3 a)), budou poskytovány poradenské služby v oblasti odpovědného zadávání veřejných zakázek.

7.2.b) zajistit, aby krizová pomoc a azylové domy pro rodiny s dětmi, které, jsou ohroženy bezdomovectvím, respektovala princip nerozdělování rodin

MPSV v roce 2015 začalo s přípravou novely zákona o sociálních službách, ve které je navrhována i změna druhů sociálních služeb, jejich základních činností a úkonů. Jednou

ze změn je vytvoření nového druhu služby, tzv. služby pro rodinu, která v sobě bude slučovat některé současné druhy sociálních služeb, mimo jiné azylové domy pro rodiny s dětmi. Poskytovatel si bude moci zaregistrovat pobytovou formu služby, která bude určena na přechodnou dobu rodičům s dětmi v nepříznivé sociální situaci spojené se ztrátou bydlení. Bude tedy jasně stanoveno, tato forma služby je určena pro celé rodiny s dětmi. Novela bude v roce 2016 procházet legislativním procesem a účinnost je předpokládána od poloviny roku 2017.

7.2.c) zajistit, aby při všech plánovaných intervencích v oblasti bydlení bylo přijímané opatření (program, projekt, podpora) předem vyhodnocen z hlediska možných segregačních a desegregačních dopadů ve vztahu k Romům a dalším menšinám v daném území či lokalitě

V říjnu 2015 byla vládou přijata Koncepce sociálního bydlení, která stanovuje hlavní východiska pro připravovaný zákon o sociálním bydlení.

Nyní je ze strany MPSV připravována pracovní verze paragrafovaného znění zákona o sociálním bydlení. Tato pracovní verze je diskutována s klíčovými partnery z oblasti státní správy (MMR, ÚV ČR, MF, MZ, MV), Asociací krajů, Svazem měst a obcí ČR a Sdružením místních samospráv.

8.1.a) při vytváření strategických dokumentů pro poskytování sociálních služeb na všech úrovních řízení zohledňovat situaci Romů, zejména těch, kteří žijí v tzv. sociálně vyloučených lokalitách, a monitorovat efektivními a dostupnými metodami podíl Romů, kteří byli začleněni do prováděných opatření

Klient sociálních služeb je především klientem sociálních služeb, nikoli příslušníkem etnika. Je nicméně pravdou, že některé služby, poskytované především v SVL budou mít větší zastoupení romské klientely. Stejně tak budou mít větší zastoupení romské klientely i služby poskytované především cílové skupině „etnické menšiny“. Sociální služby jsou nicméně poskytovány klientům, kteří je potřebují a to bez ohledu na věk, pohlaví, rasu, původ, či příslušnost k etnické skupině. Systém sociálních služeb je financován z celé řady veřejných zdrojů. Finančně podporovány jsou však služby, nikoli cílové skupiny, či etnika. Podíl romského etnika na celkovém počtu klientů sociálních služeb lze aproximativně odhadnout především s ohledem na velmi dobře známé vyšší zastoupení romského etnika na některých oblastech ČR, avšak přímé sledování počtu romských klientů nelze poskytovatelům sociálních služeb nařídit z žádné úrovně veřejné správy. Zohlednění situace Romů při tvorbě strategických dokumentů (ať se jedná o NSRSS, SPRSS, či obecní strategické dokumenty týkající se rozvoje sociálních služeb) je zajištěno zcela přirozeně při tvorbě cílů a zaměření především služeb sociální prevence na dané úrovni řízení, resp. na daném území, na něž má specifický vytvořený strategický dokument přímý dopad.

8.1.b) zvyšovat a zachovat dostupnost sociálních služeb na celém území státu, především s ohledem na existenci chudých oblastí a tzv. sociálně vyloučených lokalit s vyšším zastoupením romských obyvatel

Z tabulky níže jsou vidět počty sociálních služeb pro cílovou skupinu etnické menšiny za rok 2015 dělené podle regionů.

Tab. č. 3: Počty sociálních služeb pro cílovou skupinu etnické menšiny za rok 2015 dělené podle regionů.

Druhy sociálních služeb	Jiho- český kraj	Jiho- moravský kraj	Karlo- varský kraj	Kraj Vysočina	Králové- hradecký kraj	Libe- recký kraj	Moravsko- slezský kraj	Olo- moucký kraj	Pardu- bický kraj	Plzeňský kraj	Středo- český kraj	Ústecký kraj	Zlínský kraj	Hlavní město Praha	Celkový součet
azylové domy	1	2					2	3	1	3	4			3	19
domy na půl cesty							1							1	2
kontaktní centra		1					2				1			1	5
krizová pomoc	1	1									2			1	5
nízkoprahová denní centra											2			1	3
nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	5	11	2		5		10	4	1	3	6	1	2	14	64
noclehárny		2									2			1	5
odborné sociální poradenství	8	6	2		6	3	17	1	5	3	16	10	3	13	93
sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	3	4	2		1		11	4	1	7	11		1	13	58
sociálně terapeutické dílny	1						1								2
sociální rehabilitace	1	1		1		1				3	3			4	14
telefonická krizová pomoc	1	1				1	2				3			3	11
terénní programy	6	5	4	1		1	10	1		1	6	18	1	21	75
Celkový součet	27	34	10	2	12	6	56	13	8	20	56	29	7	77	357

Zdroj: OK registr k 29. 1. 2016

Následující tabulka ukazuje počty jednotlivých druhů sociálních služeb poskytovaných v roce 2015 bez ohledu na cílovou skupinu. To znamená, že služba nebyla specializována na cílovou skupinu etnické menšiny, ale byla určena pro jakoukoliv osobu, která se ocitla v nepříznivé sociální situaci.

Tab. č. 4: Počty jednotlivých druhů sociálních služeb poskytovaných v roce 2015 bez ohledu na cílovou skupinu

Druhy sociálních služeb	Jiho- český kraj	Jiho- moravský kraj	Karlo- varský kraj	Kraj Vysočina	Králové- hradecký kraj	Libe- recký kraj	Moravsko- slezský kraj	Olo- moucký kraj	Pardu- bický kraj	Plzeňský kraj	Středo- český kraj	Ústecký kraj	Zlínský kraj	Hlavní město Praha	Celkový součet
azylové domy	13	23	3	6	5	6	27	18	8	9	12	24	12	46	212
centra denních služeb	3	18	1	6	8	7	11	6	4	3	4	4	6	7	88
denní stacionáře	11	30	5	16	13	9	30	17	11	12	43	20	18	38	275
domovy pro osoby se zdravotním postižením	9	17	8	9	12	10	27	10	8	10	23	32	16	12	208
domovy pro seniory	36	40	16	23	32	16	64	34	22	24	70	40	31	58	506
domovy se zvláštním režimem	12	33	8	17	11	12	35	16	11	10	47	32	17	33	294
domy na půl cesty	2	2	2		1	1	5	1	5	1	3	4	2	6	35
chráněné bydlení	12	21	3	12	10	6	27	13	9	6	24	19	8	27	200
intervenční centra	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1	3	18
kontaktní centra	5	12	3	1	1		7	3		2	7	12	3	5	61
krizová pomoc	7	4	1		1		3	2	5	4	5	2		11	45
nízkoprahová denní centra	1	4	2		1		9	5	4	2	6	5	4	17	60
nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	18	28	8	6	13	9	32	8	9	6	16	35	13	49	250

noclehárny	4	6			2		8	7	3	5	5	7	5	20	72
odborné sociální poradenství	37	56	12	23	28	18	63	19	12	22	59	68	16	122	555
odlehčovací služby	18	28	3	17	13	11	30	10	13	8	57	22	17	40	292
osobní asistence	15	22	7	8	11	11	26	10	10	8	30	14	13	38	224
pečovatelská služba	53	70	22	44	47	43	65	35	56	46	97	67	37	51	733
podpora samostatného bydlení	2	1			2	4	10	3	4	1	11	10	3	7	58
průvodcovské a předčitatelské služby	2	2	1	1	1	3	1		1	2		1		5	20
raná péče	5	6	1	2	2	2	8	2	2	3	3	1	2	6	46
služby následné péče	3	7		1		1	9	2	2	2	4	3	1	8	43
sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	9	19	7	5	13	9	28	10	14	14	28	28	12	55	251
sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením	11	25	2	3	2	8	9	15	5	9	28	18	4	32	171
sociálně terapeutické dílny	17	9	3	9	3	7	19	5	9	5	18	18	4	19	146
sociální rehabilitace	15	21	1	12	18	5	22	12	18	9	30	20	11	62	259

sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních lůžkové péče	8	8	5	7	1	6	14	4	4	11	17	12	4	18	119
telefonická krizová pomoc	2	3	2	1		1	3	2	1	1	5	2	1	14	38
terapeutické komunity		3		1		1	1	1		1	2	1		4	15
terénní programy	12	18	7	2	1	3	27	5	8	9	18	34	9	58	211
tísňová péče	1	2	2	2	2		1			2	2			4	18
tlumočnické služby	1	4		1	1	1	2	1		2		5	1	7	26
týdenní stacionáře	6	8	1	2	1	4	3	3	1	1	12	4	5	5	57
Celkový součet	351	551	137	238	257	215	627	280	260	251	689	565	276	887	5606

V září byla vyhlášena výzva č.03_15_026 Koordinovaný přístup 1.výzva, kde je jednou z aktivit i podpora konkrétních sociálních služeb. Výzva je určena pro 10 konkrétních obcí na základě schválených strategických plánů sociálního začleňování. Jedná se o lokality Ostrava, Krnov, Osoblažsko, Odry, Kadaň, Roudnice n/L, Dubí, Chodov, Obrnice a Štětí.

V prosinci byla vyhlášena výzva č.03_15_042 Koordinovaný přístup 2.výzva, kde byla opět jednou z aktivit i podpora konkrétních sociálních služeb. Výzva je určena pro 15 obcí na základě schválených strategických plánů sociálního začleňování. Jedná se o Bruntál, České Velenice, Frýdlantsko, Jesenicko-Mikulovice, Klášterec-Vejprty, Kolín, Litvínov, Moravský Beroun, Poběžovicko, Příbram, Ralsko, Slaný, Velké Hamry, Vrbensko a Žluticko.

8.1.c) při realizaci komplexních programů rozvoje sociálních služeb v tzv. sociálně vyloučených lokalitách by se mělo dbát na to, aby mezi příjemci pomoci byli přiměřeně zastoupeni příslušníci romské menšiny, a to i s ohledem na cíl zmenšovat rozdíly mezi většinovou populací a romskou menšinou a monitorovat dopad programů rozvoje sociálních služeb v tzv. sociálně vyloučených lokalitách na Romy

V září byla vyhlášena výzva č.03_15_026 Koordinovaný přístup 1.výzva, kde je jednou z aktivit i podpora konkrétních sociálních služeb. Výzva je určena pro 10 konkrétních obcí na základě schválených strategických plánů sociálního začleňování. Jedná se o lokality Ostrava, Krnov, Osoblažsko, Odry, Kadaň, Roudnice n/L, Dubí, Chodov, Obrnice a Štětí.

V prosinci byla vyhlášena výzva č.03_15_042 Koordinovaný přístup 2.výzva, kde byla opět jednou z aktivit i podpora konkrétních sociálních služeb. Výzva je určena pro 15 obcí na základě schválených strategických plánů sociálního začleňování. Jedná se o Bruntál, České Velenice, Frýdlantsko, Jesenicko-Mikulovice, Klášterec-Vejprty, Kolín, Litvínov, Moravský Beroun, Poběžovicko, Příbram, Ralsko, Slaný, Velké Hamry, Vrbensko a Žluticko.

8.2.a) cíleně podporovat poskytování sociálních a dalších služeb, které budou odpovídat potřebám klientů, včetně možných zvláštních potřeb některých skupin Romů, informování dalších subjektů o specifikách potřeb těchto klientů, kde je objektivně zjištěna (terénní práce v romských lokalitách, komunitní práce, nízkoprahové služby); přenést důraz z upravitelství sociálních služeb „na míru“ k navýšení kapacit a financí pro poskytování sociálních služeb s důrazem na podporu komunitní práce

V září byla vyhlášena výzva č.03_15_026 Koordinovaný přístup 1.výzva, kde je jednou z aktivit i podpora konkrétních sociálních služeb. Výzva je určena pro 10 konkrétních obcí na základě schválených strategických plánů sociálního začleňování. Jedná se o lokality Ostrava, Krnov, Osoblažsko, Odry, Kadaň, Roudnice n/L, Dubí, Chodov, Obrnice a Štětí.

V prosinci byla vyhlášena výzva č.03_15_042 Koordinovaný přístup 2.výzva, kde byla opět jednou z aktivit i podpora konkrétních sociálních služeb. Výzva je určena pro 15 obcí na základě schválených strategických plánů sociálního začleňování. Jedná se o Bruntál, České Velenice, Frýdlantsko, Jesenicko-Mikulovice, Klášterec-Vejprty, Kolín, Litvínov, Moravský Beroun, Poběžovicko, Příbram, Ralsko, Slaný, Velké Hamry, Vrbensko a Žluticko.

8.3.f) podporovat služby na sociálně zdravotním pomezí s cílem zajistit dostupnost těchto služeb

Oblast je primárně v gesci Ministerstva zdravotnictví, rezort práce a sociálních věcí zde zpracovává pouze dílčí úkoly. Reformou zdravotně sociální péče se zabývá Meziřesortní pracovní skupina k řešení problematiky sociálně zdravotního pomezí. Ta funguje od března 2014, členové pracovní skupiny jsou zástupci MPSV, Ministerstva zdravotnictví, krajských úřadů a zástupci zdravotnických zařízení, zástupci krajů, zastřešujících organizací a dalších partnerů. Pracovní skupina je v gesci MPSV. MPSV má za cíl nastavení takového systému, který jasně vymezí role MPSVa Ministerstva zdravotnictví ve službách v oblasti dlouhodobé péče. Nutným předpokladem k zajištění kvalitní a dostupné sociální i zdravotní péči je provázanost obou systémů (pacient/ klient přechází z jednoho či druhého systému). V současné době je v přípravě tzv. změnový zákon, resp. návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s úpravou zdravotních a sociálních služeb. Předpokládaný termín nabytí účinnosti tohoto zákona je červen 2017. Je plánováno vytvoření systému dlouhodobé péče integrující potřebné zdravotní a sociální služby podle zvláštních právních předpisů s efektivním využitím stávajících kapacit v systému zdravotnictví a sociálních služeb. Cílem a definičním znakem dlouhodobé péče je poskytnutí zdravotní a sociální služby těm osobám, které z různých důvodů potřebují zdravotní (zejména ošetřovatelskou)

péči a sociální službu. Primárním úkolem je přitom zejména řešit dostupnost, kvalitu a financování zdravotní péče poskytované v pobytových sociálních službách.

Za MPSV je třeba uvést, že prostřednictvím dotací byly podpořeny následující služby na sociálně zdravotním pomezí, které mají podle §36 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, povinnost zajišťovat kromě základních činností i zdravotní péči. Jedná se o domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem, domovy pro osoby se zdravotním postižením a týdenní stacionáře. V roce 2015 byla poskytnuta celková přibližná částka 4,3 mld. Kč na celkem 1048 těchto služeb.

8.4.a) učinit opatření, aby všechny děti bez rozdílu měly stejný přístup k osvojení a ke svěřením do pěstounské péče; zajistit adekvátní odbornou přípravu žadatelů o náhradní rodinnou péči tak, aby se mohli stát osvojiteli nebo pěstouny vhodnými i k přijetí romského dítěte do rodiny

Záměr transformace oblasti náhradní rodinné péče je zpracován v *Národní strategii ochrany práv dětí*, konkrétně v Cíli 9: *Podpora náhradní rodinné péče*, která obsahuje klíčové aktivity jako rozvoj a profesionalizace pěstounské péče, včetně specializace části pěstounů na péči o děti se specifickými potřebami, které mohou vyplývat i z jejich příslušnosti k národnostní menšině, ze života v odlišném sociokulturním prostředí. Cílem transformačního procesu v systému NRP je zajistit každému dítěti možnost vyrůstat v rodinném prostředí, a v těch případech, ve kterých dítě nemůže z dočasných nebo trvalých důvodů vyrůstat ve vlastní rodině, upřednostnit svěřením dítěte do NRP oproti umístění dítěte do péče institucionální.

Systémové změny v oblasti NRP byly započaty novelizací zákona č. 359/1999 Sb., která byla s účinností od 01.01.2013 provedena zákonem č. 401/2012 Sb., a dále zakotvením nové úpravy jednotlivých institutů NRP (osvojení, poručenství, pěstounství, svěřením dítěte do péče jiné osoby) v zákoně č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, s účinností od 01.01.2014. Na novou hmotněprávní úpravu rodinného práva v občanském zákoníku navázala od 01.01.2014 rovněž nová procesní úprava soudních řízení ve věcech osvojení a řízení ve věcech péče soudu o nezletilé (včetně řízení ve věcech poručenství a pěstounské péče) v zákoně č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních.

V implementaci klíčových aktivit v oblasti NRP napomáhal IP MPSV I, který byl ukončen v říjnu 2015 a navazuje na něj nový IP MPSV II. I ten obsahuje řadu aktivit na podporu NRP, které by měly být realizovány v horizontu let 2016 – 2020.

V rámci IP MPSV I byly např. podporovány aktivity vedoucí ke zvýšení zájmu žadatelů o výkon pěstounské péče či o osvojení dítěte se specifickými potřebami, mezi něž byly zahrnuty i děti romské, u nichž je dlouhodobě nižší šance na umístění do NRP. Ve spolupráci s pilotními kraji (Královéhradecký, Zlínský, Moravskoslezský) byla vytvořena a pilotně vyzkoušena strategie aktivního vyhledávání pěstounů. V roce 2015 probíhala kampaň v Moravskoslezském kraji, jejímž účelem bylo vytvoření a ověření strategie osvětové a náborové kampaně pro zájemce o výkon NRP s důrazem na pěstounskou péči, jejímž cílem bude zvýšit povědomí o výkonu pěstounské péče mezi potenciálními zájemci a vytvořit pozitivní obraz této profese u široké veřejnosti. Samotná kampaň byla v tomto kraji zahájena dne 26.01.2015 a probíhala do konce října 2015. Byla zaměřena především na hledání náhradních rodičů pro větší sourozenecké skupiny, děti se zdravotním postižením a děti z etnických menšin. Celá kampaň byla vedena v online prostoru a v rámci ní došlo k průběžnému zveřejňování bannerů, které odkazují na informační linku, kde se případně mohou zájemci o NRP dozvědět více informací, dále pak na stránky MPSV www.pravonadetstvi.cz.

V rámci aktivity 05 IP MPSV I byla také zakoupena licence amerického programu PRIDE (Parent Resources for Information, Development and Education), který představuje standardizovaný rámec pro nábor, přípravu a vzdělávání zájemců o pěstounskou péči a osvojení. Program využívá při vzdělávání zkušené náhradní rodiče a odborníky z oblasti náhradní rodinné péče. Cílem programu je naplňování specifických a individuálních potřeb dětí umístěných v NRP, posilování rodin, ať se jedná o rodiny původní, pěstounské či osvojitelské, zvyšování kvality pěstounské péče prostřednictvím průběžného vzdělávání a poskytování doprovodných služeb.

Do pilotáže programu PRIDE v ČR se zapojily Královéhradecký, Moravskoslezský a Zlínský kraj. O program byl však velký zájem, že byla dodatečně zahájena pilotáž v dalších krajích (v Jihočeském, Jihomoravském, Karlovarském, Olomouckém, Pardubickém a ve Středočeském kraji). V průběhu vyjednávání o počtu příprav PRIDE vzešel také ze strany krajů požadavek na možnost proškolit další lektory, kteří by mohli v příslušném kraji pokračovat v přípravách i po skončení IP MPSV. V návaznosti na tento požadavek došlo ke změně projektu, díky které se realizovaly školení v ČR pro tzv. Master lektory PRIDE (2 lektorských dvojic), kteří v rámci své vlastní přípravy vedou školení pro dalších 24 lektorů (12 lektorských dvojic). Do konce února 2014 proběhlo 12 příprav pro 90 žadatelů, od března do září 2014 se uskutečnilo 17 příprav s celkovým počtem 160 žadatelů. V období od října 2014 do března 2015 se uskutečnilo 37 příprav, kterých se účastnilo 450 žadatelů o NRP.

Adaptací amerického programu na národní prostředí se zabývala v roce 2015 skupina expertů, kteří připravili materiály potřebné pro realizaci příprav žadatelů o svěření dítěte do náhradní rodinné péče (tj. vytvoření informačního balíčku pro zájemce o NRP, příručky PRIDE pro žadatele a příručky PRIDE pro lektory, příručky postupů PRIDE, obsahu příprav zaměřených na pěstounskou péči na přechodnou dobu, příručky pro děti, příručky MiniPride, informační materiály na web Právo na dětství, navazující přípravný kurz PRIDE pro navazující vzdělávání pěstounů). V roce 2015 byla v návaznosti na výše popsané aktivity vydána „Analýza implementace programu PRIDE v ČR“, jejímž cílem je zhodnocení implementace programu PRIDE po dvou letech jeho pilotáže v systému NRP v ČR. Analýza je zveřejněna na webu MPSV na odkaze http://www.mpsv.cz/files/clanky/21395/Analýza_PRIDE.pdf.

Dále vznikla „Analýza náhradní rodinné péče v České republice“, která je dostupná na webových stránkách MPSV (odkaz http://www.mpsv.cz/files/clanky/16437/analýza_SNRP.pdf). Cílem analýzy bylo zmapovat základní oblasti současného systému náhradní rodinné péče v ČR, zejména péče pěstounské. Analýza se po dohodě se zadavatelem zaměřila na činnost klíčové úrovně veřejné správy v oblasti NRP, kterou jsou kraje a krajské úřady. Zvláštní pozornost byla věnována problematice příprav fyzických osob pro budoucí roli náhradního rodiče, ať jde o osvojení či pěstounskou péči. Zároveň byl zmapován systém práce s dětmi, které žijí v rodinách poskytujících NRP. Výstupy analýzy budou sloužit jako podklad pro další systémové změny v této oblasti.

Zkušenosti z implementace programu PRIDE a výsledky výzkumných studií zaměřených na NRP budou využity i při realizaci navazujícího IP MPSV II v rámci něhož by mělo dojít k zefektivnění odborného posuzování zájemců o svěření dítěte do náhradní rodinné péče, k nastavení kritérií a podmínek pro realizaci příprav žadatelů o svěření dítěte do náhradní rodinné péče a vzdělávání pěstounů. Dále budou nastaveny nové postupy zprostředkování náhradní rodinné péče týkající se také zprostředkování této péče dětem se specifickými potřebami, včetně romských dětí. Bude také vytvářena strategie oslovování potenciálních zájemců o svěření dítěte do NRP ve vztahu k dětem se specifickými potřebami.

9.2.c) vzdělávání soudců, státních zástupců, advokátů, zapsaných mediátorů a státních úředníků a úředníků samospráv v antidiskriminačním právu

Jedním z průběžných prioritních tematických oblastí akreditace vzdělávacích kurzů a seminářů v rámci vzdělávání sociálních pracovníků a pracovníků v sociálních službách je oblast práv klientů sociální práce a sociálních služeb.

V rámci projektu Systémová podpora profesionálního výkonu sociální práce, který obsahoval také aktivity věnující se etickému přístupu a lidským právům byly v roce 2015 vydány Listy sociální práce na téma Agenda lidských práv v každodenní praxi sociálního pracovníka, Role sociálního pracovníka v komunitní práci, Sociální pracovník v multidisciplinárním týmu a Etický kodex jako nástroj podpory řešení etických dilemat sociální práce. Tyto sešity byly distribuovány do všech oblastí působení sociálních pracovníků.

13.2.c) provést analýzu možnosti širšího zapojení Romů do plánování, vytváření a monitorování opatření financovaných z jednotlivých operačních programů a navrhnout systémové možnost zapojení Romů, kde k němu zatím nedošlo a předložit ji ministru pro lidská práva, rovněž příležitosti a legislativu

Od zřízení Programového partnerství pro implementaci prioritní osy 2 investiční priority 2.1 a investiční priority 2.2 Operačního programu Zaměstnanost dne 20.02.2015 jsou zástupci Rady vlády ČR pro záležitosti romské menšiny řádnými členy této platformy a pravidelně se zúčastňují jejích jednání.

13.2.d) vytvářet podporu pro budování kapacit romské občanské společnosti a zajistit, aby při určování členství ve všech pro romskou integraci relevantních grémiích, které se podílí na implementaci Evropských investičních a strukturálních fondů, byla zohledněna romská participace

Od zřízení Programového partnerství pro implementaci prioritní osy 2 investiční priority 2.1 a investiční priority 2.2 Operačního programu Zaměstnanost dne 20.02.2015 jsou zástupci Rady vlády ČR pro záležitosti romské menšiny řádnými členy této platformy a pravidelně se zúčastňují jejích jednání.

5 MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČR

9.2.a) vytvoření systému přístupné bezplatné či finančně dostupné právní pomoci

Do mezirezortního připomínkového řízení byl dne 10.03.2016 Ministerstvem spravedlnosti (dále jen „MS“) rozeslán věcný záměr zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s rozšířením státem zajištěné právní pomoci (dále jen „věcný záměr“). Na základě vládou schváleného věcného záměru vypracuje MS samotný návrh zákona, který má být podle Plánu legislativních prací vlády na rok 2016 předložen vládě ČR do konce října 2016.

Věcný záměr se vypořádává s nedostatky současné právní úpravy poskytování právní pomoci. Účelem navrhované právní úpravy je doplnit a rozšířit státem zajištěnou právní pomoc do oblastí, ve kterých není v současnosti poskytována, čímž by byl vytvořen komplexnější systém státem zajištěné právní pomoci ve všech oblastech, ve kterých je potřebné právní pomoc poskytovat. Věcný záměr se konkrétně zaměřuje na zajištění právní pomoci mimo řízení před orgány veřejné moci a chybějící právní pomoc ve správním řízení.

9.2.b) snížení soudních poplatků u antidiskriminačních žalob na 1.000 Kč

V souladu s Plánem legislativních prací vlády na rok 2016 by příslušná změna zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, měla být provedena návrhem zákona, kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., Občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění zákona č. 87/2015 Sb., a některé další zákony, který by měl být předložen vládě v dubnu 2016.

9.2.c) vzdělávání soudců, státních zástupců, advokátů, zapsaných mediátorů a státních úředníků a úředníků samospráv v antidiskriminačním právu

V roce 2015 se k otázce diskriminace konal pod záštitou Justiční akademie jeden seminář s názvem „Antidiskriminační právo“ (4. 12. 2015 v Brně), jehož se zúčastnilo 25 osob (soudci, asistenti).

Dále Justiční akademie zorganizovala v dané oblasti seminář s názvem „Úvod do romistiky“, jehož účastníci získali přehled v problematice související s romským etnikem, odlišnostech fungování romského jazyka či romské rodiny a získají schopnost vyrovnat se s kulturními odlišnostmi, které se mohou projevit během soudního řízení. Seminář byl vhodný pro všechny soudce a státní zástupce, zvláště pak pro soudce z opatrovnických, exekučních a trestních úseků. Seminář byl otevřen i pro čekatele a asistenty.

6 MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY ČR

4.1.c) vytvářet průběžně podmínky pro institucionální rozvoj vysokoškolského oboru romistika a podporovat jeho rozšíření na další vysoké školy v ČR

Rozvoj či rozšiřování oboru romistika je v působnosti vysokých škol. Ve sledovaném období Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „MŠMT“) nebylo požádáno o zvláštní finanční podporu studijního oboru romistika. Specifická finanční podpora byla v minulém období dle systému financování vysokých škol možná prostřednictvím ukazatele F – Fond vzdělávací politiky, v jehož rámci byly podporovány kupříkladu pedagogické fakulty.

4.2.b) podporovat výuku romštiny jako jazyka menšiny na základních školách, podporovat vývoj metodických a didaktických materiálů a pomůcek pro její výuku

MŠMT podporuje vývoj metodických a didaktických materiálů a pomůcek pro její výuku prostřednictvím dotačního programu na podporu vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy.

V programu byla v roce 2015 podpořena Nová škola, o.p.s. s projektem zaměřeným na romštinu (podpořen částkou 200.000 Kč), dále byly podpořeny základní školy, které uvedly vzdělávání romských žáků (ZŠ Kojetín 70.000 Kč a ZŠ Turkmenská Vsetín 40.000 Kč). Dalšími podpořenými byly spolky R-Mosty (300.000Kč), Kapa-Help (150.000 Kč), Slovo 21 (100.000 Kč) a Romano džaniben (158.000Kč). Romská menšina je uváděna i u žadatelů předkládajících projekty v modulu 2 – multikulturní výchova vedle dalších národností.

4.2.c) podpořit výzkum českého jazykového projevu dětí z prostředí, kde se používá v běžné komunikaci romština a/nebo romský etnolekt češtiny; podpořit vývoj v praxi využitelných nástrojů pro nápravu „chyb“ v užívání obecné/spisované češtiny u dětí z tohoto prostředí; vzdělávání učitelů a asistentů pedagoga povinně rozšířit o téma jazykové vybavenosti romských žáků konkrétně a důsledků jazykových a komunikačních bariér obecně

MŠMT v roce 2016 zařadí výzkum českého jazykového projevu dětí z prostředí, kde se používá romština– etnolekt češtiny jako jednu z podporovaných aktivit v rámci dotačního programu na podporu vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy na rok 2017.

MŠMT však nemůže úkolovat vysoké školy.

4.3.b) pokračovat v úpravě a údržbě pietních míst romského holocaustu v Letech u Písku a v Hodoníně u Kunštátu, konzultovat klíčová rozhodnutí s Radou vlády pro záležitosti romské menšiny, tak aby bylo zajištěno důstojné uctění památky obětí, a to s ohledem na pozůstalé

Památník Hodonín u Kunštátu

O vybudování Památníku romského holocaustu v Hodoníně u Kunštátu (dále jen „Památník“) v českých, resp. československých souvislostech bylo rozhodnuto na základě usnesení vlády ze dne 02.03.2011 č. 158 o změně usnesení vlády ze dne 04.05.2009 č. 589 k úpravě pietních míst v Letech u Písku a v Hodoníně u Kunštátu.

Památník je budován v bývalém rekreačním středisku v Hodoníně, okr. Blansko, které v prosinci roku 2009 odkoupilo od soukromé majitelky MŠMTa v roce 2012 předalo areál

Národnímu pedagogickému muzeu a knihovně J. A. Komenského v Praze (dále jen „NPMK“), které bylo pověřeno vybudováním Památníku.

NPMK o postupu prací při budování Památníku pravidelně informuje vládu, naposledy byla tato informace vládou vzata na vědomí dne 24.02.2016.

Základním cílem budovaného Památníku je:

- vzdělávání o tragické historii hodonínského tábora v plné šíři, tj. v letech 1940-1950 v kontextu českých a evropských dějin;
- vzdělávání mladé generace (počítá se s návštěvami základních, středních a vysokých škol), která se na tomto jedinečném místě, jež se stalo průsečíkem tragických osudů různých skupin obyvatelstva, poučí obecně o nepřijatelnosti perzekuce jakékoliv skupiny obyvatelstva na principu kolektivní viny, jak ji chápeme dnes;
- pietní uctění památky všech obětí tábora; v areálu Památníku budou vyčleněny prostory pro různá pietní shromáždění.

Dostavba Památníku se provádí dle vítězného návrhu, který vzešel ze studentské soutěže o ideový návrh dostavby Památníku (realizovalo NPMK v roce 2013) a jehož autorem je Richard Pozdníček z Fakulty architektury ČVUT.

Pro problematiku spojenou s budováním Památníku jmenoval ministr školství, mládeže a tělovýchovy poradní orgán – Komisi pro přípravu Památníku romského holocaustu v Hodoníně u Kunštátu. Výběrem ideového návrhu dostavby výše uvedená Komise naplnila předmět své činnosti a v roce 2014 Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy doporučilo Komisi přetvořit do Pracovní skupiny pro budování Památníku při NPMK. Jejimi členy jsou zástupci státní správy (ministerstev školství, mládeže a tělovýchovy, kultury, zahraničních věcí, ÚV ČR / Rady vlády pro záležitosti romské menšiny), zástupci samosprávy a dotčených měst a obcí a osobnosti z řad odborné veřejnosti (MRK, Svaz Romů na Moravě, M. Kocáb, Akademie věd České republiky).

Práce na budování Památníku se uskutečňuje ve dvou hlavních oblastech, a to:

- 1) dostavba Památníku (stavebně-technické aktivity),
- 2) příprava a realizace stálé expozice v budoucím Památníku.

Stavebně i expozičně se jedná o tři hlavní dominanty v areálu budoucího Památníku: vězeňský barák, barák dozorců a nově vybudované infocentrum s hlavní částí expozice.

Dostavba Památníku je dle harmonogramu plánována na 2. pololetí r. 2016, dokončení expozice ve 2. pololetí r. 2017.

ad 1) Dosažené stavebně-technické aktivity v období 2013 – 2015

- byla realizována technická a inženýrská příprava dostavby Památníku podle vítězného soutěžního ideového návrhu (např. geologický a radonový průzkum, zjištění technického stavu druhého z původních objektů včetně mykologického průzkumu, geodetické práce včetně vytyčení polohy budoucího infocentra, dořešení majetkoprávních vztahů ke všem pozemkům uvnitř areálu atd.);
- byl zpracován a schválen investiční záměr na dostavbu areálu ve výši 38.008 mil. Kč, který zahrnuje kompletní dostavbu bez expozice a prvotního vybavení areálu;

- bylo připraveno a dokončeno výběrové řízení na generálního projektanta stavby Památníku a technický dozor stavby Památníku;
- byl završen více než dvouletý proces schvalování změny územního plánu obce Hodonín umožňující výstavbu Památníku;
- zápisem do Katastru nemovitostí bylo dovršeno vypořádání vlastnických vztahů v areálu směnou s obcí Hodonín, takže poprvé za tři čtvrti století své existence areál nezahrnuje cizí pozemky.

ad 2) Vytváření stálé expozice v období 2013 – 2015 (včetně veškerých činností spojených s vytvářením libreta a scénáře stálé expozice)

V roce 2013 bylo dokončeno a zrecenzováno libreto expozice, v roce 2014 pokračoval základní archivní výzkum (bylo získáno velké množství dosud nepublikovaných údajů vztahujících se přímo k dějinám tábora v Hodoníně) a pokračovalo zpracování scénáře expozice, na kterém autorský tým NPMK úzce spolupracoval s brněnským MRK a odborníky předních akademických institucí (Historický ústav AV ČR, Ústav soudobých dějin AV ČR aj.). Při přípravě NPMK rovněž spolupracovalo se zahraničními institucemi (např. IHRA, muzeum holocaustu Kazerne Dossin v belgickém Mechelenu).

Scénář je postaven na dlouhodobém archivním výzkumu (o většině etap historie tábora nebylo v době převzetí Památníku do správy NPMK v odborné literatuře nic publikováno) a je koncipován tak, aby vyváženě informoval o celé historii tábora a události zasadil do širšího rámce. Expozice bude zároveň respektovat, že etapa tzv. cikánského tábora byla co do podmínek vězňů a obětí na životech nejtragičtější a je jí proto ve scénáři věnován největší prostor. Scénář byl dokončen v listopadu 2015 a zrecenzován na sklonku roku 2015.¹ Scénář zachycuje historii tábora, která kopírovala československé dějiny - od kárného tábora, přes sběrný, cikánský tábor, internační středisko pro odsun Němců, tábor nucených prací až po socialistickou idylu rekreačního zařízení.

Současně s finalizací scénáře byly zahájeny práce na architektonickém řešení expozice: realizace a instalace stálé expozice je možná až po dokončení stavby infocentra, dokončení této části budování Památníku je možné předpokládat nejdříve v polovině roku 2017.

O historickém místě v Hodoníně u Kunštátu NPMK pravidelně informuje na webových stránkách www.npmk.cz, zapůjčuje putovní výstavu o historii hodonínského tábora, tj. zejména o tzv. cikánském táboře v Hodoníně u Kunštátu, zajišťuje natáčení vzpomínek pamětníků, které budou prezentovány návštěvníkům v expozici Památníku atd.

4.4.c) zahrnovat informace o romské kultuře a dějinách do rámcových vzdělávacích programů škol, dále do výukových materiálů vydávaných Ministerstvem školství, mládeže tělovýchovy pro žáky a studenty na všech stupních vzdělávacího systému, do systému vzdělávání pedagogických pracovníků a do metodických materiálů, jimiž se při práci řídí

V etapě základního vzdělávání jsou vymezena tato průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana, Výchova k myšlení v evropských

¹ Recenzenty byli: doc. PhDr. Jan Němeček, DrSc., zástupce ředitelky Historického ústavu AV ČR, Jiří Padevět, ředitel Nakladatelství Academia, Mgr. Jana Horáková, ředitelka Slezského zemského muzea v Opavě (dále jen „SZM“) a Mgr. Ondřej Kolář, Ph.D., vedoucí Oddělení historického výzkumu-Slezský ústav SZM. SZM je správcem Národního památníku 2. světové války v Hrabyni.

a globálních souvislostech, Multikulturní výchova, Environmentální výchova, Mediální výchova.

Multikulturní výchova

Toto průřezové téma žákům umožňuje seznámit se s rozmanitostí různých kultur, jejich tradicemi a hodnotami, které vyznávají. Dále „zprostředkovává poznání vlastního kulturního zakotvení a porozumění odlišným kulturám.

Tematickými okruhy průřezového tématu jsou

- Kulturní diference – poznávání vlastního kulturního zakotvení, respektování zvláštností různých etnik.
- Lidské vztahy – právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci, vztahy mezi kulturami, udržování tolerantních vztahů a rozvíjení spolupráce s jinými lidmi (bez ohledu na jejich kulturní, sociální či náboženskou příslušnost), předsudky a vžitá stereotypy (příčiny a důsledky diskriminace).
- Etnický původ – rovnocennost všech kultur a etnických skupin, postavení národnostních menšin, informace o různých etnických a kulturních skupinách žijících v české a evropské společnosti, různé způsoby života, projevy rasové nesnášenlivosti.
- Multikulturalita – multikulturalita jako prostředek vzájemného obohacování, specifické rysy jazyků a jejich rovnocennost, vstřícný postoj k odlišnostem.
- Princip sociálního smíru a solidarity – odpovědnost a přispění každého jedince za odstranění diskriminace a předsudků vůči etnickým skupinám, zohlednění potřeb minoritních skupin, otázka lidských práv.

Tyto tematické okruhy jsou povinné. Každá škola si však ve svém školním vzdělávacím programu určuje jejich realizaci a rozsah.

V RVP středního odborného vzdělávání jsou dějiny, kultura a postavení Romů ve společnosti zařazeny v rámci Společenskovedního vzdělávání, a to v tematickém okruhu Člověk v lidském společenství a Člověk jako občan, kde je zařazeno učivo Většina a menšiny ve společnosti – klady vzájemného obohacování a problémy multikulturního soužití, rasy, národy a národnosti, genocida v době druhé světové války, jmenovitě Romů, Židů.

V oborech vzdělání s maturitní zkouškou, kde se vyučuje dějepis (především novodobé dějiny), je zařazeno učivo Postavení Romů ve společnosti 18. – 19. století. V oblasti Estetické vzdělávání je zařazeno učivo Kultura národností na našem území.

5.1.a) zajistit dostupnou infrastrukturu pro předškolní vzdělávání dětí v mateřských školách, tak aby nedocházelo k segregaci romských dětí a zvyšovat informovanost krajů a obcí o možnostech podpory pro zvýšení kapacit předškolních zařízení; do programů pro zvyšování kapacit mateřských škol zahrnout infrastrukturu pro přípravné vzdělávání pro romské rodiče, nebo jinak znevýhodněné rodiče

MŠMT za účelem posílení kapacit MŠ vyhlásilo v roce 2014 Fond rozvoje kapacit mateřských a základních škol. V rámci investičního programu Rozvoj výukových kapacit mateřských a základních škol zřizovaných územně samosprávnými celky (v roce 2014 bylo schváleno 10 akcí v celkové výši 74,9 mil. Kč a v roce 2015 dalších 40 akcí ve výši 324,1 mil. Kč). Do roku 2021 se předpokládá účast státního rozpočtu kapitoly MŠMT ve výši 1,5 mil. Kč.

V roce 2015 MŠMT připravilo společně s MMR výzvu z IROP, specifického cíle 2.4 Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celoživotní učení. V rámci výzvy jsou podporovány aktivity zaměřené na zajištění dostupnosti zařízení předškolního vzdělávání ve vazbě na území, kde je nedostatek těchto kapacit (tzn. jedná se buď o vybudování nových zařízení pro předškolní vzdělávání, nebo rekonstrukci stávajících zařízení, u kterých však musí dojít k navýšení kapacity počtu dětí). Plánované datum vyhlášení výzvy bylo 30.11.2015 s ukončením příjmu žádostí 31.03.2016. Celková plánovaná alokace je 2,9 mld. Kč. Výzva je připravena ve dvou variantách, a to na obce s rozšířenou působností se sociálně vyloučenou lokalitou / vyloučenými lokalitami (60% celkové alokace) a pro žadatele v území obcí s rozšířenou působností mimo sociálně vyloučené lokality (40% alokace). Ministerstvo pro místní rozvoj předpokládá, že v rámci výzvy budou předloženy žádosti, které nebyly podpořeny v dotačním programu MŠMT Rozvoj výukových kapacit mateřských a základních škol zřizovaných územně samosprávnými celky.

V rámci výzvy nebudou podporovány žádné aktivity, které vedou k diskriminaci a segregaci marginalizovaných skupin, jako jsou romské děti, tj. nebude podporován vznik segregovaných mateřských škol, vznik mateřských škol samostatně zřízených pro žáky se zdravotním postižením ani vznik přípravných tříd.

Žádosti o podporu budou hodnoceny na základě hodnotících kritérií (soulad s Dlouhodobým záměrem vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR na období 2014-2020, případně Akční plán inkluzivního vzdělávání 2016-2018, Demografickou studií s doloženým nedostatkem kapacity MŠ, zpracované eCBA atd).

5.1.b) zajistit odborné vedení, vzdělávání a podporu pro všechny pracovníky školy pro začleňování romských dětí do předškolního vzdělávání a zvýšit odbornou podporu pro pedagogické pracovníky školy při začleňování romských dětí do předškolního vzdělávání

Od srpna do prosince 2015 byla v OP VVV vyhlášena výzva k předkládání projektů na téma „Inkluzivní vzdělávání“. Výzva byla vyhlášena cíleně k naplnění specifického cíle OPVVV „Sociální integrace dětí a žáků, včetně začleňování romských žáků do vzdělávání“ a byla zaměřena na podporu začleňování romských dětí do mateřských škol. Výzva byla plánována se záměrem připravit mateřské školy, rodiče, podpůrné neziskové organizace na legislativní změnu, přinášející povinné předškolní vzdělávání.

Podpořené projekty se musí zaměřit buď na téma Předškolní vzdělávání, nebo na téma Prevence školní neúspěšnosti. Projekty zaměřené na téma Předškolní vzdělávání se musí zaměřit na podporu nástupu dětí ze socioekonomicky znevýhodněného a kulturně odlišného prostředí do mateřských škol, a také na podporu dětí a rodičů v rámci adaptačního období před stupem do mateřské školy. Aktivity, které toho mají docílit, se zaměřují na rozvoj dětí v rámci předškolních center, spolupráci pedagogů/pedagožek MŠ s rodiči, ale i se sociálními a zdravotními službami. Povinným modulem projektů bude rozvoj pracovníků ve vzdělávání, a to v ověřených metodách podporujících začleňování (např. metoda Grunnlaged), zážitkové vzdělávání, podpora práce s heterogenní skupinou, podpora pedagogů přímo ve škole, a nebo zvyšování kvalifikace pedagogických pracovníků v oblasti práce s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami.

Alokace na výzvu byla 700 mil. Kč. V rámci výzvy 02_15_007 Inkluzivní vzdělávání OP VVV bylo přijato celkem 120 žádostí o podporu v celkovém objemu požadovaných finančních prostředků ve výši 2.768.607.900,39 Kč. V roce 2016 proběhne hodnocení žádostí a zahájení realizace projektů.

5.1.c) zvyšovat informovanost romských rodičů o možnostech a přínosech předškolního vzdělávání (umístění dítěte do mateřské školy přednostně před přípravným ročníkem) a zajištění podpory rodičů pro umísťování dětí do předškolního vzdělávání, a to jak systémovými opatřeními, tak i prostřednictvím spolupráce neziskových organizací, obcí a rodičů již od raného věku dítěte

MŠMT v roce 2015 vypracovalo Akční plán inkluzivního vzdělávání na období 2016-2018.

Mezi povinnými podaktivitami, který budou muset být realizovány v projektech vybraných k podpoře v rámci výzvy 02_15_007 Inkluzivní vzdělávání (viz bod 5.1.b), jsou:

- a) vzdělávací aktivity pro rodiče, vzdělávání v oblasti rané péče, metodická práce rodičů s jejich dětmi
- b) rozvoj rodičovských kompetencí, zapojování rodičů do realizace aktivit,
- c) poradenství rodinám v oblasti vzdělávání dítěte a podpora rodičům při jednání se sociálními a zdravotními službami,
- d) podpora spolupráce rodiny, školy, sociálních a zdravotních služeb a NNO v rámci komplexního přístupu k dítěti.

Tyto aktivity se budou odehrávat v neformálních předškolních aktivitách realizovaných NNO.

5.2.a) naplňovat Plán opatření pro výkon rozsudku D. H. a ostatní vs. Česká republika z roku 2012 a jeho aktualizace (akční plány) a o naplňování informovat vládu vždy do 31.12. kalendářního roku

MŠMT v roce 2015, na základě výzvy Výboru ministrů předložila ČR revidovaný akční plán. Akční plán, včetně zprávy o plnění a aktualizace byl projednáván dne 11.03.2015 – 12.03.2015 ve Výboru ministrů Rady Evropy na 1222. zasedání. Výbor ministrů ocenil pozitivní pokračování v Akčním plánu, zejména novelu školského zákona, která zavádí důležitou změnu směrem k inkluzivnímu přístupu, kdy žáci jsou vzděláváni v hlavním proudu s podpůrnými opatřeními, pokud je to možné. V srpnu 2015 byla na základě Rozhodnutí Výboru ministrů zaslána doplňující informace o implementaci § 16 školského zákona.

5.2.b) vytvořit legislativní a další podmínky pro realizaci opatření z Plánu opatření pro výkon rozsudku D. H. a ostatní vs. Česká republika z roku 2012, zejména ve vztahu k úkolu F (bod 1 a 2)

1) Otevření přípravných tříd při základních školách pro všechny žáky

Od 01.09.2015 se zavádí možnost vzdělávání v přípravných třídách pro všechny žáky (v přípravných třídách bylo vzdělávání umožněno pouze sociálně znevýhodněným dětem). Jedním z očekávaných účinků tohoto opatření je i vyloučení rizika segregace romských žáků v rámci předškolního vzdělávání. Přípravné třídy budou i nadále zahrnuty do režimu podpůrných opatření.

2) Zavedení povinného posledního ročníku předškolního vzdělávání v mateřské škole

MŠMT v roce 2015 připravilo další novelu školského zákona směřující k zavedení povinného posledního ročníku mateřských škol pro všechny žáky. Zároveň bude zachováno již dnes platné pravidlo bezplatnosti posledního ročníku mateřských škol. Cílem je zabezpečit úspěšný nástup všech dětí do základního vzdělávání. S novelou školského zákona je počítáno k 01.09.2017.

S tímto záměrem souvisí návrhy dalších dílčích opatření, která se týkají zvýšení celkových kapacit pro předškolní vzdělávání, monitoringu a intervence u dětí, které nejsou v mateřských školách, zlepšení spolupráce s rodiči, vymahatelnosti plnění rodičovských povinností a zlepšení finanční podpory na straně škol i potřeb dětí.

V novele školského zákona bude též zaveden systém kontrolních mechanismů tak, aby žáci nebyli neoprávněně následně zařazováni do prvních ročníků neadekvátních škol a studijních programů neodpovídajících jejich vzdělávacím potřebám. Kontrolu bude vykonávat ČŠI a úlohu v ní budou hrát i školská poradenská zařízení.

5.3.a) zajistit odborné vedení, vzdělávání a podporu pro všechny pracovníky školy pro začleňování romských dětí do základního vzdělávání a zvýšit odbornou podporu pro pedagogické pracovníky školy při začleňování romských dětí do základního vzdělávání

V rámci výzvy 02_15_007 Inkluzivní vzdělávání (viz bod 5.1.b) si mohli předkladatelé vybrat téma Prevence školní neúspěšnosti, pro realizaci na základních školách. V tomto tématu je pro projekty povinným modulem projektů rozvoj pracovníků ve vzdělávání a to v ověřených metodách podporujících začleňování (např. metoda Grunnlaged), zážitkové vzdělávání, podpora práce s heterogenní skupinou, podpora pedagogů přímo ve škole, a nebo zvyšování kvalifikace pedagogických pracovníků v oblasti práce s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami.

5.3.b) zajistit motivační prázdninové programy a aktivity pro romské děti, a to zejména k překlenutí citlivého období přechodu žáků z prvního stupně na stupeň druhý a přechodu žáků z mateřské školy na první stupeň a současně posilovat spolupráci školy s rodinou, a to především prostřednictvím proškolených pedagogů, asistentů pedagoga, institucí, které zajišťují neformální vzdělávání a poskytují sociální ochranu, ochranu oprávněných zájmů dítěte, sociálními pracovníky působícími na obecních úradech obcí s rozšířenou působností a poskytovateli služeb sociální prevence

V rámci výzvy 02_15_007 Inkluzivní vzdělávání (viz bod 5.1.b) si mohli předkladatelé vybrat téma Prevence školní neúspěšnosti, pro realizaci na základních školách. V tomto tématu je pro projekty povinným modulem projektů rozvoj pracovníků ve vzdělávání a to v ověřených metodách podporujících začleňování (např. metoda Grunnlaged), zážitkové vzdělávání, podpora práce s heterogenní skupinou, podpora pedagogů přímo ve škole, a nebo zvyšování kvalifikace pedagogických pracovníků v oblasti práce s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami.

5.3.c) sledovat dopad novely školského zákona na rovný přístup ke vzdělání romských žáků a zapojení organizací a institucí pracujících s romskými žáky do nastavení vhodného způsobu navazujících prováděcích předpisů a nového systému stanovování míry podpory do financování regionálního školství

Novela školského zákona byla v březnu 2015 schválena v obou komorách Parlamentu České republiky a v dubnu podepsána prezidentem republiky. Ve Sbírce zákonů byla vyhlášena pod číslem 82/2015. Většina klíčových změn bude účinná od 01.09.2016.

Novela školského zákona posiluje prvky inkluzivního vzdělávání ve školském systému zejména tím, že:

- upouští od kategorizace žáků (žáci se sociálním znevýhodněním, žáci se zdravotním znevýhodněním, žáci se zdravotním postižením);
- zavádí nové vymezení pojmu „žák se speciálními vzdělávacími potřebami“, kterým se rozumí žák, který k naplnění svých vzdělávacích možností a k realizaci práva

na vzdělání na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje podpůrná opatření. Základem se tak stane vymezení vzdělávacích potřeb žáka a poskytnutí podpůrných opatření, která budou pomáhat žákovi v jeho vzdělávání;

- stanoví pravidlo přednostního vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami formou integrace;
- zavádí pojem podpůrných opatření nezbytných pro zajištění maximálně dosažitelného plnohodnotného vzdělávání v hlavním vzdělávacím proudu pro všechny žáky. Podpůrná opatření se člení do stupňů dle jejich organizační a finanční náročnosti, přičemž v případě potřeby mohou být podpůrná opatření kombinována v různých stupních, aby byl naplněn požadavek kvalitního vzdělávání; stanoví právo žáka se speciálními vzdělávacími potřebami na bezplatné poskytování podpůrných opatření školou;
- podpůrná opatření budou volena tak, aby odpovídala žákovu zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám;
- zavádí možnost vzdělávání v přípravných třídách pro všechny žáky (v přípravných třídách bylo do loňského školního roku vzdělávání umožněno pouze sociálně znevýhodněným dětem). Jedním z očekávaných účinků tohoto opatření je i vyloučení rizika segregace romských žáků v rámci předškolního vzdělávání;
- zavádí institut revizního pracoviště, který dává žadateli o poradenskou službu, škole a orgánům veřejné moci (zejm. OSPOD) možnost, aby v případě nespokojenosti se službou školského poradenského zařízení požádali o přezkoumání doporučení ke vzdělávání žáka; rodič může požádat i o přezkoumání zprávy z vyšetření;
- zavádí pravidlo, že doporučení poradenského zařízení pro žáka se SVP navrhuje konkrétní podpůrná opatření a úpravy v jeho vzdělávání. Doporučení obdrží nejen žák či jeho zákonný zástupce, ale i škola, kterou žák navštěvuje. V poradenském zařízení se rodič seznámí s obsahem doporučení ke vzdělávání žáka, společně se zprávou z vyšetření, a udělí souhlas s předáním doporučení škole. Informace o seznámení rodiče s obsahem doporučení a jeho souhlas s předáním škole jsou nezbytné, protože doporučení obsahuje citlivé údaje o diagnóze žáka. Vzniká tak komunikační trojúhelník školské poradenské zařízení, škola a rodiče jako základ pro realizaci podpůrných opatření v praxi.

MŠMT v listopadu 2015 uskutečnilo několik velkých informačních a vzdělávacích seminářů zaměřených na zajištění praktické implementace novely školského zákona. V roce 2016 pokračují vzdělávací semináře.

5.3.d) naplňovat Memorandum o spolupráci mezi ministrem pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu a ústředním školním inspektorem České školní inspekce ve vztahu k romským žákům a provést analýzu možnosti sběru anonymizovaných etnických dat ve vzdělávání

Spolupráce v rámci memoranda je úspěšně realizována, minimálně jednou ročně se koná pracovní setkání ministra pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu a náměstkyně ministra pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu s ústředním školním inspektorem a náměstkem ústředního školního inspektora, každoročně se konají cca 3 – 4 jednání expertní skupiny, která byla zřízena na základě tohoto memoranda a která je složena ze zástupců České školní inspekce, sekce lidských práv ÚV ČR, Kanceláře veřejného ochránce práv, neziskového a akademického sektoru. Ve spolupráci s touto expertní skupinou a v rámci realizace memoranda byla provedena např. tematická inspekční činnost zaměřená na vzdělávání dětí a žáků s odlišným mateřským jazykem nebo na kvalitu vzdělávání v sociálně vyloučených lokalitách. V rámci memoranda byl vytvořen také systém monitoringu inkluze a sledování spravedlivosti vzdělávacího systému, který Česká školní inspekce vykonává od školního roku 2015/2016. Expertní skupina také průběžně projednává záležitosti týkající se vzdělávání romské menšiny.

5.3.e) navrhnout systém efektivní podpory žáků/škol s cílem odstranit segregačně působící finanční bariéry ve veřejném školství, jednak ve vztahu k aktivitám spojeným s výukou (např. lyžařský výcvik, plavání, školní výlety, škola v přírodě) a jednak ve vztahu k zájmovému a mimoškolního vzdělávání s cílem umožnit zapojení dětí z nízkopříjmových rodin do těchto aktivit

V roce 2015 bylo připraveno Memorandum o spolupráci mezi MŠMT, Asociací krajů, Svazem měst a obcí ČR a Sdružením místních samospráv. Memorandum bylo podepsáno v lednu 2016. Memorandum zakládá spolupráci mezi MŠMT a zástupci zřizovatelů veřejných škol. Toto memorandum je základem pro vytvoření dohody mezi MŠMT a zřizovateli a vytvořením systému odstraňujícím finanční bariéry účasti žáků na mimoškolních aktivitách škol, sportovních aktivitách žáků, nebo rozvoji talentovaných žáků.

5.3.f) navrhnout systém efektivní podpory dětí/škol, který by zajišťoval školní stravování dětí, které si jej nemohou z finančních důvodů své rodiny dovolit

MŠMT vyhlásilo v roce 2015 na kalendářní rok 2016 dotační program k podpoře školního stravování žáků základních škol podle § 14 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů.

Účelem tohoto dotačního programu je podpořit školní stravování žáků a žákyň (dále jen „žák“) základních škol, jejichž rodina se ocitla v dlouhodobě nepříznivé finanční situaci. Tímto krokem by měly být zlepšeny podmínky pro řádný průběh povinné školní docházky žáků základních škol, jejichž rodina se ocitla v dlouhodobě nepříznivé finanční situaci.

Příjemcem dotace mohou být pouze právnické osoby zřízeny v některé z následujících právních forem:

- a) spolek podle zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „občanský zákoník“),
- b) nadace nebo nadačního fondu podle občanského zákoníku,
- c) ústav podle občanského zákoníku,
- d) obecně prospěšná společnost podle zákona č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
- e) účelové zařízení registrované církve nebo náboženské společnosti zřízené podle zákona č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů (zákon o církvích a náboženských společnostech), ve znění pozdějších předpisů,

Účelové určení dotace

(1) V rámci dotačního programu lze podpořit pouze žáky, kteří jsou

- a) žáky základních škol bez ohledu na zřizovatele v případě, že základní vzdělávání v této škole není poskytováno za úplatu,
- b) jejichž rodina se ocitla v nepříznivé finanční situaci.

(2) Za žáka, jehož rodina se ocitla v nepříznivé finanční situaci, lze považovat zejména žáka žijícího v rodině,

a) jejíž finanční situace nedovoluje, aby žákovi bylo poskytováno školní stravování za úplatu (žák nevyužívá školního stravování vůbec, ředitel školy nebo školní jídelny již žákovi snížil nebo prominul úplatu za školní stravování podle § 123 odst. 4 školského zákona apod.),

b) jejíž finanční situace nedovoluje, aby se žák účastnil těch činností v rámci školního vzdělávacího programu školy, jež vyžadují finanční spoluúčast žáka (sportovní a tělovýchovné akce, výuka plavání nebo lyžařského výcviku, školní výlety, školy v přírodě, divadla, výstavy nebo jiné kulturní akce apod.), nebo

c) jejíž finanční situace nedovoluje, aby žákovi pořizovala učebnice, učební pomůcky a školní potřeby či vybavení, které nejsou poskytovány bezplatně podle § 27 školského zákona.

Žáka lze podpořit z dotačního programu pouze v případě, že s tím vysloví souhlas nebo o podporu požádá danou NNO

a) základní škola, kterou žák navštěvuje, a

b) zákonný zástupce žáka.

Výsledky dotačního programu na rok 2016

- SPOLEČNĚ-JEKHETANE, o.p.s., Palackého 13/49, 702 00 Ostrava, IČO 68145209, S obědem je škola veselejší, 400.000 Kč.
- DRAB FOUNDATION, nadační fond, Rohanské nábřeží 678/29, 186 00 Praha 8, IČO 03265561, Obědy dětem, 1.977.271 Kč.
- WOMEN FOR WOMEN, o.p.s., Vlastislavova 4/152, 140 00 Praha 4, IČO 24231509, Obědy pro děti, 27.622.729 Kč.

5.3.g) nadále financovat a rozvíjet dotační programy Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy na podporu romské integrace ve smyslu nařízení vlády č. 98/2002 Sb., kterým se stanoví podmínky a způsob poskytování dotací ze státního rozpočtu na aktivity příslušníků národnostních menšin a na podporu integrace příslušníků romské komunity

MŠMT podporuje integraci romských dětí, žáků, studentů do systému vzdělávání v ČR prostřednictvím 2 dotačních programů.

Dotační programy;

1. dotační program na podporu integrace romské komunity,
2. dotační program na podporu sociálně znevýhodněným romských žáků středních škol a studentů VOŠ

1) Dotační program na podporu integrace romské komunity,

Program je vyhlášen na základě nařízení vlády č. 98/2002 Sb. a dle úkolů pro MŠMT uvedených ve strategických dokumentech v oblasti vzdělávání romské menšiny (Usnesení vlády č. 750 ze dne 12.10.2011, kterým vláda ČR uložila MŠMT nadále podporovat inkluzi Romů a naplňovat Akční plán Dekády romské inkluze 2005 – 2015; Usnesení vlády č. 699 ze dne 21. 9. 2011, o Strategii boje proti sociálnímu vyloučení na období 2011 až 2015; Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy

České republiky na období 2011 – 2015; Akční plán MŠMT k výkonu rozsudku D. H. a ostatní proti České republice).

Podporované aktivity - témata:

A) Předškolní příprava a včasná péče

Cílem tematického okruhu je podpora romských dětí pro jejich úspěšný vstup do základního vzdělávání.

B) Podpora školní úspěšnosti žákyň a žáků na základní a střední škole.

Cílem vyhlášení tematického okruhu je přispět k vyrovnávání vzdělávacích šancí romských žáků v rámci hlavního vzdělávacího proudu.

C) Vzdělávání a metodická podpora pedagogických pracovníků, pracovníků školských poradenských zařízení a studentů vysokých škol zaměřených na učitelské obory.

D) Volnočasové a zájmové aktivity pro romské děti a mládež v návaznosti na jejich sociální vyloučení a kulturní odlišnost (podporovány různé volnočasové kroužky).

Prioritou programu je podpora předškolní a včasné péče.

V rámci programu jsou podporovány spolky, o.p.s., školská zařízení a charity.

Tab. č. 5: Přehled poskytnutých finančních prostředků v roce 2015

Rok	Počet podpořených projektů	Poskytnutá dotace v Kč
2015	54	13 659 980,-

2) Dotační program na podporu sociálně znevýhodněným romských žáků středních škol a studentů VOŠ

MŠMT vyhlašuje každoročně dotační program na podporu sociálně znevýhodněných romských žáků středních škol a studentů vyšších odborných škol a konzervatoří na základě usnesení vlády č. 386 ze dne 19.04.2000. Další usnesení vlády č. 607 ze dne 16.06.2004 uložilo MŠMT zajištění průběžného fungování programu podpory sociálně znevýhodněných romských žáků středních škol a studentů vyšších odborných škol a konzervatoří.

Dotace se poskytuje na základě Nařízení vlády ze dne 20.02.2002 č. 98/2002 Sb., kterým se stanoví podmínky a způsob poskytování dotací na aktivity příslušníků národnostních menšin a na podporu integrace příslušníků romské komunity.

Vláda ČR tímto dotačním programem činní kroky k vyrovnání šancí romských dětí ve vzdělávacím procesu a řadu let rozvíjí i financuje inkluzivní opatření. Program jakožto podpora principů rovných příležitostí ve vzdělávání úspěšně probíhá již řadu let.

Cílem je zvýšit počet romských žáků a studentů studujících ve středních školách a vyšších odborných školách, a tím zabránit jejich předčasnému vstupu na trh práce bez odpovídající kvalifikace.

Cílem uvedeného programu je podpořit studium těch romských žáků, jejichž rodinám způsobují náklady spojené se středoškolským studiem značné finanční potíže. Program je určen školám zařazeným v síti škol, předškolních zařízení a školských zařízení, a to studijních i učebních oborů (učilišť a praktických škol), včetně vyšších odborných škol a konzervatoří.

Dotace jsou poskytovány právnickým osobám vykonávajícím činnost střední školy, konzervatoře nebo vyšší odborné školy zapsané ve školském rejstříku podle zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „právnická osoba“) na zajištění finanční a materiální podpory vzdělávání romských žáků a studentů ve středních školách, vyšších odborných školách a konzervatořích, pokud jsou občany ČR a jejichž rodinám působí náklady spojené se středním nebo vyšším odborným vzděláváním finanční obtíže.

Program se realizuje ve dvou kolech: období leden – červen a září – prosinec

Prostředky jsou určeny na částečnou nebo úplnou úhradu nákladů žáků v těchto položkách:

Školné – Stravné – Ubytování – Cestovné - Školní potřeby a učebnice

Výše dotace na jednoho žáka:

1. maximálně 4.000 Kč na jednoho žáka v 1. ročníku SŠ, konzervatoře
2. maximálně 5.000Kč na jednoho žáka v 2. ročníku SŠ, konzervatoře
3. maximálně 6.000Kč na jednoho žáka ve 3. ročníku SŠ, konzervatoře
4. maximálně 7.000Kč na jednoho žáka ve 4. ročníku SŠ, konzervatoře
5. maximálně 7.000Kč na jednoho žáka v 1. a 2. ročníku nástavbového studia SŠ
6. maximálně 8.000Kč na jednoho studenta 1. až 3. ročníku VOŠ

Statistiky programu:

a) Podle druhu věcného určení dotace

Rok	Období	Školné	Stravné	Ubytování	Cestovné	Školní potřeby	Celkem
I/2015	leden - červen	374 700,-	602 300,-	170 500,-	664 700,-	588 300,-	2 400 500,-
II/2015	září - prosinec	374 300,-	590 600,-	117 500,-	561 600,-	690 300,-	2 334 300,-

b) Počet podpořených žáků středních škol dle ročníku

Ročník, počet žáků						
Rok	Období	1	2	3	4	celkem žáků
I/2015	L-Č	221	144	118	21	504
II/2015	Z - P	196	164	114	21	495

c) Počet podpořených studentů vyšších odborných škol dle ročníku

Ročník, počet studentů					
Rok	Období	1	2	3	celkem studentů
2015	L - Č	4	7	2	13
2015	Z - P	0	4	7	11

5.4.a) provést analýzu vzniku škol s vyšším počtem romských dětí, případně též dětí z jiných národnostních a etnických menšin

Analýza vzniku segregovaných škol bude realizována v rámci individuálního projektu systémového (IPs), který bude realizovat ÚV ČR – ASZ.

Projekt je připraven na základě výzvy k předkládání projektů IPs. Výzva byla vyhlášena již v roce 2015. Rámcové zadání z metodického výkladu výzvy kopíruji níže (finální návrh projektu se může v detailech lišit, ale pohybuje se v tomto rámci).

Projektový záměr i projektové charta byla schválen. ASZ předložila projektovou žádost do systému hodnocení. Předpokládáme, že projekt bude zahájen 01.07.2016.

Dílní aktivita „Analýza vzniku segregovaných škol“ bude realizována zejména vlastními pracovníky ASZ. Zadání analýzy se bude připravovat se zástupci akademického sektoru, ÚV ČR a MŠMT.

5.4.b) zamezovat vzniku tzv. segregovaných škol a postupně transformovat tzv. romské školy ve školy inkluzivní

Po zpracování Analýzy vzniku segregovaných škol s vyšším počtem romských dětí, budou nastavena opatření, která povedou ke snížení počtu tzv. segregovaných romských škol a za podpory rodičů, pedagogů a obce jejich postupné transformaci ve školy inkluzivní.

5.5.a) zvýšit efektivitu a účelnost dopadu dotačního programu „Podpora sociálně znevýhodněných romských žáků středních škol a studentů vyšších odborných škol“ s cílem jeho rozšíření o komplementární systém podpory formou tutoringu, doučování

a dalších aktivit ke zvýšení sebevědomí dětí k jejich udržení na školách a možnosti zvýšení podpory žáků v nižších ročnících, současně je nutné zajistit, aby školy zachovaly mlčenlivost o příjemcích dotací

MŠMT provedlo změny v nastavení a v podmínkách programu, tak aby byl program co neoptimálnější pro všechny romské sociální skupiny, i když nepobírají dávky hmotné nouze. V programu se odstranila jedna z podmínek, a to potvrzení z úřadu práce o pobírání dávek hmotné nouze a nahradila se novou podmínkou, a to čestným prohlášením žáka/studenta nebo zákonného zástupce, že jejich příjmy jsou na hranici životního minima pro zajištění studia žáka/studenta. Tuto podmínku jsme nově definovali na základě častých dotazů zákonných zástupců, kteří jsou zaměstnaní, ale nemají dostačující příjem pro splnění všech požadovaných náležitostí pro žáka/studenta střední školy, VOŠ a konzervatoří.

Změny v programu na období leden – červen 2016

V roce 2015 na rok 2016 byla nově zahrnuta nová podpora a odstraněna podmínka pro poskytnutí dotace „sociální znevýhodnění“ (potvrzená žádost místně příslušného ÚP ČR) zdůvodněno výše.

V programu na rok 2016 byla nově zahrnuta podpora na zajištění přímé podpory žáků/studentů ve vzdělávání, aktivita B. (doučování, mentoring), jejímž cílem bude zdárné ukončení studia. V minulých letech v programu byla podporována pouze finanční a materiální podpora žáků/studentů (úhrada nákladů na stravné, cestovné, školné, ubytování a školní potřeby, aktivita A).

Byla odstraněna podmínka týkající se hodnocení chování žáka/studenta (žákovi/studentovi v předešlém ukončeném pololetí školního roku nebylo jeho chování hodnoceno sníženou známkou z chování).

Program je nově rozdělen na dvě navazující podporované aktivity.

A. zajištění finanční a materiální podpory žáků/studentů (finanční podpora na školné, stravné, cestovné, ubytování a školní potřeby),

B. zajištění přímé podpory vzdělávání (podpora pro žáky/studenty, kteří žádají o podporu v rámci aktivity A.).

A. zajištění finanční a materiální podpory žáků/studentů (finanční podpora na školné, stravné, cestovné, ubytování a školní potřeby)

O dotaci může žádat právnická osoba (škola) pro žáky/studenty, kteří splňují podmínky pro podání žádosti.

Podmínky pro poskytnutí dotace:

a) žák/student se vzdělává v denní formě vzdělávání, dle § 25 zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů,

b) žák/student nedosáhl v době podání žádosti ještě 27 let,

c) žák/student není ve zkušební lhůtě podmíněného vyloučení ze školy,

d) žákovi/studentovi v předešlém ukončeném pololetí školního roku nebylo jeho celkové hodnocení hodnoceno neprospěl/a,

e) žák/student doloží, buď on sám, nebo jeho zákonný zástupce čestné prohlášení o tom, že je příslušníkem romské menšiny,

f) žák/student doloží, buď on sám (v případě že nežije ve společné domácnosti se zákonnými zástupci), nebo jeho zákonný zástupce čestné prohlášení o tom, že jejich příjmy jsou na hranici životního minima pro zajištění studia žáka/studenta.

Prostředky jsou určeny na částečnou nebo úplnou úhradu nákladů žáků v těchto položkách:

Školné – Stravné – Ubytování – Cestovné - Školní potřeby a učebnice

Výše dotace na jednoho žáka:

1. maximálně 4.000 Kč na jednoho žáka v 1. ročníku SŠ, konzervatoře
2. maximálně 5.000Kč na jednoho žáka v 2. ročníku SŠ, konzervatoře
3. maximálně 6.000Kč na jednoho žáka ve 3. ročníku SŠ, konzervatoře
4. maximálně 7.000Kč na jednoho žáka ve 4. ročníku SŠ, konzervatoře
5. maximálně 7.000Kč na jednoho žáka v 1. a 2. ročníku nástavbového studia SŠ
6. maximálně 8.000Kč na jednoho studenta 1. až 3. ročníku VOŠ

B. zajištění přímé podpory vzdělávání (podpora pro žáky/studenty, kteří žádají o podporu v rámci aktivity A.)

Tato aktivita je nově zařazena do programu. Aktivita navazuje na aktivitu A., bez které nelze realizovat toto opatření. Tato aktivita je zaměřena na doučování žáků/studentů. Cílem aktivity je zlepšení vzdělávacích výsledků romských žáků/studentů a motivovat je k úspěšnému ukončení studia na škole.

Právník osoba zajistí realizátora aktivity, který se bude věnovat žákům/studentům v potřebných předmětech. Realizátor aktivit je stanoven měsíčně na max. 8 hodin. Předpokládá se, že podporovanou aktivitu bude moci zastávat pedagogický pracovník školy.

Tab. č. 6: Výsledky DP v období leden – červen 2016 (aktivita A, B)

Počet podpořených žáků, studentů			688		
Počet podpořených škol			134		
Poskytnutá dotace			3 802 400,- Kč		
<i>Z toho na aktivitu A</i>			<i>Z toho na aktivitu B</i>		
Počet žáků, studentů	688		Počet žáků, studentů	364	

Počet škol	134	Počet škol	43
Návrh poskytnuté dotace	3 194 400,- Kč	Návrh poskytnuté dotace	608 000,- Kč

5.5.b) navýšit finanční prostředky na dotační titul „Podpora sociálně znevýhodněných romských žáků středních škol a studentů vyšších odborných škol“ na částku 12 mil. Kč s účinností od roku 2016

MŠMT na integraci romské komunity má ve své kapitole státního rozpočtu 19.800.000,- Kč. Uvedená částka je rozdělena na 2 dotační programy a to na:

- 1) Podpora integrace romské komunity;
- 2) Podpora sociálně znevýhodněných romských žáků středních škol a studentů vyšších odborných škol a konzervatoří.

Na rok 2016 MŠMT rozdělilo výše uvedenou část na podporu integrace romské komunity ve výši 12.800.000 Kč a na podporu sociálně znevýhodněných romských žáků středních škol a studentů vyšších odborných škol a konzervatoří ve výši 7.000.000 Kč.

MŠMT na rok 2016 nepožadovalo navyšovat finanční prostředky na program „Podpora sociálně znevýhodněných romských žáků středních škol a studentů vyšších odborných škol a konzervatoří“, a to z důvodu, že se finanční prostředky nevyčerpají na celý rok a následně během dotačního období školy zasílají zpět poskytnuté finanční prostředky MŠMT.

5.5.c) v rámci OP VVV se zaměřit na specifické výzvy, které podpoří aktivity zaměřené na přechod žáků ze základního vzdělání na střední školy a jejich udržení, a také na přechod z prvního na druhý stupeň ZŠ

V rámci výzvy Inkluzivní vzdělávání, která byla vyhlášena v srpnu 2015 (PO3 IP3 – Socio-ekonomická integrace marginalizovaných skupin jako jsou Romové) byly podpořeny aktivity zaměřené na usnadňování přechodu žáků mezi stupni vzdělávání, a to formou doučovacích aktivit, organizací volnočasových klubů a kroužků na rozvoj klíčových kompetencí a gramotností a podporou „peer programu“ (vytváření podmínek pro smysluplné využití volného času). Současně byly vyhlášeny aktivity na podporu adaptace dětí a žáků ve školním prostředí prostřednictvím zřízení pozic školních asistentů jak v MŠ, tak ZŠ (SŠ) a také podporou žáků prostřednictvím rozvoje školních poradenských pracovišť (pozice speciálních pedagogů, psychologů, koordinátorů inkluze a příp. dále sociálních pedagogů). Výzva s obdobnými podporovanými aktivitami (Inkluzivní vzdělávání pro KPSVL) specificky zaměřená na obce zapojené v koordinovaném přístupu k sociálně vyloučeným lokalitám je nyní v přípravě.

5.5.d) zvyšovat dostupnost vysokoškolského vzdělání pro studenty, kteří pocházejí z nízkopříjmových rodin tak, aby se zvýšil i podíl romských studentů s vysokoškolským vzděláním, tak aby odpovídal jejich podílu na populaci

Na snižování bariér v přístupu k vysokoškolskému vzdělávání je zaměřeno několik opatření:

- Návrh zvýšení sociálního stipendia obsažený v novele zákona o vysokých školách z 1.620 Kč měsíčně na jednu čtvrtinu minimální mzdy, v roce 2016 tedy 2.480 Kč (novele zákona v březnu 2016 schválena Parlamentem);
- OP VVV si určil specifický cíl „Zvýšení účasti studentů se specifickými potřebami, ze socio-ekonomicky znevýhodněných skupin a z etnických minorit na vysokoškolském vzdělávání, a snížení studijní neúspěšnosti studentů.“. Projekty zaměřené na tento cíl je možné podávat v rámci výzvy „ESF výzva pro vysoké školy“ s celkovou alokací 3,5 mld. Kč a s možností realizace mezi lety 2016–2022;
- Dlouhodobý záměr pro oblast vysokých škol na roky 2016–2020 deklaruje dostupnost jako jeden z klíčových cílů pro nadcházející období. Podle záměru by měl být současný systém finanční podpory vyhodnocen, aktualizován a rozšířen; měly by být nadále kompenzovány zvýšené náklady škol umožňujících přístup studentů se specifickými potřebami; požadavky na poradenství a podporu specifických skupin by měly být zahrnuty do standardů pro akreditace. Ministerstvo se rovněž zabývá problematikou studijní neúspěšnosti, která se zřejmě zásadně týká právě studentů z nízkopříjmových skupin.

8.3.c) rozpracovat a podporovat systematické a standardizované vzdělávání zdravotnických pracovníků na všech pozicích pro práci s etnickou menšinou (Romové), jako s osobami s odlišnou sociální a kulturní zkušeností; výuka by měla být standardizována, a to jak z hlediska obsahu, tak i z hlediska rozsahu, jakou by v rámci systematického vzdělávání zdravotnických pracovníků měla mít

Nepatří do gesce MŠMT. MŠMT může pouze standardizované programy dalšího vzdělávání akreditovat anebo vložit do Národní soustavy kvalifikací. U zdravotnického personálu je však standardizace a příprava takových kurzů v gesci MZ.

9.2.c) vzdělávání soudců, státních zástupců, advokátů, zapsaných mediátorů a státních úředníků a úředníků samospráv v antidiskriminačním právu

Povinné vzdělávání zaměstnanců MŠMT neprobíhá v antidiskriminačním právu. Součástí vstupního vzdělávání úvodního je pouze problematika rovných příležitostí žen a mužů.

9.3.a) pokračování ve vzdělávání žáků a studentů k větší toleranci a respektu k odlišnosti

Součástí výzvy Gramotnosti, která byla zveřejněna na konci roku 2015 (PO3 IP3 - Socio-ekonomická integrace marginalizovaných skupin jako jsou Romové), jsou mimo jiné také extrakurikulární aktivity na podporu rozvoje sociálních a občanských kompetencí se zaměřením na vzdělávání v oblasti metod a technik rozvoje tolerance žáků ZŠ a SŠ bez maturitní zkoušky. Cílem je podpořit žáky v dosahování vzájemného porozumění si i přes vnímání jinakosti.

9.3.c) spolupráce s médii na vytváření tolerantní společnosti respektující rovná práva všech

V rámci přípravy a projednávání novely a vyhlášky zavádějící společné vzdělávání čelilo MŠMT množství netolerantních výroků ze sociálních sítí i médií. MŠMT v odpovědích vždy prosazuje rovný přístup žáků ke vzdělávání a s několika médii se spolupráce v tomto ohledu daří lépe, než s jinými.

MŠMT v roce 2015 zahájilo řadu informačních seminářů v různých krajích ke společnému vzdělávání.

13.2.c) provést analýzu možnosti širšího zapojení Romů do plánování, vytváření a monitorování opatření financovaných z jednotlivých operačních programů a navrhnout systémové možnost zapojení Romů, kde k němu zatím nedošlo a předložit ji ministru pro lidská práva, rovněž příležitosti a legislativu

V OP VVV vzniklo v roce 2015 v rámci realizace principu partnerství několik platforem pro zapojení sociálních a ekonomických partnerů do plánování, vytváření a monitoring opatření.

Konkrétně se jedná o:

1. Monitorovací výbor, který je ustanoven na úrovni rezortů nebo zastřešujících asociací partnerů. MV se schází dvakrát ročně a posuzuje provádění programu a pokrok při plnění cílů. V Monitorovacím výboru mají možnost Romové nebo romské organizace uplatnit své podněty přes členy Monitorovacího výboru, kteří jsou relevantní, zejména: MŠMT – sekce vzdělávání, dále Česká odborná společnost pro inkluzivní vzdělávání, Vzájemné soužití, o.p.s., ÚV ČR– Rada vlády pro záležitosti romské menšiny, ÚV ČR – Sekcepro lidská práva – Odborpro sociální začleňování, kancelář Veřejného ochránce práv, popř. ostatní partnery. Seznam členů MV OP VVV je zveřejněn na stránkách OP VVV.
2. Hlavní plánovací komise programu (hlavní PKP), která je ustanovena jako tým pro přípravu a schvalování plánu výzev. V hlavní PKP mají možnost Romové nebo romské organizace uplatnit své podněty přes členy Monitorovacího výboru, kteří jsou relevantní, zejména: MŠMT – sekce vzdělávání, ÚV ČR– Sekcepro lidská práva – Odborpro sociální začleňování, Česká odborná společnost pro inkluzivní vzdělávání, popř. ostatní partnery. Seznam členů hlavní PKP je zveřejněn na stránkách OP VVV.
3. Dílčí plánovací komise programu (dílčí PKP), která je ustanovena jako tým pro přípravu výzev v prioritní ose 3 (regionální školství). V Monitorovacím výboru mají možnost Romové nebo romské organizace uplatnit podněty přes členy Monitorovacího výboru, kteří jsou relevantní, zejména: MŠMT – sekce vzdělávání, ÚV ČR– Sekce pro lidská práva - Odbor pro sociální začleňování, Česká odborná společnost pro inkluzivní vzdělávání, Zástupci Partnerství NNO 2014+, popř. ostatní partnery. Seznam členů dílčí PKP je zveřejněn na stránkách OP VVV.

13.2.d) vytvářet podporu pro budování kapacit romské občanské společnosti a zajistit, aby při určování členství ve všech pro romskou integraci relevantních grémiích, které se podílí na implementaci Evropských investičních a strukturálních fondů, byla zohledněna romská participace

V OP VVV vzniklo v roce 2015 v rámci realizace principu partnerství několik platforem pro zapojení sociálních a ekonomických partnerů do plánování, vytváření a monitoring opatření.

1. Monitorovací výbor, který je ustanoven na úrovni rezortů nebo zastřešujících asociací partnerů. MV se schází dvakrát ročně a posuzuje provádění programu a pokrok při plnění cílů. V Monitorovacím výboru mají možnost Romové nebo romské organizace uplatnit své podněty přes členy Monitorovacího výboru, kteří jsou relevantní, zejména: MŠMT – sekce vzdělávání, dále Česká odborná společnost pro inkluzivní vzdělávání, Vzájemné soužití, o.p.s., ÚV ČR- Rada vlády pro záležitosti romské menšiny, ÚV ČR- Sekce pro lidská práva - Odbor pro sociální začleňování, kancelář Veřejného ochránce práv, popř. ostatní partnery. Seznam členů MV OP VVV je zveřejněn na stránkách OP VVV.

2. Hlavní plánovací komise programu (hlavní PKP), která je ustanovena jako tým pro přípravu a schvalování plánu výzev. V hlavní PKP mají možnost Romové nebo romské organizace uplatnit své podněty přes členy Monitorovacího výboru, kteří jsou relevantní, zejména: MŠMT – sekce vzdělávání, ÚV ČR- Sekce pro lidská práva - Odbor pro sociální začleňování, Česká odborná společnost pro inkluzivní vzdělávání, popř. ostatní partnery. Seznam členů hlavní PKP je zveřejněn na stránkách OP VVV.

3. Dílčí plánovací komise programu (dílčí PKP), která je ustanovena jako tým pro přípravu výzev v prioritní ose 3 (regionální školství). V Monitorovacím výboru mají možnost Romové nebo romské organizace uplatnit podněty přes členy Monitorovacího výboru, kteří jsou relevantní, zejména: MŠMT – sekce vzdělávání, ÚV ČR- Sekce pro lidská práva - Odbor pro sociální začleňování, Česká odborná společnost pro inkluzivní vzdělávání, Zástupci Partnerství NNO 2014+, popř. ostatní partnery. Seznam členů dílčí PKP je zveřejněn na stránkách OP VVV.

7 MINISTERSTVO VNITRA ČR

9.1.b) monitorování legislativních i nelegislativních aktivit územně samosprávných celků z hlediska dodržování zákazu diskriminace při výkonu samostatné i přenesené působnosti

Monitorování legislativních a nelegislativních aktivit územních samosprávných celků v rámci jejich samostatné působnosti lze rozdělit na dvě části. V rámci první části Ministerstvo vnitra (dále jen „MV“) vykonává dozor z úřední povinnosti, zejména vůči obecně závazným vyhláškám obcí, které jsou mu na základě zákonem stanovené povinnosti zasílány (§ 12 zákona č. 128/2000 Sb.). Za rok 2015 tak zdejší odbor MV posoudil celkem 5562 vydaných obecně závazných vyhlášek a 5920 obecně závazných vyhlášek ve fázi návrhu. V rámci všech obecně závazných vyhlášek byly zkoumány i možné diskriminační účinky a dopady jednotlivých ustanovení, zejména co se týče oblasti veřejného pořádku. MV se nesetkalo s obecně závaznou vyhláškou, která by svojí regulaci vztahovala pouze na osoby určité národnosti či rasy. Taková obecně závazná vyhláška by byla předmětem návrhu na její zrušení u Ústavního soudu.

Při posuzování obecně závazných vyhlášek v oblastech s vyloučenými lokalitami či početnou romskou komunitou věnuje MV posouzení jejich zákonnosti větší pozornost, zejména co se týče důvodů pro stanovenou regulaci. Ani těmto obcím či městům však nelze odepřít ústavně zaručené právo samosprávy na svém území, a to i v rámci regulace činností, které jsou na jejich území způsobilé narušit veřejný pořádek. V případě regulace v takto vymezených lokalitách jsou ze strany MV zjišťovány důvody, které obce k takovému postupu vedou, zejména je zjišťováno:

- Zda byly učiněny před vydáním obecně závazné vyhlášky jiné kroky (opatření) k zabezpečení veřejného pořádku?
- Z jakého důvodu (za jakým účelem) je přistoupeno k regulaci některých činností na některých veřejných prostranstvích a jaký cíl daná regulace sleduje?
- Proč se výše uvedená regulace vztahuje pouze na některá veřejná prostranství? Bylo v daných lokalitách zjištěno porušování veřejného pořádku? Má obec k dispozici případné záznamy osvědčující danou skutečnost (údaje obecní policie apod.)?
- Dochází při aplikaci obecně závazné vyhlášky k dodržování zásady nediskriminace? Tzn., jsou za porušení ustanovení vyhlášky sankcionovány všechny osoby shodně?
- Jelikož se zákazy stanovené obecně závaznou vyhláškou vztahují na lokality, kde žije převážně romská menšina, nesměruje taková regulace k diskriminaci této skupiny obyvatel?

V rámci druhé části, kdy MV vykonává dozor nad výkonem samostatné působnosti na základě obdrženého podnětu, a to i v rámci nelegislativních opatření (zejména různých směrnic, pravidel apod.), je nutno konstatovat, že nám nejsou známy podněty, které by směřovaly vysloveně vůči rasové diskriminaci, a to s jednou výjimkou, kdy byla ze strany Veřejné ochránkyně práv namítána diskriminace ve vztahu k regulaci určitých činností i v lokalitách s početnou romskou komunitou (obecně závazné vyhlášky měst Varnsdorf a Litvínov). MV neshledalo v tomto případě postup uvedených měst jako diskriminační, neboť důvody pro regulaci některých činností v uvedených lokalitách shledalo legitimními. Regulaci činností, které dle místních podmínek způsobují rušení veřejného pořádku, je dle našeho názoru nutno provádět zejména na těch místech, kde k nim skutečně dochází, nikoliv na místech jiných. Právě rezignace na regulaci veřejného pořádku v lokalitách s romskou komunitou by mohla způsobit ještě výraznější dopad na vznik tzv. vyloučené lokality. K tomu je nutno dodat, že uvedené obecně závazné vyhlášky jsou v současné době na základě návrhu Veřejné ochránkyně práv posuzovány Ústavním soudem, samotná diskriminace však již ani ze strany Veřejné ochránkyně práv namítána není.

Již v roce 2009 vydalo MV ve spolupráci s Kanceláří veřejného ochránce práv metodickou pomůcku „Doporučení pro obce a města pro předcházení tvorby a rozšiřování sociálně vyloučených lokalit se zdůrazněním zajištění potřeby bydlení“. Tato metodická pomůcka byla v tištěné podobě distribuována na všechny obce v ČR a současně je zveřejněna na internetových stránkách MV, přičemž jednou z oblastí, která je zde upravena, je i problematika přístupu k obecním bytům. MV zde důrazně upozorňuje na skutečnost, že v rámci pronájmu obecního bytového fondu nelze postupovat diskriminačně, tedy v rozdílném přístupu k občanům obce z důvodu věku, pohlaví, národnosti apod.

Ve vztahu k regulaci veřejného pořádku formou obecně závazných vyhlášek (dále jen „OZV“) aktualizovalo MV v roce 2015 metodický materiál „Oblasti veřejného pořádku ve vztahu k možnostem jejich regulace OZV obcí“, kde obce upozorňuje, že v rámci stanovení povinností k zabezpečení veřejného pořádku formou OZV je třeba řídit se zásadami rovného přístupu (zákazu diskriminace), kdy případné rozdíly musejí být objektivně zdůvodnitelné.

V současné době připravuje MV zcela nové metodické doporučení ve vztahu k regulaci veřejného pořádku formou OZV, přičemž i zde bude rozpracována problematika diskriminace v rámci regulace činností, které jsou v rámci zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku nejčastěji regulovány.

Na problematiku diskriminace (a to nejen v oblasti veřejného pořádku) jsou obce průběžně upozorňovány i při metodické činnosti MV, zejména při posuzování návrhů či už schválených OZV, v rámci zpracovaných právních rozborů, které jsou obcím následně zasílány. Taktéž v rámci preventivního působení na obce a kraje jsou v rámci pravidelných čtvrtletních porad se zástupci krajských úřadů, ústředních správních úřadů a dalších představitelů veřejné správy na úseku dozoru a kontroly zařazovány informace k diskriminaci, kdy je pravidelně zván i zástupce Kanceláře veřejného ochránce práv.

9.3.c) spolupráce s médii na vytváření tolerantní společnosti respektující rovná práva všech

Korektní informování z hlediska etnicity je jedním z hlavních opatření v oblasti komunikační strategie MV a Policie ČR (dále jen „PČR“), která byla přijata v rámci Koncepte boje proti extremismu pro rok 2015.

Byly nastaveny komunikační kanály mezi projektem ASZ HateFree Culture (dále jen „HF“) a MV v rámci Kampaně proti násilí z nenávisti za účelem ověřování informací bezpečnostního charakteru, které bývají šířeny na internetu, zejména prostřednictvím sociálních sítí. MV projekt HF velice pozitivně hodnotí. Tento projekt významně přispívá ke kultivaci virtuálního prostoru, zároveň pomáhá uvádět na pravou míru nepravdy a tzv. hoaxy šířené extremistickými, xenofobními a populistickými subjekty. Aktivita týmu HF je pozitivně hodnocena i na mezinárodních fórech, mezinárodními lidskoprávními organizacemi. Tato aktivita je zvláště v době migrační krize neocenitelná.

10.1.a) věnovat při tvorbě a naplňování konceptu boje proti extremismu pozornost anticiganismu jako zvláštní formě rasismu a jeho projevům

Koncepce boje proti extremismu pro rok 2015 byla schválena 21.05.2015 usnesením vlády č. 389. Nabídla širokou paletu opatření souvisejících s anticiganismem. Lze zmínit např. opatření v oblasti komunikační strategie MV a PČR (korektní informování z hlediska etnicity), potírání nenávistných obsahů na internetu, vzdělávací, osvětové aktivity, aktivity v oblasti prevence kriminality související se sociálně vyloučenými lokalitami, tréninkové aktivity pro OČTŘ, či úkoly v oblasti pomoci obětem trestné činnosti s extremistickým podtextem.

Lze konstatovat, že anticiganistické projevy ze strany extremistů byly v roce 2015 spíše na ústupu. Vystřídaly je projevy protiislámské či protiimigrantské. Přesto však bude aktualizovaná Koncepce boje proti extremismu pro rok 2016 nadále klást důraz na téma anticiganismu, protože nelze vyloučit, že se k němu pravicoví extremisté, či populisté opět navrátí.

10.2.a) v rámci koncepčních materiálů a při realizaci podpůrných opatření v oblasti prevence kriminality cílit na zvyšování bezpečnosti Romů, zejména Romů žijících ve vyloučených lokalitách, jako zvláště zranitelné skupiny obyvatel

V rámci Koncepce boje proti extremismu, Strategie prevence kriminality či při podpoře dotačních programů prevence kriminality jsou pomoc obětem trestné činnosti s extremistickým podtextem, mírnění projevů extremismu a zvyšování bezpečnosti v SVL hlavními prioritami.

10.2.b) nadále rozvíjet program asistent prevence kriminality, průběžně jej vyhodnocovat a zvyšovat podíl Romů a Romek zapojených do programu a hledat další možnosti spolupráce s PČR a městské policie s cílem zvýšit bezpečí

Projekt Asistent prevence kriminality (dále jen „APK“) MV úspěšně realizuje v celé ČR a lze jej hodnotit jako nejúspěšnější projekt od počátku dotačního titulu na Program prevence kriminality vůbec, tedy od roku 1996. Cílem projektu je snížení počtu spáchaných trestných činů i přestupků (protiprávního jednání obecně) v SVL, zajištění vymahatelnosti práva, prevence sousedských sporů, bagatelní a latentní protiprávní činnosti, kterou PČR a obecní policie v rámci SVL obtížně řeší, a změna negativního pohledu majoritní společnosti na osoby sociálně vyloučené. V každé obci je také vytvořena pozice mentora – strážník obecní policie, který asistentům předává úkoly, kontroluje jejich plnění, pomáhá jim při zvládání úkolů a překonávání problémů. Tam, kde není obecní policie zřízena, zastává roli mentora PČR nebo obecní policie sousedního města. S asistenty i mentory spolupracuje PČR v příslušných lokalitách. Projekt APK je hodnocen velmi pozitivně, výrazně se podílí na zvýšení úrovně bezpečí a dodržování veřejného pořádku a aktivizuje dlouhodobě nezaměstnané.

Po pilotní realizaci projektu v roce 2009 bylo již v roce 2010 v rámci ČR 38 APK působících v 10 obcích, v roce 2015 již působilo v 58 obcích v rámci celé ČR 175 APK.

Projekt APK podporován zejména ze dvou finančních zdrojů. Prvním byl státní rozpočet, kapitola MV, státní účelová dotace v rámci Programu prevence kriminality, druhým zdrojem byl ESF a OPLZZ. V rámci projektu ESF OPLZZ „Asistent prevence kriminality II.“ (CZ.1.04/3.3.00/C5.00001) byla činnost rozšířena do 20 obcí celé ČR a bylo v něm zaměstnáno 75 osob na pozici APK. Tento projekt byl ukončen k 30.10.2015.

Tab. č. 7: Počet podpořených dílčích projektů prevence kriminality Asistent prevence kriminality v letech 2010–2015 a celková výše přiznaných finančních dotací z Programu prevence kriminality

Rok	Počet podpořených obcí	Počet APK**	Celková výše přiznané dotace
2010	10	38	3 876 000 Kč
2011	16	104	3 423 000 Kč
2012	21*	37	5 328 000 Kč

2013	38*	90	13 360 000 Kč
2014	64*	127	17 644 000 Kč
2015	58*	175	22 656 000 Kč

*Pozn.: u počtu podpořených obcí označených * je započítána pouze dotace z Programu prevence kriminality bez evropských projektů; u počtu APK ** jsou počítáni APK pouze z národních dotací (tyto počty však nelze s počty APK podpořených z ESF OP LZZ sčítat, protože někteří APK jsou v jednom roce podpořeni jak z ESF OP LZZ, tak z Programu prevence kriminality, např. když projekt ESF OP LZZ netrvá celý kalendářní rok).*

Další APK působí v rámci celé ČR a jsou podporováni např. z podpory úřadů práce (aktivní politika zaměstnanosti) či z vlastních rozpočtů obcí.

V roce 2015 začalo MV vyjednávat financování APK i z dalších zdrojů, neboť v tomto roce dotace z Programu prevence kriminality MV na tento projekt dosáhly více než 22,6 mil. Kč, což již začíná vytvářet překážku pro rozvoj dalších prospěšných projektů prevence kriminality v rámci celé ČR.

8 MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ ČR

8.3.a) rozpracovat do strategických dokumentů ministerstva zdravotnictví možnosti podpory pro zajištění dostupnosti zdravotní péče a služeb pro obyvatele sociálně vyloučených lokalit

V roce 2014 podpořily vláda a Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky realizaci Zdraví 2020 - Národní strategie ochrany a podpory zdraví a prevence nemocí (dále jen „Národní strategie Zdraví 2020“). Účelem Národní strategie Zdraví 2020 je především nastartování účinných a dlouhodobě udržitelných mechanismů ke zlepšení zdravotního stavu populace. Neméně významná je i její role jako klíčového dokumentu pro splnění předběžné podmínky Evropské komise pro čerpání finančních prostředků z evropských fondů pro oblast zdravotnictví. Hlavním výstupem dosavadní realizace je vytvoření tzv. akčních plánů (dále jen „AP“), které blíže specifikují konkrétní cíle, odpovědnost, ukazatele, termíny plnění pro klíčová prioritní témata Národní strategie Zdraví 2020 a rámcové rozpočty. AP jsou materiálem, který by měl zajistit kontinuitu směřování péče o zdraví. V této chvíli existuje celkem třináct akčních plánů, z nichž některé obsahují dílčí akční plány, dle rozsahu jednotlivých témat např. Podpora pohybové aktivity, Správná výživa a stravovací návyky, Prevence obezity, Bezpečnost potravin, Omezení zdravotně rizikového chování, Celoživotní vzdělávání zdravotnických pracovníků, Rozvoj ukazatelů zdravotního stavu obyvatel, Rozvoj zdravotní gramotnosti.

Akční plány byly dne 20.08.2015 předloženy vládě, která je vzala na vědomí usnesením č. 671. Podporu akčním plánům vyslovil i Výbor pro zdravotnictví Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR na svém 23. jednání dne 02.09.2015 a v souvisejícím usnesení č. 99. Navrhovaná opatření v AP jsou nyní dále diskutována a projednávána s věcně příslušnými ministerstvy, institucemi a ostatními zástupci z řad odborné veřejnosti, neziskového a soukromého sektoru, odborných společností, vzdělávacích a dalších institucí tak, aby byly stanoveny priority a rozpracovány jednotlivé projekty, včetně identifikace konkrétních zdrojů financování pro vybrané aktivity.

8.3.b) podporovat opatření, která v co největší míře zajistí, že klienti zdravotnických zařízení nebudou diskriminováni či znevýhodněni na základě příslušnosti k romské menšině

Ministerstvo zdravotnictví (dále jen MZ) navrhlo v roce 2015 v rámci celoživotního vzdělávání nelékařských zdravotnických pracovníků novou vzdělávací akci na téma Minoritní skupiny. Náplní kurzu budou specifika minoritních skupin, kulturní a společenské odlišnosti, zdravotní a sociální aspekty minorit, fenomén migrace, přistěhovalci, jazyková bariéra. V současné době je vzdělávací akce v přípravné fázi.

8.3.c) rozpracovat a podporovat systematické a standardizované vzdělávání zdravotnických pracovníků na všech pozicích pro práci s etnickou menšinou (Romové), jako s osobami s odlišnou sociální a kulturní zkušeností; výuka by měla být standardizována, a to jak z hlediska obsahu, tak i z hlediska rozsahu, jakou by v rámci systematického vzdělávání zdravotnických pracovníků měla mít

V rámci vzdělávacích programů všech oborů specializačního vzdělávání lékařů zubních lékařů a farmaceutů byl zaveden povinný kurz „Základy zdravotnické legislativy, etiky a komunikace“, v jehož rámci jsou tito zdravotníci edukováni pro komunikaci a jednání s pacientem. Tento kurz zahrnuje získávání znalostí a dovedností pro práci se všemi pacienty, a to včetně menšin, cizinců, apod. V rámci tohoto kurzu doporučuje MZ používat podklady, které zajišťuje a shromažďuje Rada vlády pro záležitosti romských komunit (viz.http://www.mzcr.cz/Odbornikydokumenty/informace-akreditovanypracovistimktera-zajistuji-postgradualni-vzdelavani-zd_6616_934_3.html).

Dále také viz bod. 8.3b).

8.3.d) podporovat prevenci onemocnění a zdravý životní styl ve vztahu k Romům, systematicky zvyšovat jejich zdravotní gramotnost, věnovat dostatečnou pozornost hodnocení efektivnosti těchto programů a jejich udržitelnosti

MZ podpořilo v roce 2015 v rámci dotačního programu „Národní program zdraví - Projekty podpory zdraví“ projekt Státního zdravotního ústavu „Podpora zdraví ve vyloučených lokalitách - snižování zdravotních nerovností“. Výstupem projektu je publikace, která popisuje roční působení v sociálně vyloučených lokalitách několika regionů ČR a zodpovídá na otázku, jaký vliv na zdravotní stav člověka mají chudoba, vzdělání, sociální postavení nebo etnicita (<http://www.szu.cz/tema/podpora-zdravi/podpora-zdravi-ve-vyloucenych-lokalitach-snizovani>).

8.3.e) provádět výzkumy a šetření na základě vybraných indikátorů zdraví a zaměřené na zdravotní situaci Romů a determinanty zdraví ve srovnání s většinovým obyvatelstvem, podporovat publikování a rozšiřování jejich výsledků, a to nejenom mezi odborníky, ale i v médiích

Plnění: viz bod 8.3.d)

9.2.c) vzdělávání soudců, státních zástupců, advokátů, zapsaných mediátorů a státních úředníků a úředníků samospráv v antidiskriminačním právu

Příkazem ministra č. 26/2012 byl na základě usnesení vlády ze dne 09.05.2012 č. 331, o etickém kodexu MZ zdravotnictví, který obdrží každý zaměstnanec při nástupu do zaměstnání a je povinen se s ním seznámit. V úvodu je uvedeno: „Mezi základní povinnosti, na které má dbát každý zaměstnanec, je dodržování zákonnosti při rozhodování všech postupů a zachování rovného přístupu ke všem fyzickým i právnickým osobám.“ V části I. Základní ustanovení, bod 1 se dále mimo jiné uvádí: „Navazuje na základní práva a povinnosti zaměstnanců uvedené v zákoníku práce a v dalších právních předpisech, v pracovním řádu ministerstva a dalších vnitřních předpisech a v oblasti obecných etických norem chování a jednání.“

9 MINISTR PRO LIDSKÁ PRÁVA, ROVNÉ PŘÍLEŽITOSTI A LEGISLATIVU

4.1.b) podporovat výzkum romského jazyka, romské kultury a historie, vytvářet příležitosti pro realizaci takto zaměřených výzkumných projektů v rámci podpory výzkumu

Výzkum romského jazyka, romské kultury a historie byl v roce 2015 podporován v rámci dotačního programu Podpora implementace Evropské charty regionálních či menšinových jazyků, v oblasti B – Kvantitativní a kvalitativní analýzy zaměřené na výzkum užívání menšinových jazyků, indikaci oblastí jejich podpory a návrhy forem této podpory. V roce 2015 byly v tomto dotačním programu uspořádány dvě kola dotačního řízení, aby došlo k využití všech prostředků alokovaných na tento dotační program. Konkrétně byly podpořeny v oblasti B dva projekty Univerzity Karlovy v Praze zaměřující se na výzkum romského jazyka. První z podpořených projektů se specializoval na jazykovou socializaci mluvčích romštiny v ČR. Druhý z projektů se zaměřil na Analýzu potenciálu jazykových technologií při revitalizaci menšinových jazyků se zaměřením na romštinu.

4.2.a) vytvořit podmínky pro efektivnější využití dotačního titulu Podpora implementace Evropské charty regionálních či menšinových jazyků ve vztahu k romštině

V roce 2015 byl v rámci splnění cíle efektivnějšího využívání finančních prostředků dotačního programu uspořádán seminář pro potenciální žadatele o dotaci pro rok 2016. Cílem semináře bylo oslovit široké kruhy aktérů pohybujících se v oblasti vzdělávacích aktivit týkajících se národnostních menšin a v oblasti výzkumu užívání menšinových jazyků a zprostředkovat těmto aktérům potřebné informace k podání žádosti v dotačním programu. Seminář a zveřejněné materiály z něj vedly i ke zvýšení zájmu o dotační program, jelikož pro rok 2016 bylo podáno 21 žádostí, což představuje v porovnání s předchozími roky pozorovatelný nárůst.

4.3.c) přijmout opatření, která by vedla k ukončení provozu velkovýkrmy prasat v bezprostřední blízkosti pietního místa v Letech u Písku

Na úrovni ministra kultury Mgr. Daniela Hermana a ministra pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu Mgr. Jiřího Dientsbiera probíhají jednání se zástupci a. s. AGPI o možnostech řešení ukončení provozu velkovýkrmy vepřů.

4.3.d) podporovat dialog s odborníky, romskou občanskou společností a s pozůstalými o související společenskovoední problematice, zejména s ohledem na uctění památky obětí holocaustu a odškodnění souvisejících křivd

Tento úkol je plněn prostřednictvím činnosti Pracovní skupiny pro odškodnění Romů, která se zabývá především tématem odškodňování obětí romského holocaustu a rozvojem památníků v Letech u Písku a v Hodoníně u Kunštátu. PS se v roce 2015 sešla dvakrát, a to 20.02.2015 a 15.10.2015. Pracovní skupina se v roce 2015 zabývala situací ohledně výkupu velkovýkrmy vepřů stojící na místě bývalého tzv. cikánského tábora v Letech; možnostmi odškodnění obětí romského holocaustu Německou spolkovou republikou; výzkumem a šířením informací ohledně historie Romů a především romského holocaustu; správcovstvím památníků v Letech a Hodoníně.

Dne 07.10.2015 PS zorganizovala koordinační schůzku ke sladění společného postupu ve věci správcovství pietních míst s cílem, aby tato místa byla spravována samotnými Romy.

4.3.e) revidovat usnesení vlády č. 158 z 2. března 2011 o změně usnesení vlády ze dne 4. května 2009 č. 589 k úpravě pietních míst v Letech u Písku a v Hodoníně u Kunštátu ve věci správy pietního místa v Hodoníně u Kunštátu

Jak je uvedeno výše, dne 07.10.2015 Pracovní skupina pro odškodnění Romů zorganizovala koordinační schůzku ke sladění společného postupu ve věci správcovství pietních míst s cílem, aby tato místa byla spravována samotnými Romy.

Na svém zasedání dne 19.03.2015 Rada vlády pro záležitosti romské menšiny podpořila návrh MRK ve věci budoucího využití Památníku v Hodoníně u Kunštátu a jeho správy.

4.4.d) začlenění romské tematiky do vysílání veřejnoprávních médií (ČT a ČRo), a to jak formou národnostních pořadů, tak také zapojováním Romů a romské tematiky do mainstreamových pořadů; zapojení romštiny jako jazyka běžné komunikace do vysílání veřejnoprávních médií (ČT, ČRo) např. formou titulkování romských vstupů do češtiny a využívání českého překladu romských vstupů při využití romsky mluveného originálu jako podkresu

V roce 2015 doznala práce Pracovní skupiny pro národnostně menšinové vysílání, poradního grémia Rady vlády pro národnostní menšiny, významného výsledku. Po několika jednáních se zástupci veřejnoprávního rozhlasu je od listopadu 2015 rozšířeno vysílání Českého rozhlasu pro národnostní menšiny a o nich, a to v podobě cca půlhodinového pořadu Mezi námi, který je vysílán každou sobotu odpoledne na stanici ČRo Plus. Podobně Pracovní skupina diskutuje s vedením České televize na podobné téma.

5.3.d) naplňovat Memorandum o spolupráci mezi ministrem pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu a ústředním školním inspektorem České školní inspekce ve vztahu k romským žákům a provést analýzu možnosti sběru anonymizovaných etnických dat ve vzdělávání

V roce 2014 byla zahájena spolupráce mezi ministrem pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu a Českou školní inspekcí, která pokračovala i v roce 2015. Strany se shodly na vzájemné dlouhodobé spolupráci a podpoře v rámci jejich působnosti týkající se realizace práva na vzdělání, se zvláštním důrazem na vzdělávání osob se speciálními vzdělávacími potřebami (zejména Romů, cizinců a osob se zdravotním postižením) v souladu se zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a to v souladu se zásadou zákazu diskriminace a s ohledem na zákon č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon).

Spolupráce probíhá prostřednictvím pracovní skupiny, která má celkem 18 členek a členů z řad ústředních orgánů státní správy, neziskového sektoru, akademické obce a občanské společnosti. Koordinací spolupráce byli pověřeni do 17.06.2015 tehdejší náměstkyně ministra pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu Mgr. Kateřina Valachová Ph.D. a náměstek ústředního školního inspektora PhDr. Ondřej Andrys MAE. Poté, co se stala Mgr. Kateřina Valachová Ph.D. ministryní školství, mládeže a tělovýchovy, byla pověřena koordinací náměstkyně pro řízení Sekce pro lidská práva Mgr. Martina Štěpánková.

V roce 2015 se uskutečnila 3 zasedání pracovní skupiny.

7.1.a) sledovat a vyhodnocovat bariéry a diskriminační okolnosti, které brání Romům v přístupu k bydlení (zejména pak sociálnímu / obecnímu a k tržnímu nájemnímu) a dávat podněty k řešení kompetentním orgánům

V říjnu 2015 byla vládou přijata Koncepce sociálního bydlení, která stanovuje hlavní východiska pro připravovaný zákon o sociálním bydlení. Následně bylo připravováno paragrafované znění zákona o sociálním bydlení. Zákon by měl být předložen vládě do června 2016. MLP byl zapojen do příprav jak koncepce, tak zákona. V rámci přípravy zákona bylo prováděno i vyhodnocování bariér a diskriminačních okolností, které brání Romům v přístupu k bydlení.

7.1.b) zohlednit při tvorbě koncepce sociálního a podporovaného bydlení a dalších opatření v této oblasti situaci romských rodin, především rodin s vícero dětmi, s respektováním východiska, že rodiny s dětmi by měly vždy bydlet v bytech, a že žádné dítě by nemělo vyrůstat na ubytovně

V říjnu 2015 byla vládou přijata Koncepce sociálního bydlení, která stanovuje hlavní východiska pro připravovaný zákon o sociálním bydlení. Následně bylo připravováno paragrafované znění zákona o sociálním bydlení. Zákon by měl být předložen vládě do června 2016. V rámci přípravy zákona byl naplňován i tento úkol.

7.1.c) ve všech připravovaných nástrojích podpory bydlení sledovat dopad na Romy a navrhopvat úpravy kritérií a programů tak, aby Romové nebyli z podpory vylučováni; vyhodnocovat dopad stávajících programů podpory bydlení na Romy a navrhopvat úpravu jejich parametrů

V říjnu 2015 byla vládou přijata Koncepce sociálního bydlení, která stanovuje hlavní východiska pro připravovaný zákon o sociálním bydlení. Následně bylo připravováno paragrafované znění zákona o sociálním bydlení. Zákon by měl být předložen vládě do června 2016. V rámci přípravy zákona byl plněn i tento úkol.

7.2.a) vyhodnotit realizované intervence v oblasti bydlení z hlediska dodržování základních standardů bydlení, funkčnosti, ale také práv dotčených osob zejména s ohledem na práva dětí

Úkol je plněn průběžně. Bude naplňován rovněž při monitorování využití finančních prostředků z Evropských strukturálních a investičních fondů.

8.2.b) realizovat nadále programy Podpora terénní práce a Prevence sociálního vyloučení a komunitní práce a zajistit jim odpovídající finanční podporu

Oba dva jmenované dotační programy byly v roce 2015 realizovány, přičemž v rámci dotačního programu Podpora terénní práce byly vyhlášeny dvě kola dotačního řízení tak, aby bylo podpořeno maximum obcí v rámci alokovaných prostředků pro dotační program. V dotačním programu Podpora terénní práce tak bylo v rámci obou kol podpořeno z 59 žádostí celkem 46 obcí v celkové výši 9.531.408 Kč.

Dotační program Prevence sociálního vyloučení a komunitní práce se v roce 2015 zaměřoval především na podporu projektů využívajících metody komunitní práce, jelikož se jedná o opomíjenou avšak potřebnou formu práce s vyloučenými romskými komunitami. Revize zaměření dotačního programu z podpory aktivit směřujících k budování kapacit pro sociální služby na podporu projektů využívajících metody komunitní práce reagovala na aktuální výzvy z terénu a na potřebnost změnu přístupu v práci se SVL, kterých dle nejnovějších výzkumů narůstá. Podpora projektů komunitní práce umožňuje obsáhnout větší skupinu osob nežli v ostatních oblastech a hlavně umožňuje jejich intenzivnější zapojení do projektů, kdy nejsou pouhými příjemci podpory (služby), ale pod vedením odborníků se sami stávají hybateli, či realizátory žádoucích změn ve svém okolí. V roce 2015 bylo celkem podpořeno 32 organizací v celkové výši 12.207.000 Kč.

8.2.c) podporovat programy prevence drogové závislosti a zapojit, kde je to místně možné a vhodné, do této činnosti příslušníky romské menšiny a romských organizací

Toto opatření nebylo v roce 2015 realizováno, probíhaly však v rámci příprav Metodiky monitorování naplňování SRI jednání, jakým způsobem toto opatření efektivně naplňovat.

9.1.a) monitorování legislativního i nelegislativního procesu z hlediska dodržování zákazu diskriminace při výkonu veřejné moci státem se specifickým zřetelem k situaci Romů

MLP je připomínkovým místem pro všechny vládní materiály z hlediska ochrany lidských práv a základních svobod podle čl. 5 odst. 1 písm. a) Legislativních pravidel vlády a čl. II, odst. 1 Jednacího řádu vlády jako člen vlády pověřený koordinací činnosti vlády v oblasti lidských práv. Vypracovává připomínky především k legislativním návrhům vlády a k hlavním koncepčním dokumentům vlády týkajícím se ochrany lidských práv a základních svobod. U návrhu se v rámci posuzování souladu s lidskými právy sleduje i dodržování zákazu diskriminace. Úkol je průběžně plněn.

9.1.b) monitorování legislativních i nelegislativních aktivit územně samosprávných celků z hlediska dodržování zákazu diskriminace při výkonu samostatné i přenesené působnosti

Tento úkol vykonává primárně MV. V roce 2015 MLP nebyl ze strany MV osloven.

9.1.c) zkoumání dopadu vládních politik na národnostní a etnické menšiny, především Romy, a jiné skupiny ohrožené diskriminací a sběr relevantních dat

MLP každoročně předkládá vládě Zprávu o stavu romské menšiny v ČR, Zprávu o situaci národnostních menšin v ČR, které zachycují dopad vládních politik na národnostní menšiny a etnické menšiny.

9.2.c) vzdělávání soudců, státních zástupců, advokátů, zapsaných mediátorů a státních úředníků a úředníků samospráv v antidiskriminačním právu

Kancelář Rady vlády pro záležitosti romské menšiny prostřednictvím metodického vedení koordinátorů pro záležitosti romské menšiny a během setkání s romskými poradci a terénními pracovníky zařazuje témata antidiskriminace na program setkání. Kancelář Rady se této problematice bude intenzivněji věnovat v dalším období.

9.2.d) rozšíření oprávnění a posílení kapacit Veřejné ochránkyně práv jako orgánu pro rovné zacházení a ochranu před diskriminací

Příslušná novela (sněmovní tisk č. 379) je v době zpracování tohoto dokumentu projednávána v Poslanecké sněmovně a v nejbližší době by mělo proběhnout její 3. čtení.

9.3.b) veřejné kampaně proti nenávisti a na podporu snášenlivosti a tolerance

Odbor pro sociální začleňování ÚV ČR realizuje Kampaň proti násilí z nenávisti, v rámci které byla spuštěna mediální kampaň HF, která si klade za cíl přimět především mladé uživatele internetu (cílová skupina 15-25 let) ke kritické reflexi informací z mediálního prostoru týkajících se xenofobie a vzájemného soužití.

9.3.c) spolupráce s médii na vytváření tolerantní společnosti respektující rovná práva všech

Společný Výbor pro média Rady vlády pro lidská práva a Rady vlády pro záležitosti romské menšiny v rámci své činnosti v roce 2015 usiloval o objektivní a netendenční zobrazování příslušníků menšin (Romové, cizinci) v audiovizuálních, tištěných a elektronických médiích. V reakci na nárůst xenofobních a islamofobních příspěvků a kampaní objevujících se na sociálních sítích se setkali členové výboru se zástupci společnosti Facebook vedenými ředitelkou pro vnější komunikaci sociální sítě Monicou Bickert. Cílem schůzky bylo přesvědčit zástupce sociální sítě Facebook o neodkladné potřebě zamezit šíření projevů nenávisti prostřednictvím takových opatření, jež v rychlém čase umožní společnosti odstranit příspěvky s nevhodným obsahem. Výbor dále navázal spolupráci s PČR, kdy byl ze strany plk. Mgr. Karla Kuchaříka z Policejního prezidia ČR seznámen s podílem identifikovaných extremistických projevů na internetu a postupu orgánů činných v trestním řízení v těchto případech. Otevřeno na jednání bylo téma vypracování přehledného metodického postupu pro běžné uživatele internetu v oblasti spolupráce s PČR při nahlašování a potírání extremistických projevů. Výbor ve svém podnětu doporučil přijmout úpravu zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, která by provázala sankční ustanovení se zákazem stereotypizace dle ustanovení §32 odst. 1 písm. i) zákona.

9.3.d) ve spolupráci s realizátory ocenění Roma Spirit připravit návrh na možnou podporu této akce z veřejných zdrojů

MLP se v roce 2015 zúčastnil slavnostního předání cen. MLP předal cenu in memoriam zakladatelce české romistiky Mileně Hübschmannové.

10.2.c) v oblasti bezpečnosti využívat potenciál pracovní skupiny pro bezpečnost při Radě vlády pro záležitosti romské menšiny, jejíž podněty ke zlepšení vymahatelnosti práva budou pravidelně předkládány Radě

Při Radě vlády pro záležitosti romské menšiny byla zřízena Pracovní skupina pro bezpečnost, její činnost byla však v průběhu roku 2015 z personálních důvodů přerušena. Agenda Pracovní skupiny byla řešena v rámci činnosti Výboru pro spolupráci se samosprávami.

Kancelář Rady vlády pro záležitosti romské menšiny je zastoupena v Republikovém výboru prevence kriminality.

11.1.a) provést analýzu potřeb obcí ohledně zaměstnávání romských poradců

V roce 2015 proběhla konzultace mezi Kanceláří Rady vlády pro záležitosti romské menšiny a krajskými koordinátory pro romské záležitosti, jejímž cílem bylo navrhnout způsob realizace analýzy. Diskuse k tomuto tématu však nebyla ke konci roku 2015 ukončena. Nejednotný postoj přetrvává nadále v oblasti a objemu dat, z nichž by měla být analýza provedena. Mezi uváděné a diskutované zdroje patřila data z aktualizované Analýzy (Mapy) sociálně vyloučených lokalit, resp. vyhodnocení těchto dat z oblasti sociálního vyloučení ve vztahu k aktuálnímu rozsahu pracovního úvazku tzv. romských poradců v daném území. Dále se jednalo o samotné odpovědi krajských koordinátorů pro romské záležitosti, kteří by byli dotazováni na potřebnost posílení pozice romských poradců na obecních úřadech obcí s rozšířenou působností s ohledem na počet Romů ve správním obvodu ORP a dosavadní spolupráci s romskými poradci. Posledním diskutovaným zdrojem dat pro analýzu byly samotné ORP, jež by s ohledem na počet příslušníků romské komunity byly dotazovány, jaké dlouhodobé a aktuální potřeby identifikují v oblasti integrace Romů a jak integraci příslušníků romské menšiny zabezpečují (např. Proč nemá ORP zřízenou pozici romského poradce? V čem obec vidí překážky ve zřízení této pozice?). První data za rok 2015 pro vyhotovení analýzy obdržela Kancelář Rady vlády pro záležitosti romské menšiny

od krajských koordinátorů v rámci jejich podkladů pro přípravu Zprávy o stavu romské menšiny v České republice za rok 2015.

11.1.b) v návaznosti na provedenou analýzu navrhnout možnosti nástroje k systémovému posílení kapacit obcí pro integraci romské menšiny, při nastavování možností financování pozice romských poradců by měla být zvažena možnost financování této pozice z prostředků ESIF

Kroky k naplnění tohoto opatření budou realizovaná až v roce 2016.

11.2.a) systematicky zahrnovat do lokálních partnerství rovněž místní představitele romské občanské společnosti a výbory zřizované podle zákona o právech příslušníků národnostních menšin, kde jsou zřízeny, a umožnit jim tak podílet se na tvorbě strategických plánů

Odbor pro sociální začleňování ÚV ČR se prostřednictvím své činnosti v lokalitách snaží zapojovat představitele romské občanské společnosti do činnosti lokálních partnerství.

Na podzim roku 2015 Evropská komise vyhlásila výzvu určenou pro národní kontaktní místa pro integraci Romů k podpoře tzv. Národních romských platform, tj. institucí či fór v jednotlivých členských zemích EU, které zastupují zájmy Romů a v jejichž rámci je rozvíjen dialog mezi většinovou společností a romskou menšinou. Kancelář Rady vlády pro záležitosti romské menšiny na tuto výzvu reagovala a uspěla s projektem Aktivizace a zmocňování romských aktérů prostřednictvím Národní romské platformy. Projekt se bude realizovat od května roku 2016 do dubna roku 2017. Počítá se s navazující výzvou.

Výbory pro národnostní menšiny ve své většině mají agendu polské menšiny (polské národnostní školství), a to v regionu Těšínského Slezska. Ostatní výbory v dalších regionech se zabývají otázkami spjatými se slovenskou, německou, ukrajinskou, maďarskou, bulharskou, chorvatskou, vietnamskou a řeckou menšinou, romské problematice se věnují relativně málo. Romská agenda také zpravidla překračuje hranice národnostně menšinové politiky.

11.2.b) zapojení krajských koordinátorů pro romské záležitosti a romských poradců do nástrojů územní dimenze

V listopadu 2015 se uskutečnilo pracovní setkání krajských koordinátorů pro romské záležitosti a mj. vybraných romských poradců, na němž bylo představeno strategické opatření v podobě zapojení těchto aktérů do nástrojů územní dimenze. Proces zapojování krajských koordinátorů pro romské záležitosti (např. pracovní skupina oblast sociální při Regionální stálé konferenci) a romských poradců (skupiny pro přípravu a naplňování integrovaného plánu rozvoje území) do těch to nástrojů bude sledován zpětně až v souvislosti s přípravou Zprávy o stavu romské menšiny v České republice za rok 2016.

12.1.a) posílit kancelář Rady vlády pro záležitosti romské menšiny o jedno funkční místo tak, aby byla zajištěna metodická podpora spojená s metodickým vedením krajských koordinátorů, romských poradců a terénních pracovníků věnujícím se romské integraci na krajské a místní úrovni

Opatření bylo v roce 2015 naplněno.

12.1.b) zajišťovat metodické vedení krajských koordinátorů pro romské záležitosti a začlenění koordinátorů do struktur krajských úřadů a podpořit jejich pozici v rámci krajských úřadů sladováním jejich personálního zavedení a kompetencí

Kancelář rady vlády pro záležitosti romské menšiny poskytuje metodické vedení koordinátorům pro záležitosti romské menšiny a systematicky usiluje o zlepšení jejich postavení i pracovního úvazku v rámci krajského úřadu.

V rámci metodického vedení koordinátorů pro záležitosti romské menšiny proběhly v roce 2015 4 aktivity. Proběhlo 1 školení krajských koordinátorů v oblasti vzdělávání, 1 zasedání pracovní skupiny, která byla zřízena za účelem podpory krajských koordinátorů při tvorbě krajských strategií a 2 jednání v rámci pracovní skupiny krajských koordinátorů.

12.2.a) vytvořit kompaktní síť pracovníků na úrovni krajů a obcí, které budou integrovat jak romské poradce, lokální konzultanty Agentury pro sociální začleňování a terénní pracovníky obcí pracujících v romských lokalitách a nastavit jejich metodickou podporu

Tento úkol plní MLP prostřednictvím aktivit Odboru pro sociální začleňování ÚV ČR, a to zejména ve formě lokálních partnerství.

12.2.b) pokračovat v řešení problémů tzv. sociálně vyloučených lokalit ve spolupráci s Radou vlády pro záležitosti romské menšiny a místními neziskovými organizacemi

Rada vlády pro záležitosti romské menšiny dohlíží na ASZ prostřednictvím Monitorovacího výboru pro činnost ASZ, který se v roce 2015 sešel čtyřikrát, a to dne 12.01.2015, 16.02.2015, 02.10.2015 a 16.12.2015. V rámci Monitorovacího výboru jsou zastoupeni zástupci i NNO.

13.1.a) průběžně sledovat a vyhodnocovat zastoupení Romů a Romek v zákonodárných, exekutivních a poradních pozicích

Ve Zprávě o stavu romské menšiny v ČR za rok 2015 je poskytnuta informace o zastoupení Romů v zákonodárných, exekutivních a poradních orgánech. V roce 2015 jen **8 Romů** zastávalo volenou politickou nebo jinou funkci, do níž byli zvoleni ve volbách. Všech 8 Romů zastávajících politickou funkci v roce 2015 bylo zvoleno ve volbách do **obecních zastupitelstev**, přičemž 2 z nich byli v roce 2015 členy rady města. V roce 2015 bylo celkem ve výborech nebo komisích kraje či obce zastoupeno 55 Romů.

13.1.b) podporovat vhodnými prostředky vyšší zastoupení Romů a Romek na všech exekutivních pozicích v rámci veřejné správy

V roce 2015 byly v souvislosti se zavedením zákona o státní službě do praxe analyzovány nové podmínky pro realizaci tohoto cíle.

13.2.a) zpracovat analýzu možností podpory organizací romské občanské společnosti

V roce 2015 byly v rámci dotačních programů ÚV ČR zpracovány komplexní a podrobné analýzy dotačních programů, ve kterých byla věnována pozornost i jednotlivým organizacím a samotným projektům. Tato analýza je chápána jako prvotní dokument, na který v dalších letech naváže podobnější analýza možností podpory organizací romské občanské společnosti. K aktivizaci romské občanské společnosti by měla přispět i realizace projektu Aktivizace a zmocňování romských aktérů prostřednictvím Národní romské platformy. Projekt se bude realizovat od května roku 2016 do dubna roku 2017.

13.2.b) v návaznosti na zpracovanou analýzu zvolit vhodný způsob podpory romských neziskových organizací ke zvýšení kapacit strategického rozvoje romské občanské společnosti a podpory dialogu s lidmi, kteří žijí ve vyloučených lokalitách

Toto opatření nebylo v roce 2015 realizováno. Úkol bude řešen v rámci projektu Aktivizace a zmocňování romských aktérů prostřednictvím Národní romské platformy. Projekt se bude realizovat od května roku 2016 do dubna roku 2017.

14.1.b) posílit bilaterální a multilaterální spolupráci se sousedními zeměmi a spolupráci se zeměmi v regionu a spolupráci v rámci regionálních iniciativ, rovněž s ohledem na kandidátské země EU

Při Radě vlády pro záležitosti romské menšiny byla zřízena Pracovní skupina pro zahraniční spolupráci. Ta se v roce 2015 sešla dvakrát.

Hlavním cílem této PS je monitorování zahraniční dobré praxe v oblasti začleňování Romů do společnosti. PS se zabývá navazováním mezinárodní spolupráce, síťováním neziskového sektoru, monitoringem mezinárodních závazků a prohlášení vztahujících se k inkluzi sociálně vyloučených Romů v ČR. Výstupy této PS jsou návrhy vytvořených partnerství, nabídka seznamu mezinárodních dobrých praxí, zahraničních studijně pracovních stáží a stipendií, účast na mezinárodních konferencích či samotná organizace konference, zprostředkování vyjádření odborníků.

V roce 2015 se pracovníci Kanceláře Rady vlády pro záležitosti romské menšiny účastnili 12 zahraničních pracovních cest, které se týkaly výkonu činnosti Národního kontaktního místa pro integraci Romů pro Evropskou komisi, koordinačního orgánu Dekády romské inkluze 2005-2015, dále pak činnosti Výboru odborníků Rady Evropy pro romské záležitosti, spolupráce v rámci států V4 a Mezinárodní aliance pro připomínku Holocaustu a kontrolních mechanismů Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě, Organizace spojených národů. Tematicky byly všechny zahraniční pracovní cesty věnovány naplňování národních strategií a souboru opatření v oblasti romské integrace.

Čtyři zahraniční pracovní cesty byly spojeny s činností národního kontaktního místa pro integraci Romů. Jednalo se o 2 zasedání národních kontaktních míst pro integraci Romů, setkání Evropské romské platformy a jednání Agentury EU pro základní práva. Další cesty byly za účelem účasti na zasedání Mezinárodního řídicího výboru Dekády romské inkluze 2005-2015. V roce 2015 se uskutečnila 1 tematická konference států V4 k otázkám romské integrace. Dvě zasedání Mezinárodní aliance pro připomínku Holocaustu se věnovaly otázkám romského holocaustu. Na Implementačním setkání lidské dimenze OBSE a Výboru proti rasové diskriminaci OSN prezentoval zástupce ČR před mezinárodními orgány přístup vlády k romské integraci.

14.2.a) posílit národní kontaktní místo pro integraci Romů o tři funkční pracovní místa

Oddělení kanceláře Rady vlády pro záležitosti romské menšiny a sekretariátu Rady vlády pro národnostní menšiny (národní kontaktní místo pro integraci Romů) bylo v roce 2015 posíleno o požadovaná služební místa. V roce 2015 se však nepodařilo výběrovými řízeními obsadit všechna místa. Výběrová řízení se budou opakovat v roce 2016.

15.1.a) podporovat provádění výzkumů a šetření zaměřených na srovnání situace romského a neromského obyvatelstva a navrhnout indikátory měření pokroku a jejich každoročního sledování

V návaznosti na schválení Strategie romské integrace do roku 2020 zpracovává gestor ve spolupráci s dalšími spolugestory návrh indikátorů pro sledování naplňování Strategie. Materiál je nyní projednáván s Evropskou komisí. Následně by jej měla schválit vláda. Návazně budou pro některé oblasti realizovány výzkumy, o jejichž podobě bude rozhodnuto na základě schválené podoby indikátorů. ÚV ČR v roce 2015 podpořil žádost Výzkumného ústavu práce a sociálních věcí "Metodika systému monitorování a evaluace

dotačních programů ÚV ČR zaměřených na integraci romské menšiny" (01.01.2016 - 31.12.2017) v programu Omega vyhlášeného Technologickou agenturou. Tento projekt byl podpořen a gestor spolupracuje na jeho realizaci.

15.2.a) podporovat výzkum interetnických vztahů

Úkol byl plněn v roce 2015 v rámci přípravy programů Grantové a Technologické agentury (např. program BETA2).

10 ÚŘAD VLÁDY ČR

6.2.c) rozšířit dotační titul Prevence sociálního vyloučení a komunitní práce tak, aby umožnil neziskovým organizacím žádat o dotace na 3 až 6 měsíční stáže mladých Romů, především absolventů středních a základních škol, přičemž dotace by kryla částečně jak náklady organizace, tak i zvýšené životní potřeby stážisty

Byla provedena analýza dotačního programu a souvisejících právních otázek, která ukázala, že stávající nastavení dotačního programu neziskovým organizacím umožňuje požádat o financování stáží mladých Romů, přičemž dotace umožňuje krytí jak nákladů organizace, tak i zvýšených životních potřeb stážisty. Do budoucna tak, v případě potřeby, bude dále řešena otázka navýšení finančních prostředků na umožnění většího počtu stáží (viz též bod 6.2.d) níže).

Prevence sociálního vyloučení a komunitní práce pro rok 2016 se poskytuje k financování výdajů spojených se zajištěním a realizací projektů, jež poskytují **podporu** a pomoc **Romům s cílem předcházet sociálnímu vyloučení a odstraňovat jeho důsledky**. Jedná se zejména o projekty a aktivity, které umožňují a podporují snahu klientů vést běžný život ve svém přirozeném prostředí, podporují klienta v zapojení se do místní komunity a předcházejí tak jeho vyloučení ze společenského života. Současně jsou podporovány projekty směřující k provázanosti poskytovaných služeb na bázi **spolupráce mezi relevantními subjekty**. Podporovány jsou projekty, jejichž aktivity jsou v souladu se **Strategií romské integrace do roku 2020, kam mimo jiné spadá právě podpora první pracovní zkušenosti Romů**.

Žadatelé o dotaci mohou být – spolek, ústav, právnická osoba podle zákona č. 3/2002 Sb., obecně prospěšná společnost a nadace nebo nadační fond.

V rámci daného dotačního programu je možné financovat mzdy vyplácené na základě pracovní smlouvy a **odměny z dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr (DPČ, DPP)**, včetně náhrad mezd a odměn, které je zaměstnavatel povinen vyplácet. Součet sjednaného rozsahu pracovní doby na jednoho zaměstnance nesmí překročit u dohod o pracovní činnosti v průměru **polovinu týdenní pracovní doby** stanovené zákoníkem práce a u dohod o provedení práce **300 hodin** v kalendářním roce u jednoho zaměstnavatele.

Neziskové organizace tak mohou v žádosti o dotaci zahrnout odměny pro stážisty na základě dohod konaných mimo pracovní poměr. Náklady organizace je poté možné začlenit do dalších kapitol rozpočtu dle obecných podmínek dotačního programu.

6.2.d) navýšit finanční prostředky na dotační program Prevence sociálního vyloučení a komunitní práce o částku 4.200.000 Kč každoročně za účelem umožnění financování stáží

Toto opatření bylo v roce 2015 splněno pouze z části, kdy došlo pro rok 2016 k navýšení finančních prostředků v dotačním programu Prevence sociálního vyloučení a komunitní práce o částku 675.000 Kč, tedy z původních 13.350.000 Kč na 14.025.000 Kč.

14.1.a) zajišťovat průběžně v rámci rozpočtu Úřadu vlády financování mezinárodní spolupráci v romské oblasti a aktivit na úrovni EU, a to minimálně na dosavadní úrovni

Toto opatření je dlouhodobě zajištěno v rámci aktivit a zahraničních cest pracovníků Kanceláře Rady vlády pro záležitosti romské menšiny a členů relevantních pracovních a poradních orgánů vlády. V roce 2015 byla zajištěna rozpočtově rovněž finanční rezerva

na institucionální podporu pro Evropský romský institut, ale vzhledem k vývoji jednání o institutu nebyla použita.